

**LA BIBLIOTECA ESCOLAR
I LA FORMACIÓ
DELS SEUS RESPONSABLES**

Josep Borrut Casellas
Curs 2005-2006

ÍNDEX

1. Introducció	
1.a Presentació i justificació del tema.....	3
1.b Objectius que es pretenen.....	5
2 La biblioteca escolar.....	6
3. La biblioteca del CEIP “Els Secallets”	
a)Petita història de l’espai.....	12
b)Els seus responsables.....	13
c)Dedicació horària.....	13
d)El projecte.....	14
e)La formació.....	19
f)Per quins passos hem seguit aquests 20 anys.....	21
g)El nostre Pla de Treball.....	24
h)Els serveis que ofereix.....	28
i) El fons	30
j)La dinamització i la lectura	32
k)Exemple de treball per a un curs	33
4. Referències.....	46
Annex 1:	
Exemples de fitxes de treball	48
5. El personal de la biblioteca escolar	
5.1 Introducció	69
5.2 Què ha de contemplar la formació del personal responsable de les biblioteques escolars	74
5.3 Amb passió i il·lusió.....	83

Annex 2

La formació a les universitats	85
- Facultats d'educació.....	86
- Altres estudis.....	87
- Programes	88
Formació permanent	107
6. Referències	117
7. Agraïments	120

1.- INTRODUCCIÓ

1.a Presentació i justificació del tema

Malgrat l'actualitat del tema, no pensem pas que sigui nou. Deu fer entre quaranta i cinquanta anys que algunes persones ja varen apostar per crear aquests espais als centres escolars, tot recuperant així un buit creat amb la implantació de la nova situació política després de la Guerra Civil. I precisament per aquesta situació, no va ser gens fàcil fer-ho. I molt menys ampliar-ho de manera generalitzada. Però en arribar la Reforma Educativa dels anys 80, allò que es feia puntualment va sorgir i escampar arreu, perquè tothom tenia clar que les Biblioteques Escolars eren uns espais prou importants com per a que tots els centres educatius els contemplessin. Lamentablement la realitat va ser una altra, i ara som en una tercera etapa que no podem deixar passar una altra vegada.

Arreu de l'estat s'han desenvolupat experiències molt interessants. Algunes s'han anat perdent pel camí a mida que passaven els anys, d'altres (les menys) s'han mantingut i a hores d'ara, cada vegada són més els plans institucionals que s'estan iniciant. És aquest el cas de Catalunya amb el Programa d'Innovació Educativa "PUNTEDU".

I quan després de vint anys de treballar en aquesta línia des del CEIP Els Secallets de Coma-ruga, hom veu una llum de sortida en aquest fosc túnel tan llarg, cal mirar una mica enrera i veure quina feina hem fet i sobre tot, que aquesta llum que sembla aparèixer, no ens encegui a tots i descarrilem.

Fins ara hem anat lents, però constants. I la intenció de tots plegats és poder seguir, més de pressa i amb mitjans més bons. Però crec que cal plantejar-se molt bé quins han de ser aquests mitjans i sobre tot, tenir clar el per què.

Realitzar aquest treball, no ha estat una inspiració de les muses. Ha estat una decisió a la que m'han animat altres persones del meu entorn amb les quals treballa des de fa anys, perquè concretament obríem la biblioteca del centre on treballa el setembre de l'any 1985, essent-ne des de llavors el responsable.

No sabia dir pas ara el per què vàrem decidir fer aquell pas. En aquells moments érem tres els mestres del centre i jo n'era el director. Vàrem creure

necessari l'existència d'aquest espai i sense pensar-ho més vàrem destinar una aula i des de llavors sempre ha existit aquest espai al nostre centre. Aquest curs en som 24 de mestres i des de llavors hem canviat d'ubicació fins fer-nos una escola nova. He tingut la sort d'anar creixent (personalment i professional) amb el centre, i això m'ha permès fer-ho a poc a poc però sense pausa.

Tot va ser obrir l'espai, quan em vaig adonar que no en sabia res. Només en tenia la meva experiència d'usuari i la bona voluntat, però no n'hi havia prou. Tot això doncs, em va fer decidir-me a escriure-ho.

Hi trobarem dues parts: La Biblioteca Escolar i la formació dels seus responsables.

a) La Biblioteca Escolar

En ell he pretès desenvolupar un document amb reflexions inicials recollides al llarg dels anys i poder arribar a definir quina és la funció que n'hauríem d'esperar.

Si preguntem quina és la seva funció, de ben segur trobaríem aquestes respostes:

- El gust per a la lectura és primordial, i altres elements són distorsionadors. No cal parlar-ne d'altres funcions.
- La biblioteca com un espai de treball i les hores del conte o la lectura individualitzada es reserva per a altres indrets o moments (biblioteques públiques, activitats extraescolars, ...)
- D'altres incideixen molt en la recerca d'informació, projectes, ...
- Integrar les TIC o no? N'hi ha per a tots els gustos

Ja veiem doncs que hi ha opinions per a tot i les experiències personals de cadascú incideixen més en un o altre aspecte.

Seria bo doncs, intentar definir aquest espai dins dels centres educatius. I a partir de la feina que durant tots aquests anys hem fet al nostre centre, he anat desenvolupant el projecte. Per tant no es tracta només de l'exposició d'una experiència concreta (la meva), sinó també una reflexió d'idees existents i intentar fer allò que moltes vegades diem : "seiem i parlem-ne".

b) La formació dels seus responsables

L'actualitat del tema fa que la formació sigui poca. Cadascú s'ha anat formant (autoformant en la majoria dels casos) segons les seves necessitats del dia a dia. Està clar que són poques les persones que s'hi han dedicat, la qual cosa ha implicat que la formació hagi estat poc sol·licitada des del col·lectiu general d'ensenyants i per tant, poc oferta des de les Universitats o el mateix Departament d'Educació.

Seminaris, grups de treball i alguna experiència molt aïllada universitària, han estat les fonts on les persones que necessitàvem saber quelcom més, podíem disposar. Malgrat tot, no hi ha una coordinació o una idea més o menys clara d'allò que els mestres que ens dediquem a la biblioteca hauríem de tenir com a formació inicial, o quins són els aspectes que caldria anar fomentant en la formació permanent.

1b. Objectius que es pretenen

Tot plegat per arribar a:

- Especificar els objectius de la biblioteca escolar
- Contrastar opinions sobre les biblioteques escolars
- Estructurar un pla de formació dels mestres responsables de les biblioteques escolars a partir de l'experiència viscuda d'un mestre i del treball diari a la biblioteca d'un centre educatiu.

2. LA BIBLIOTECA ESCOLAR

Eren els anys vuitanta quan les idees de reforma a l'educació ens envaïen i, cal dir-ho, n'estàvem convençuts de la seva necessitat. Això va portar sense cap mena de dubtes a plantejar la necessitat de promoure les biblioteques escolars com un element necessari en aquesta reforma.

Començaren a sorgir col·lectius i s'organitzaren jornades sobre el tema. Però mai es va establir una legislació que les desenvolupés clarament, i la batalla va continuar de manera puntual en centres, municipis o programes concrets d'algunes comunitats i que de mica en mica anaven caient.

A Catalunya es fa un estudi sobre la situació de les biblioteques escolars l'any 1990⁽¹⁾, i el primer a tot l'estat. Posteriorment es van fer a diversos llocs ⁽²⁾, i entre ells, el 1997 es publica el primer per a tot l'estat Espanyol ⁽³⁾.

“Així doncs, el 1995-96 ens trobem amb una situació substancialment idèntica a l'existent des dels anys vuitanta, tot i que malgrat la posada en marxa d'un ambiciós projecte de reforma educativa els anys noranta, hagi transformat els nostres centres educatius en molts altres aspectes”.

Aquest comentari de G. Castán ⁽⁴⁾ ens ho diu tot: malgrat els esforços de molta gent i les experiències boníssimes que trobem arreu, la legislació no acompanya i per tant, no avancem.

A la Trobada Nacional sobre Biblioteques Escolars celebrades a Madrid el març del 1997, es publicaren unes conclusions ⁽⁵⁾ amb un apartat que deia

“Aquest model de biblioteca escolar no pot generalitzar-se de manera immediata, sinó mitjançant un procés escalonat que inclogui accions a curt, mitjà i llarg termini, en un horitzó màxim de 10 anys”.

En el moment de redactar aquest treball, falta encara un any per assolir aquest “horitzó màxim” i estem ben lluny encara.

Un altre element a observar és els sindicats d'ensenyament. Són molts les reivindicacions fetes aquests trenta anys i moltes les millores aconseguides al respecte per les seves propostes i pressions. Però el tema de les biblioteques escolars ha passat de puntetes i s'han mostrat tan poc receptius com la pròpia

administració, deixant aquestes reivindicacions en mans de grups de mestres i bibliotecaris que malgrat tot han seguit insistint.

L'any 2005, es publica un darrer estudi fet a Espanya sobre Biblioteques Escolars on trobem els següents resultats ⁽⁶⁾:

- El 73,4% dels centres de Primària disposen de Biblioteca de Centre (un 89,4% el 1997)
- El 94,9 % dels centres de Secundària responen afirmativament (un 91,1 % el 1997). En el cas concret de Catalunya, cap centre educatiu feia constar que no disposava de biblioteca.

Mirant només els nombres, hom pot pensar dues coses:

- Que anem a pitjor a mida que passen els anys
- Però que malgrat tot, són molts els centres que disposen de biblioteca central.

Però com sempre, cal analitzar una mica més i veurem que no és pas així.

El que sobta d'aquest estudi és que el percentatge és més baix ara que fa 20 anys. No ens hem d'enganyar. El problema es basa en quin és el concepte que en tenim de la biblioteca escolar a l'hora de respondre les enquestes. Per tant, buscant alguna cosa positiva, el que potser sí que s'ha aconseguit en tants anys, és el canvi (encara que poc) del concepte de biblioteca escolar.

Així doncs, què entenem per Biblioteca Escolar?

Posats a començar, busquem significats de biblioteca:

“col·lecció de llibres. Lloc on hi ha molts llibres ordenats per a la lectura”
(Diccionari escolar)

“Servei cultural que organitza i manté el dipòsit, la classificació, la conservació i la consulta o lectura de llibres o d'altres materials gràfics”. (Enciclopèdia Catalana)

Observem doncs, una bona diferència. I atesa la primera, no és d'estranyar que la pràctica totalitat de centres educatius disposin de “biblioteca”. Ara bé, si ens cenyíssim a la segona definició, la cosa segurament canviaria, perquè hi ha una paraula importantíssima: servei. I és aquí on comença la millora del concepte de biblioteca i que en els darrers anys hom ha començat a tenir en compte. És a dir, si aquest espai no ofereix servei, no ho podem considerar biblioteca de centre.

Caldria però, anar més enllà. Per què, quin és el servei que ha d'oferir una biblioteca escolar?

I aquí tornàrem a marcar distàncies i obtenir uns resultats molt, molt diferents.

A la pregunta "què n'esperes, d'una biblioteca escolar?" feta a la revista Faristol ⁽⁷⁾, hi destacaria aquestes aspectes de les respostes obtingudes:

**Ha de ser un dels llocs de referència del quefer del professorat, perquè ha de trobar-hi els materials necessaris per desenvolupar la seva tasca amb el benentès que el professorat ha d'incorporar l'ús de la biblioteca a les seves classes" (Ramon Díaz)*

**La qualitat de l'educació obliga necessàriament a un replantejament seriós de la biblioteca en els centres educatius" (Anna Gasol)*

**Col·laborar dins de l'equip de professors i amb els pares a crear en els nois i noies l'hàbit de cercar en el saber dels millors mestres, seleccionar els materials per apropar la lectura de qualitat per enriquir-los, promocionar la intercomunicació de les vivències i les troballes, ajudar-los a organitzar i aprendre a utilitzar l'organització del món científic. (Assumpció Lisson)*

** Imagino una biblioteca escolar oberta i participativa, plena de recursos ben seleccionats que garanteixin una gran diversitat de lectures, d'imatges, d'informació, de lloc de trobada i d'intercanvi, un espai cultural dins de l'escola o de l'institut. (Pau Raga)*

I seguim.

"La biblioteca ha d'esdevenir el centre de recursos multimèdia al servei de la comunitat escolar i ha de formar part del Projecte Educatiu i Curricular del Centre" ⁽⁸⁾

Anem doncs omplint de contingut aquest concepte. I cal dir que en el present està molt generalitzat el concepte de Biblioteca Escolar sorgit a partir del Manifest i Directius de l'IFLA/UNESCO ⁽⁹⁾ on a l'apartat 1.1 diu

"La biblioteca escolar proporciona informació i idees que són fonamentals per a funcionar amb èxit en la nostra societat d'avui en dia, cada cop més basada en la informació i el coneixement. La biblioteca escolar dota els estudiants d'habilitats d'aprenentatge al

llarg de la vida i desenvolupa la seva imaginació, permetent-los d'aquesta forma viure com a ciutadans responsables”:

I en aquesta direcció apunten també totes les conclusions de Jornades sobre Biblioteques Escolars que des de fa anys es venen realitzant arreu de l'Estat, entre elles les tres efectuades a Catalunya (1999, 2002 i 2005) ⁽¹⁰⁾

I si això ens sembla poc, es diu que és una peça bàsica per a la innovació metodològica.

Lògicament, passar del primer concepte al darrer hi ha un salt abismal, i no tothom n'és conscient.

En aquesta línia d'actuació trobem el programa d'Innovació Educativa del Departament d'Educació “La biblioteca escolar PUNTEDU un espai de coneixement i aprenentatge”. Es planteja a partir dels següents punts:

1. És un espai d'aprenentatge
2. Té informacions en diferents suports.
3. Té un fons seleccionat i actualitzat
4. Té un catàleg
5. Ofereix diferents activitats.
6. Té un professorat responsable, amb formació específica.
7. Impulsa un pla de lectura al centre
8. Proporciona recursos per al currículum
9. Col·labora amb l'entorn.
10. Es relaciona amb la biblioteca pública.

Hi ha centres que al llarg dels anys han anat experimentant i innovant en aquests espais arribant o no a consolidar-los com experiències útils per a tots. Crec que no hem d'insistir en “un model únic” de biblioteca escolar. Cada centre és un món, i pretendre arribar a la conclusió d'un únic model seria un error. Ara bé, també crec que cal tenir clar unes idees molt generals del que pot ser i del que no ha de ser una biblioteca escolar.

Aprofitar aquestes experiències i el suport institucional que a partir d'aquest curs ofereix el Departament d'Educació amb el Programa d'Innovació Educativa Puntedu, pot ser un bon moment per plantejar-se crear una biblioteca escolar a cada centre educatiu i que superi lògicament la segona definició que hem apuntat, acostant-se a les directrius internacionals.

Experiències llargues i consolidades com les de l'Escola Costa i Llobera i l'Assumpció Lisson al capdavant, han estat per a molts de nosaltres les fonts on hem pogut anar bevent per anar mantenint i millorant un projecte on la il·lusió i el dia a dia amb l'alumnat ens motivava a seguir endavant.

I si pel camí trobàvem algú que ens mantenia aquesta il·lusió, la cosa seguia rutllant. I jo he tingut la sort de trobar la Marta Mata i la Mercè Escardó o l'Àngels Ollé més darrerament. Noms que no cal explicar ni comentar, perquè per si mateixos ja ens ho diuen tot.

L'experiència del nostre centre és un camí de vint anys que ha arribat allà on mai ens haguéssim pogut imaginar d'arribar quan vàrem començar. Primer perquè en aquells moments la nostra idea de biblioteca era la segona definició que hem apuntat més amunt, i lògicament perquè el recolzament institucional era pràcticament nul.

La primera part d'aquest treball pretén mostrar quin ha estat aquest camí. I a partir dels nostres errors, de les nostres mancances en qualsevol dels aspectes que configuren el dia a dia, de la formació (o autoformació en molts dels casos), poder establir allò que hauria de contemplar una biblioteca escolar i acabar amb uns criteris de formació dels seus responsables per poder dur a terme la seva tasca. Tasca que ha d'estar d'acord amb el concepte i funcions, sobrepasant per tant el fet de guardià de la documentació.

I per acabar no voldria pas deixar d'esmentar la LOE publicada al BOE nº 106 del dijous 4 de maig del 2006, on a l'article 113 hi consta explícitament les biblioteques escolars.

- 1. Els centres d'ensenyament disposaran d'una biblioteca escolar.*
- 2. Les administracions educatives completaran la dotació de les biblioteques dels centres públics de forma progressiva. Per a aquesta finalitat elaboraran un pla que permeti assolir aquest objectiu dins del període d'implantació de la present Llei.*
- 3. Les biblioteques escolars contribuiran a fomentar la lectura i a que l'alumne accedeixi a la informació i d'altres recursos i pugui formar-se el l'ús crític dels mateixos. Igualment, contribuiran a fer efectiu ellò que disposa els articles 19.3 i 26.2 de la present Llei.*

4. La organització de les biblioteques escolars haurà de permetre que funcionin com un espai obert a la comunitat educativa dels centres respectius.

5. Els centres podran arribar a acords amb els municipis respectius, per a l'ús de biblioteques municipals amb les finalitats previstes en aquest article.

3. LA BIBLIOTECA DEL CEIP “ELS SECALLETS”

a) Petite història de l'espai

El curs 1983-84 canviem la ubicació de l'escola (fins llavors al nucli ferroviari de Sant Vicenç de Calders) a unes dependències força espaioses de l'Alberg Sant Maria del Mar de Coma-ruga.

Érem en aquells moments tres mestres. El curs següent ja en som quatre, però l'espai és força gran i amb aules de sobra. Es decideix crear un espai per a la biblioteca del centre. La raó que ens va impulsar a fer-ho era que aquesta zona del municipi del Vendrell (a 3 km de la capital) no disposava de cap centre de lectura, i anar al Vendrell no era possible per a molt d'ells.

El curs 1985-86 ja disposem de l'espai i d'un mobiliari en mínimes condicions, però per a nosaltres molt satisfactori per a començar. (Sempre hem cregut que les ganes i el foment de la lectura estan per sobre de qualsevol altre situació).

De mica en mica l'escola va creixent: quatre, cinc, sis ... i així fins el 24 mestres del present curs.

Si primer disposàvem d'espais suficients, el creixement continu va fer que el curs 1992-93 estrenéssim un nou centre amb mols espais i, entre ells, una biblioteca.

Actualment tornem a estar amb menys aules de les necessàries, i per tant hem d'ocupar espais destinats a altres funcions com audiovisuals, plàstica, laboratori, ... tot esperant la construcció d'un nou centre.

Amb tot, i malgrat les greus dificultats d'espai que hem tingut al llarg dels anys, sempre hem mantingut la biblioteca. Amb mobiliari més o menys adequat, amb un personal amb poca dedicació degut a les necessitats del centre, amb una activitat més o menys motivadora, però sempre mantenint viu l'espai, destinant-lo exclusivament per a aquest servei i mantenint la idea de la seva importància. Tot buscant altres solucions abans d'eliminar-lo. I així fins ara.

Aquesta constància ha fet que els seus responsables, així com el fons i serveis, anés creixent de manera lenta i pausada durant aquests vint anys. Tenim un creixement lent però constant (en vint anys, hem augmentat vint mestres, i de 60 alumnes hem passat a 300). El que no ha canviat però, és que si fa vint

anys aquest nucli de població (uns 800 habitants) no disposava de centres de lectura pública, ara (amb uns 5.000 habitants) estem exactament igual.

b) Els seus responsables

Des dels seus inicis, el responsable ha estat la mateixa persona. Però sempre amb el suport constant de les direccions i claustres. Moltes vegades era més el suport moral que el suport directe a la feina.

Durant molts anys, tot ha estat un esforç de dedicació voluntària d'unes quantes persones que creiem en la Biblioteca escolar. No és fàcil portar a terme un servei quan l'administració no n'ha fet ni el mínim cas: cap recolzament econòmic, ni material, ni tan sols moral (i mira que costa poc aquest!). Però el foment de la lectura i l'accés a la informació ha estat una peça clau.

També, des de bon principi, es va creure que la formació del responsable havia de superar la bona voluntat. A mida que anaven passant els anys, i que es volien oferir nous serveis, ens trobàvem que ens faltava una preparació per a portar-los a terme.

La formació inicial a les Facultats d'Educació ha estat durant molt de temps nul·la en aquest camp (Exceptuant l'assignatura de Literatura Infantil i Juvenil, obligatòria a l'especialitat d'Educació Infantil), i per tant cadascú s'havia de buscar la vida on pogués (que tampoc era fàcil).

Des de la formació durant el segon any de funcionament amb l'Amic de Paper, fins a l'actualitat, ha estat una formació constant. I n'estic convençut que aquesta és bàsica per a un bon desenvolupament de la Biblioteca Escolar.

c) Dedicació horària

En ser una activitat empresa de manera voluntària per l'escola, la dedicació horària era també totalment voluntària i majoritàriament fora de l'horari lectiu.

Els primers deu anys, cada mestre/a es reservava com a mínim una hora setmanal a la biblioteca (menys mestres, més hores disponibles). També vàrem establir un horari fora de l'horari lectiu (dues hores cada dimecres) per

tal que ex-alumnes i altres membres de la comunitat escolar, poguessin fer servir la biblioteca. Va tenir força èxit entre els alumnes dels dos primers cursos de BUP (fer deures, consulta a enciclopèdies, diccionaris i altres materials, ...)

Per raons estrictament legals, aquest servei es va deixar de realitzar fins el present curs escolar (s'exposarà més endavant).

A mida que els cursos avançaven, el responsable va anar disposant de temps lectiu per a la preparació (una, dues o tres hores setmanals). Primer dins la franja de l'hora exclusiva (de 12 a 13 h) i en els darrers cursos, a més, una o dues hores en horari lectiu. Amb tot, la seva insuficiència feia que la dedicació s'ampliés lògicament fora d'aquest horari.

I així fins arribar el present curs 2005-06 que es disposa de mitja jornada degut al programa d'Innovació educativa "Puntedu".

d) El Projecte

La idea inicial va ser poder disposar d'un espai on els alumnes poguessin disposar de llibres i suplir així (encara que fos una mica) el fet de no tenir a la localitat cap centre de lectura.

Aviat però, ens vam adonar que tota la comunitat educativa en podia gaudir, ampliant l'oferta de materials al professorat i intentant que fos un espai utilitzat en la seva feina diària.

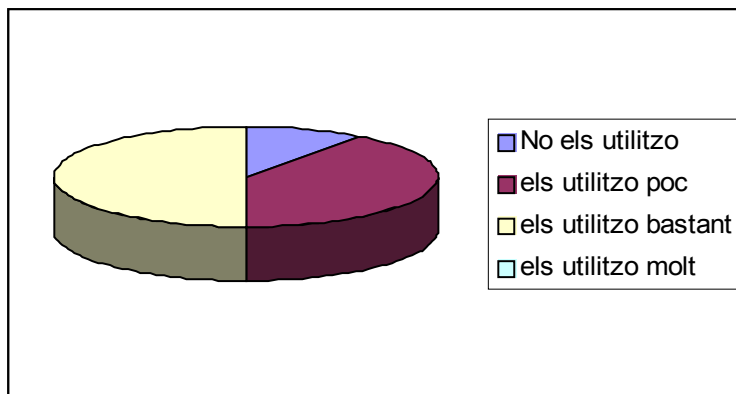
No vàrem tenir mai un projecte escrit i amb un programació de treball. Anàvem fent segons necessitats i la bona voluntat i disponibilitat. Però va ser a partir de l'assistència l'any 2000-2001 a un curs del PFZ a Saifores sobre biblioteques escolars, quan vàrem veure la necessitat d'elaborar un Projecte de Biblioteca. Les orientacions de l'Assumpció Lisson varen ser fonamentals en la seva redacció. El curs 2001-2002 es dedicà a la seva elaboració i aprovació. Són quatre anys d'aplicació, i sense cap mena de dubtes ha estat un instrument de treball molt útil i que ens ha marcat el camí a seguir. De fet, estem en la seva revisió per al curs vinent, ja que alguns dels objectius que ens semblaven llunyans, i quasi bé utòpic d'aconseguir, hem arribat a assolir-los i ens cal un nou replantejament.

Per començar vàrem passar una enquesta al Claustre, i a partir d'ella redactàrem el projecte.

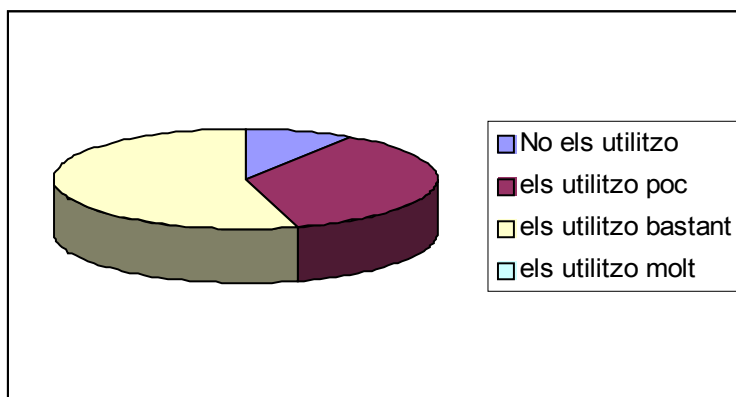
Els resultats foren:

1.- Quin ús en fas actualment dels serveis de la biblioteca del teu centre?

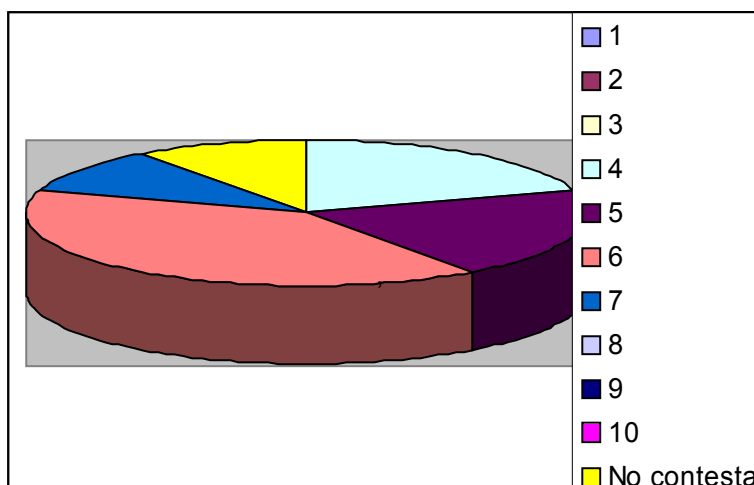
a) *A nivell personal*

b) *Per la classe*

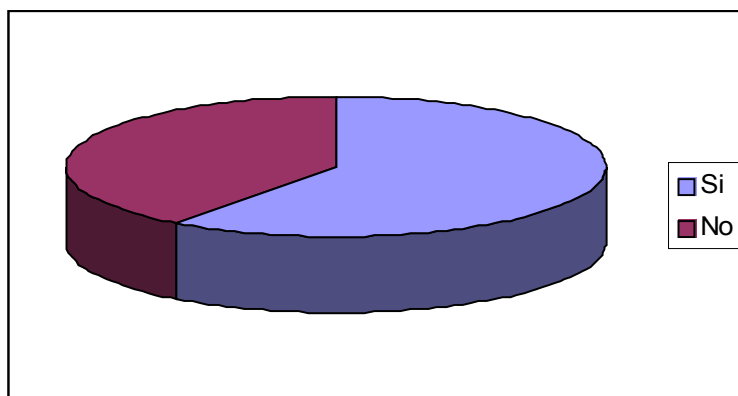

2- Valora el profit que en treus (de l'1 al 10)

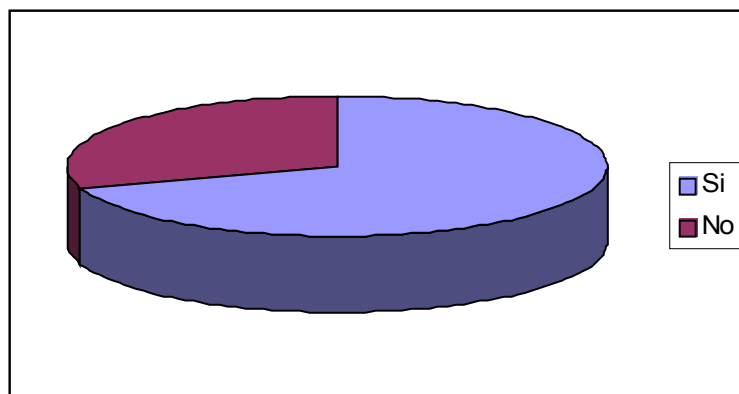

3.- Opinió sobre la biblioteca i els seus serveis

3.1 Creus que ha de recollir tots els materials del centre?

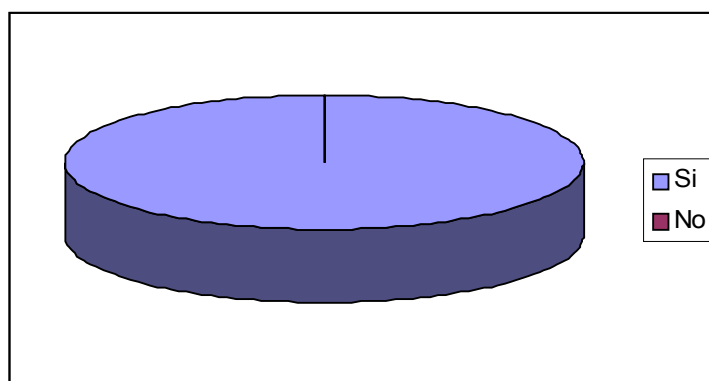

3.2 Les revistes dels mestres, han de guardar-se i/o consultar a la biblioteca?

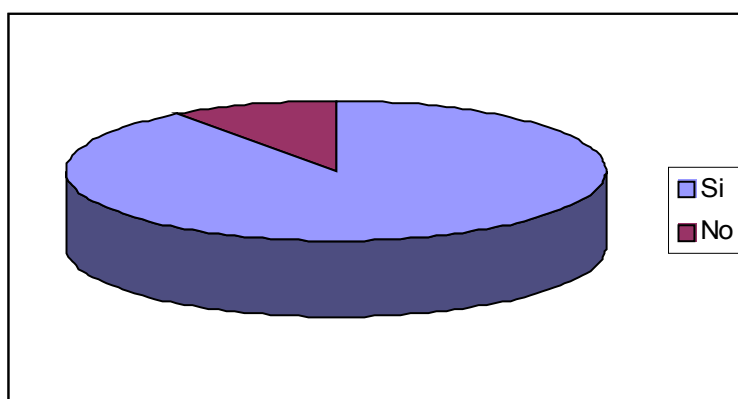

Els que contesten que no, diuen que han d'estar un temps a la Sala de Professors, si bé després han de passar a la biblioteca.

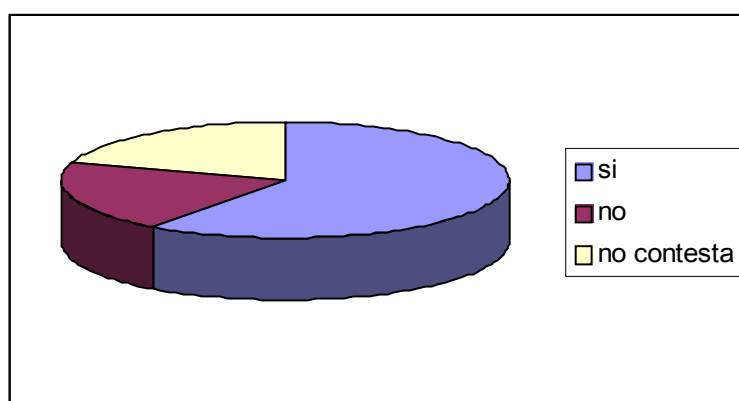
3.3 La biblioteca central la veus necessària?

3.4 T'agradaria poder anar a fer classe a la biblioteca, quan aquesta implica l'ús de materials per part dels alumnes?

3.5 La biblioteca del centre hauria d'estar oberta fora de l'horari escolar?

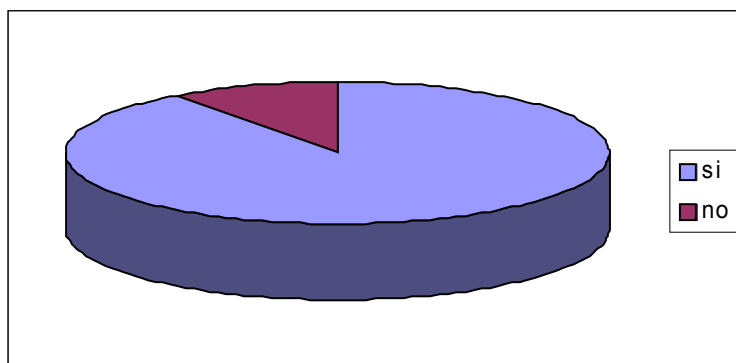
3.6 Prioritza per la seva importància aquests serveis bàsics

- Consulta de llibres de coneixements
- Préstec de llibres d'imaginació
- Formació d'usuaris
- Llistes de bibliografia temàtiques
- Hores del conte

3.7 Prioritza per la seva importància els tres serveis bàsics que ha d'oferir al professorat:

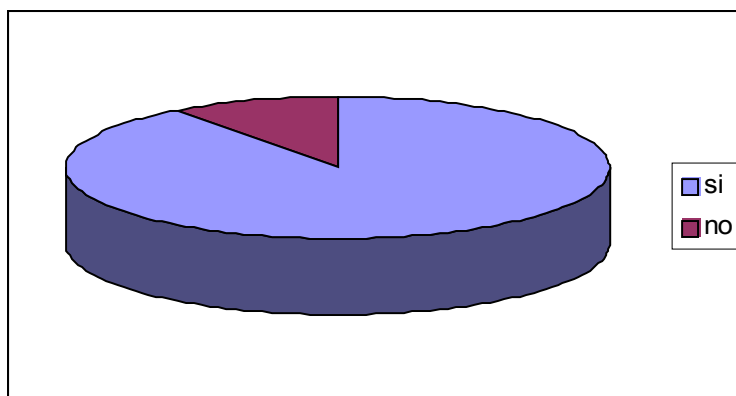
- Consulta de monografies especialitzades.
- Llista de bibliografia temàtica quan es treballin centres d'interès i temes especials.
- Suport al grup classe sobre activitats que es promoguin i puguin ser del seu interès.

3.8 Les famílies dels alumnes (AMPA) o individualment) han de col·laborar amb la biblioteca?

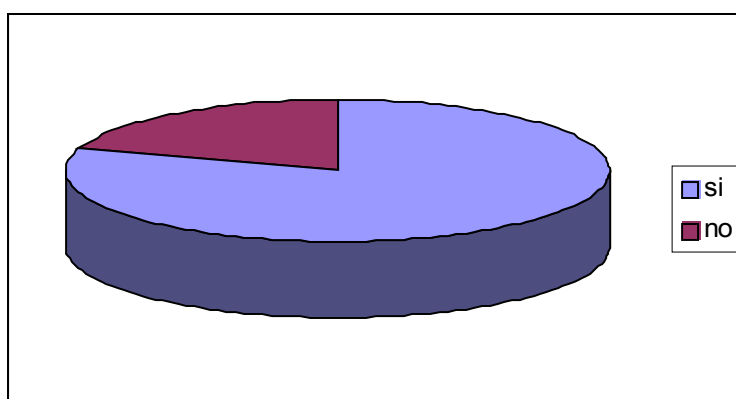

La manera de fer-ho és, i per ordre de les respostes donades: Ajuts econòmics, ajudant a preparar feines esporàdiques, ajudant a fer feines poc tècniques.

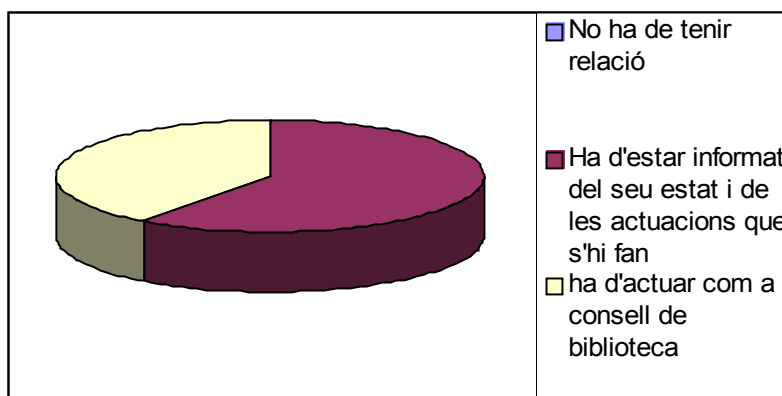
3.9 La biblioteca ha d'oferir serveis a les famílies dels alumnes del centre?

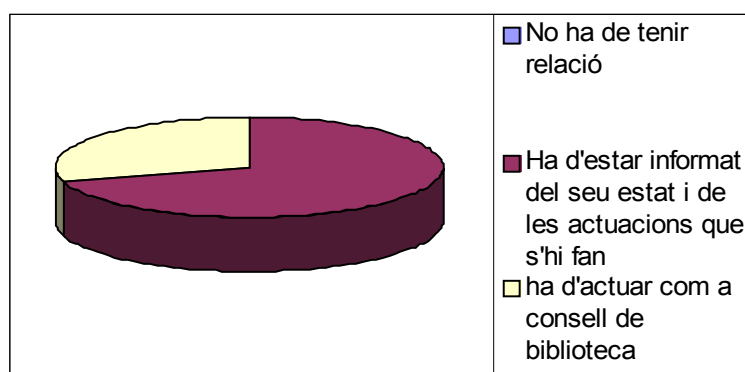
3.10 Creus que la biblioteca ha de formar part del PEC

3.11 Quina relació ha de tenir la biblioteca amb el claustre?

3.12 El consell Escolar, quina relació creus que hi ha de tenir?

e) La formació

Crear aquest espai, va suposar tota una sèries de decisions bàsiques, començant per la tria de l'espai, mobiliari, col·locació dels llibres, registre i catalogació, com fer el préstec, ... És a dir, ens vàrem trobar amb unes dificultats bàsiques que per la nostra formació inicial no podíem resoldre satisfactòriament.

Vam tenir molt clar que els nostres coneixements sobre biblioteques adquirits com a usuaris al llarg dels nostres anys d'estudiants o de professió, no era suficient. I per tant calia buscar algú que, com a mínim, ens assessorés.

Aquesta necessitat ens va portar a realitzar un curs amb L'Amic de Paper. Això ens va ajudar molt per a tenir unes idees molt bàsiques sobre biblioteconomia, però molt útils per a començar. I durant els tres cursos següents vàrem tenir un

assessorament al centre per part de bibliotecàries que ens va ajudar molt per anar creant nous serveis.

Voldria remarcar molt aquest inici perquè crec va servir per evitar errors inicials i que després s'arrosseguen. Com tots, el nostre començament va ser totalment voluntariós i amb bones intencions, però vàrem sentir la necessitat de saber alguna cosa més, i aquest és un fet bàsic.

El registre número 1 de la biblioteca és "La biblioteca Escolar" de la Concepció Carreras, Concepció Martínez i ⁽¹¹⁾ . Va ser el nostre "llibre del curs" i el que hem tingut (i encara tenim) damunt la taula. Gràcies als "profes" i al mateix llibre, ens vàrem adonar que els nostres dubtes tenien raó de ser. I encara ens en van sorgir molts més, perquè des de bon principi vam veure un concepte de biblioteca escolar que sobrepassava el que nosaltres enteníem i preteníem.

La visita de bibliotecàries al centre durant els tres cursos posteriors (la Montserrat Comas i l'Elisa Ferré) varen fer que no perdéssim la il·lusió alhora d'anar ampliant l'horitzó.

Posteriorment, uns anys d'anar vivint amb allò que sabíem. Però ens adonàvem que calia quelcom més. I va arribar la Jornada de Biblioteques Escolars de la Fundació Àngels Garriga de la mà de la Marta Mata. Una bona jornada de reflexió que va portar a l'organització d'un curs dins del Pla de Formació de Zona coordinat per l'Assupció Lisson, i que des de llavors segueix com a Seminari. Són en total sis anys plens de compartir experiències i saber que no estem sols. I a més, cal afegir les persones que al llarg d'aquest anys han anat passant (veure annex)

Però malgrat tot, necessitava quelcom més. No sabia ben bé què, però em calia alguna cosa més.

I així va ser com em vaig assabentar del Curs d'Especialització de Biblioteques Escolars i Infantils de la Universitat de Vic i la Biblioteca "Can Butjosa" de Parets del Vallès. Un curs de 20 crèdits amb matèries de les Facultats de Biblioteconomia i d'Educació a més del pràcticum a Can Butjosa de la mà de la Mercè Escardó. Tota una experiència al voltant del món del conte .

La nostra experiència ens ha fet veure doncs, que per tirar endavant una biblioteca escolar es necessita d'una formació específica, però no tan sols en organització i tècniques bibliotecàries. Cal anar més enllà. El coneixement de la Literatura Infantil, la dinamització de l'espai o la seva integració en el currículum

són elements a tenir en compte. Tant o més important és seleccionar literatura de qualitat com una bona organització de l'espai.

f) Per quins passos hem seguit aquests 20 anys

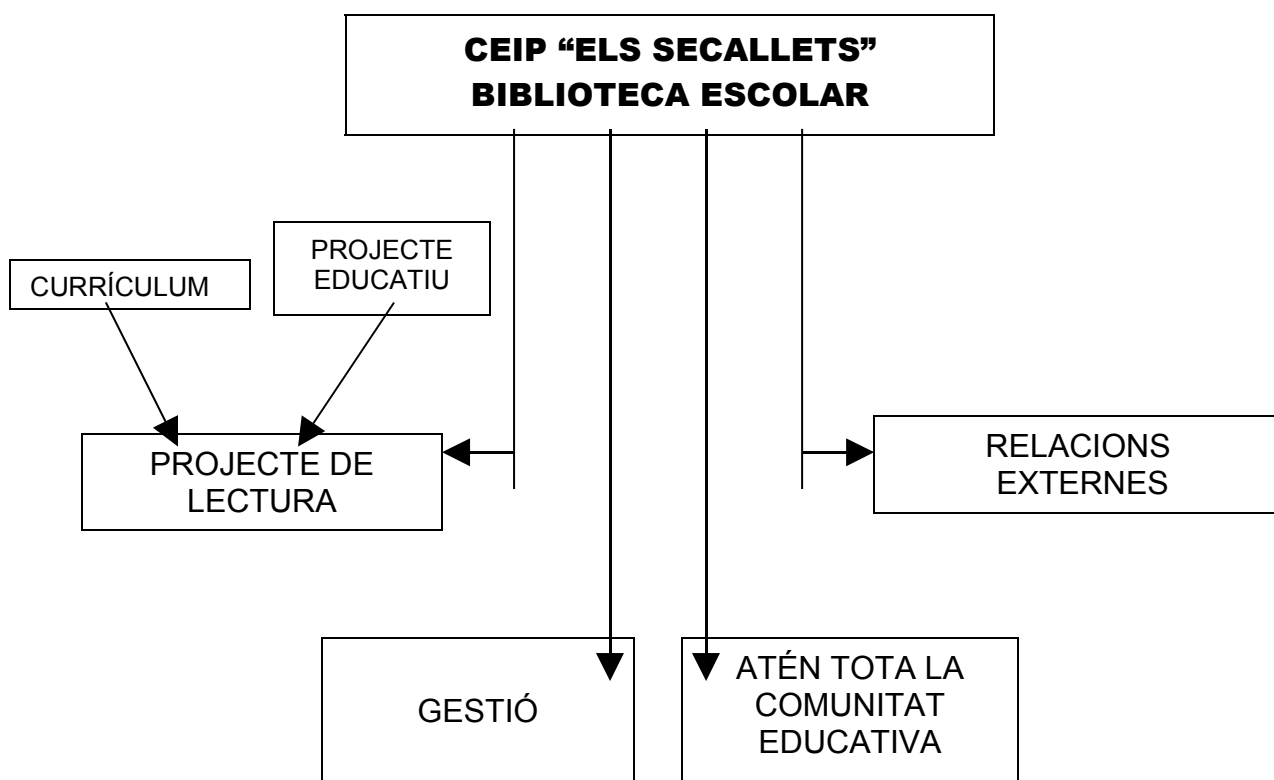
CURS	ACTIVITATS DESENVOLUPADES
1985-86	Es decideix crear la biblioteca de centre tot recollint els llibres de les aules i demanant la col·laboració de l'AMPA. L'Ajuntament paga les prestatgeries. Es crea el programa "l'escola centre de cultura", activitat oberta a tota la comunitat educativa tot organitzant conferències i exposicions en horari extraescolar. Servei de lectura i préstec.
1986-87	El responsable assisteix a un curs amb l'amic de Paper en els programes de Formació de Zona. Es comença a catalogar Es segueix amb el programa "l'escola, centre de cultura" Presentació al programa de subvencions per a biblioteques escolars de la Diputació de Tarragona (anuals, però un mateix centre només es pot presentar cada tres cursos)
1987-88	Assessorament al centre per part de bibliotecàries com a seguiment del curs realitzat el curs anterior. S'obre la biblioteca en horari extraescolar (2 hores, 1 dia a la setmana) Es col·loquen cortines a les finestres
1988-89	Es segueix amb l'assessorament al centre S'acaba de catalogar el fons existent fins aleshores. Es continua amb el programa "l'escola centre de cultura" Préstec, obertura en horari extraescolar
1989-90	Darrer curs d'assessorament Es sol·licita subvenció a la Diputació de Tarragona Servei de préstec, obertura en horari extraescolar (1 hora)
1990-91	Servei de préstec Programa "l'escola centre de cultura" (Any del Tirant) Inici de la realització de catàlegs d'autors i títols S'edita una guia de la biblioteca, com a part del programa de formació d'usuaris que es vol començar, alhora que donar-la a conèixer a tota la comunitat educativa (amb el suport de l'AMPA)
1991-92	Servei de préstec. Obertura en horari extraescolar Es continua la realització dels catàlegs d'autors i títols Programa "L'escola centre de cultura"
1992-93	Servei de préstec. Deixa d'obrir-se en horari extraescolar (Tardes) i es decideix obrir 3 migdies a la setmana per a préstec lliure) Programa l'Escola centre de cultura" S'inicien activitats d'animació lectora en alguns cursos en col·laboració amb els tutors/es Programa de subvencions de la Diputació de Tarragona
1993-94	Servei de préstec Programa "L'escola centre de cultura" Es segueixen les activitats d'animació lectora en alguns cursos En el llibre "formar-se per informar-se" de la Mònica Baró i la Teresa Mañà, apareix la nostra guia de biblioteca ⁽¹²⁾

1994-95	Aquests cursos es manté amb mínims el servei de la biblioteca.
1995-96	La inversió per a renovació de fons també es minimitza i la
1996-97	Diputació de Tarragona deixa el programa de subvencions a
1997-98	aquests espais.
1998-99	Malgrat tot, l'espai continua obert i oferint als alumnes i
1999-2000	professorat el seu fons, préstec i continua la catalogació del material nou que s'hi va incorporant.
2000-2001	S'assisteix al curs sobre biblioteques escolars dins del PFZ i la fundació Àngels Garriga coordinat per la Marta Mata i l'Assumpció Lisson. Es planteja la revitalització de la biblioteca al centre i la redacció d'un projecte de biblioteca.
2001-2002	Aquest curs es dedica a elaborar el Projecte de biblioteca. S'aprova en claustre i Consell Escolar. Amb l'ajut de la Fundació Propedagògic, es cataloga el 90% del fons i s'inicia la renovació del mateix.
2002-2003	Es comença a aplicar el Projecte de Biblioteca. Es programen activitats en tres cursos de primària. Es sol·licita ajut a l'Ajuntament del Vendrell per tal de renovar totalment el fons d'Atles (per haver quedat totalment obsolets)
2003-2004	Aplicació del Projecte de biblioteca. Aquest curs s'incideix força en la formació d'usuaris i coneixement de l'espai per a tots els alumnes. Es comencen a editar els butlletins per als mestres i un d'annual per a les famílies amb una guia de lectura de cara a Sant Jordi S'acaba de catalogar informàticament tots els documents del centre. Es torna a sol·licitar ajut a l'Ajuntament, en aquest cas per renovar mínimament el fons d'àlbums il·lustrats.
2004-2005	El MEC ens concedeix un premi per a la millora de la biblioteca per valor de 20.000 € a partir del projecte elaborat els cursos anteriors que es dedica a renovació i ampliació de fons (55%), mobiliari (20 %), equips informàtics (20 %) i altres com edició d'una guia, punts de llibre, ambientació, ... (5 %). Des del mes de març som un dels centres experimentals del programa EPERGAM (programa de gestió de biblioteques) S'inicia l'activitat per a famílies de presentació i comentari de llibres Tots els alumnes de primària passen per la biblioteca una hora a la setmana i els d'Educació Infantil una vegada al trimestre amb l'Hora del Conte .

2005-2006	<p>S'inicia el programa d'Innovació educativa "Biblioteques Escolars Puntedu" (projecte per a tres cursos). Representa una formació per al seus responsables, dotació de 2.000 €, equip informàtic (3 ordinadors, impressora, escàner, llapis òptic) i mitja jornada de dedicació del seu responsable.</p> <p>La biblioteca és utilitzada com a lloc de formació d'aquest programa a nivell de la comarca.</p> <p>El professorat s'hi va implicant d'una manera efectiva</p> <p>Per primer any les activitats desenvolupades arriben de manera programada a tots els nivells del centre, de manera que com a mínim una hora cada setmana tots els alumnes passen per la biblioteca.</p>
-----------	---

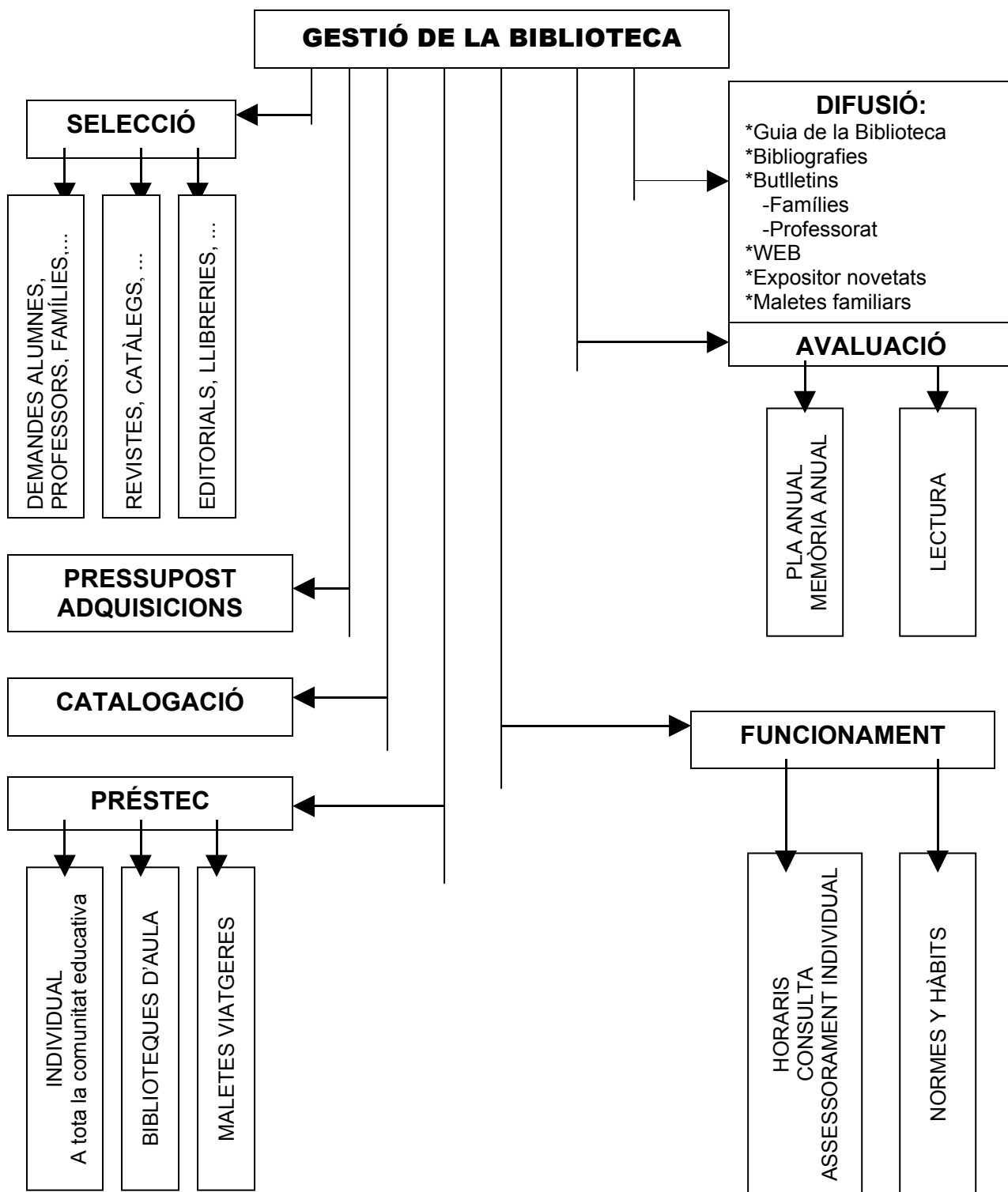
g) El nostre Pla de treball

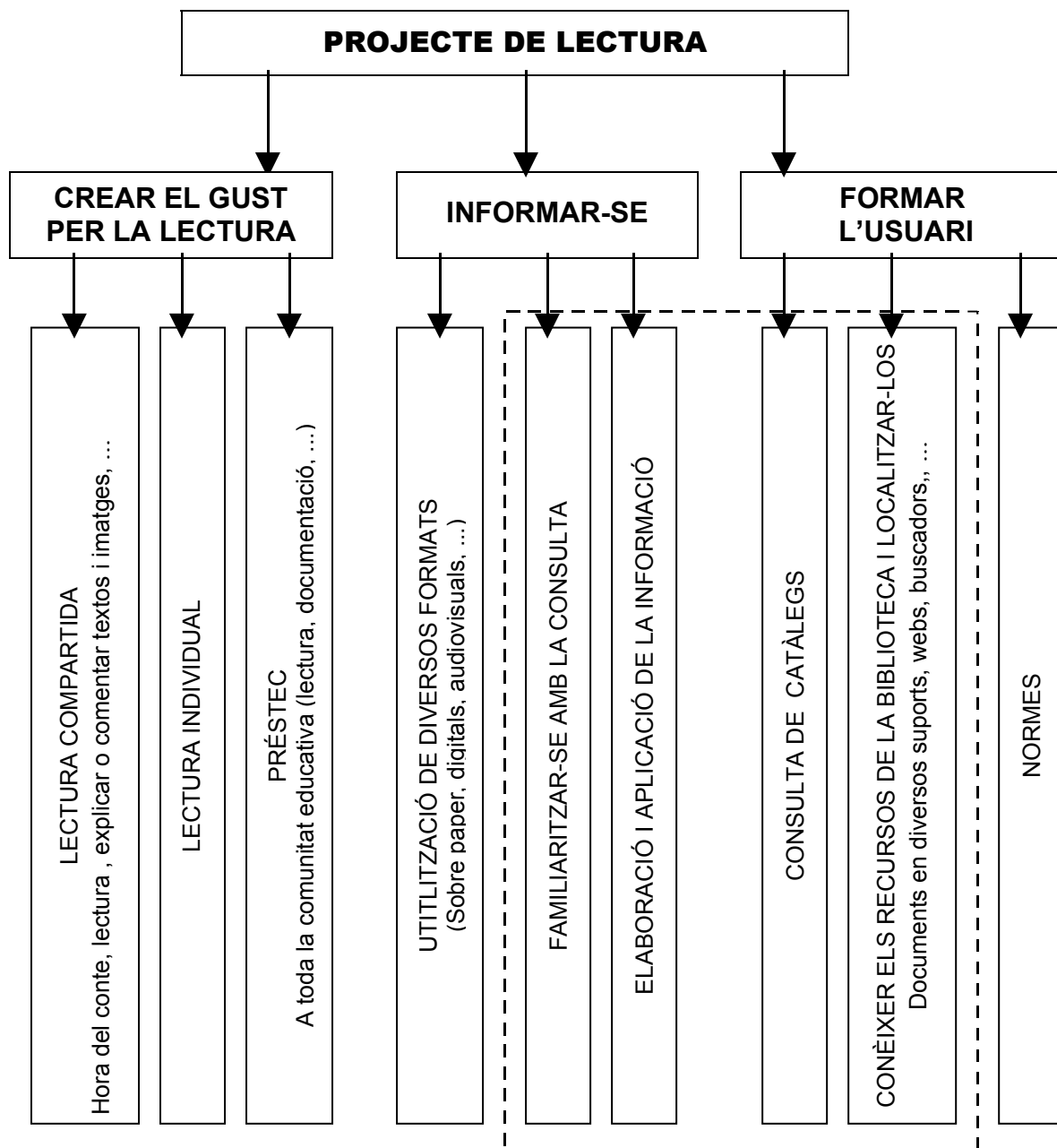
A partir dels objectius i continguts que s'estableixen al nostre Projecte de Biblioteca, podríem esquematitzar el nostre Pla de Treball anual de la següents manera:

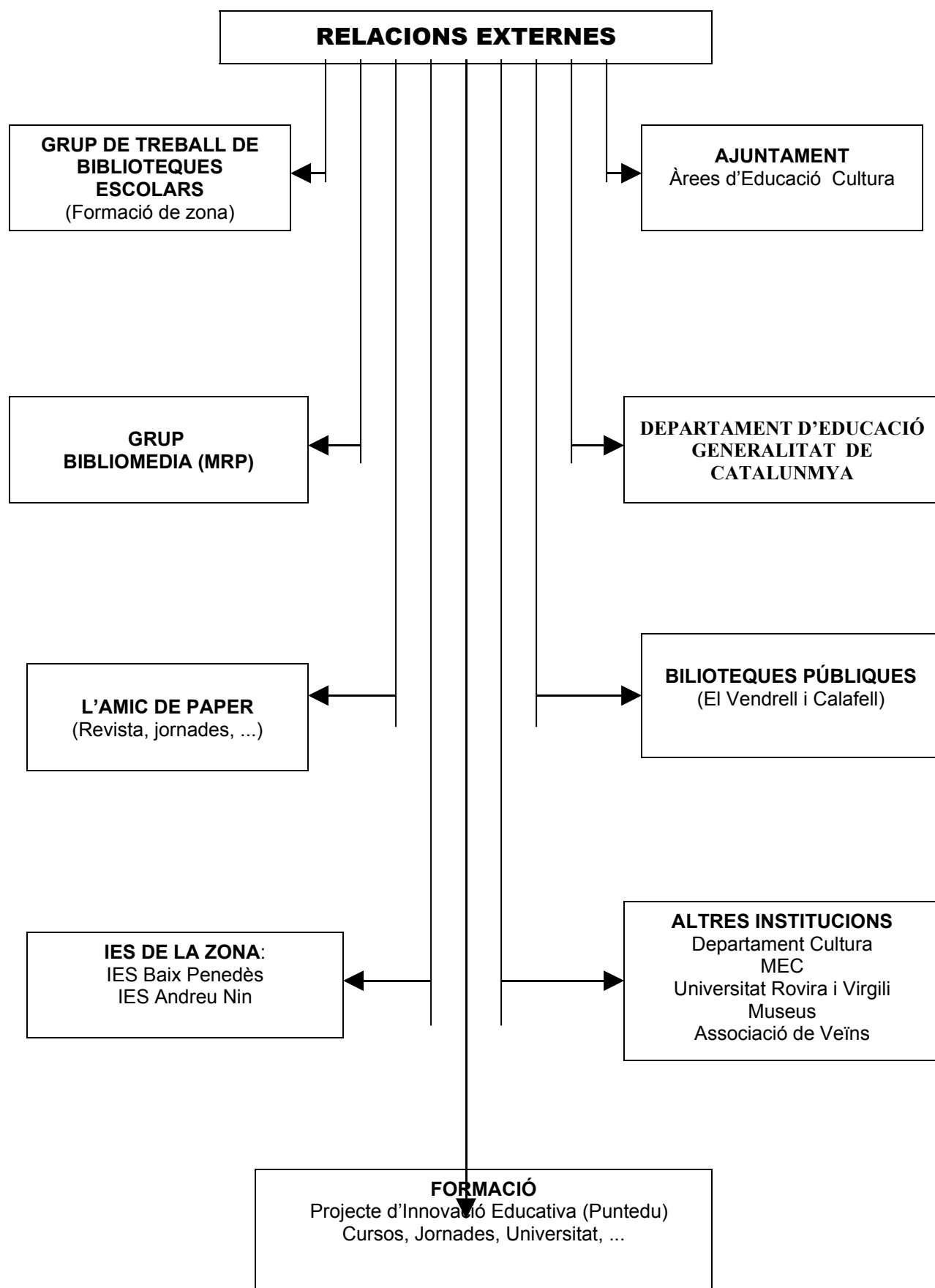

Per a cadascun dels següents apartats, hem de tenir en compte tota una sèrie d'elements a l'hora de confeccionar la programació anual.

A continuació podem veure els esquemes dels mateixos:

h) Els serveis que ofereix

S'ha procurat que tot l'alumnat passi una hora a la setmana per la biblioteca per a fer-hi activitats (lectura, cerca d'informació, formació d'usuaris) tot seguint una programació i en una hora de l'àrea de Llengua. En aquest hora s'hi realitzen les activitats previstes a la Programació Anual atenent tots els àmbits explicats anteriorment.

h.1 Préstec

Des dels inicis, hem volgut que l'alumnat disposi de temps per a un préstec lliure, deslligat d'activitats. Un préstec per triar i remenar lliurement, per llegir o retornar quan vulgui. Intentant sempre que fos possible fora de l'horari de classe, per deslligar-lo així encara més. Així hem organitzat aquest servei amb dos horaris diferents:

a) El bibliopati

Dos dies a la setmana la biblioteca està oberta a hores del pati. Un dia per al CM i un altre per al CS. Poden romandre-hi tot el temps o només una estona. Poden mirar i remenar lliurement, fer el préstec, consulta sobre temes determinats al fons o al responsable, ...

b) Per als alumnes més petits i famílies

S'ha establert per a aquest grup (de P3 a 2n) un horari fora de l'escolar (just a la sortida de l'escola) per tal que puguin fer servir la biblioteca lliurement acompanyats d'algun adult. N'hi ha que agafen el material i se'n van i d'altres s'asseuen plegats per mirar i comentar alguns contes. Així mateix, les famílies també poden fer ús d'aquest espai per a les seves necessitats.

h.2 Atenció al professorat

Hem cregut molt important poder disposar d'un horari fix per a l'atenció d'aquest col·lectiu. Sempre hem pensat que s'ha de mimar i atendre com cal als mestres tot facilitant-los la seva feina.

Tots sabem prou bé que moltes vegades ens trobem de pressa, a través de comunicats per escrit que trobem sobre la taula o mentre caminem pel passadís o el pati. Amb tot, saber que disposem d'un temps per a ser atesos i comentar les nostres peticions, és molt important.

Hem començat per una hora setmanal, però cal dir que és del tot insuficient i caldrà de cara al futur, d'ampliar l'horari.

Un altre servei important és fer arribar de manera operativa la informació que arriba a l'escola, com per exemple facilitar els sumaris o temes de les diferents revistes que arriben al centre. No cal explicar que moltes publicacions passen desapercebudes per al professorat, i és una llàstima que la inversió feta quedi a les prestatgeries.

h.3 Explicar contes

Creiem que els contes són uns elements molt importants i cal que els nens i les nenes els coneguin, tant els populars com els d'autor (sempre amb una acurada selecció). Per això cada setmana se n'explica un al racó dels contes amb tota la cerimònia i preparació per tal que el relat oral sigui escoltat amb

atenció. En acabar es comenta entre tots i totes i es dóna a l'encarregat per tal que el tinguin a l'aula durant una setmana i així el puguin mirar o comentar amb més temps. També es dóna una fotocòpia de la coberta pel mural de "contes explicats".

"Per a què el conte es faci, de la mateixa manera que el pa, és necessari amassar-lo moltes vegades. Explicar-lo i explicar-lo. Un bon conte mai s'esgota. La seva petita lliçó pot estar molt amagada que encara que l'expliquem una i altra vegada, sempre ressona alguna cosa diferent dintre nostre" ⁽¹⁰⁾

h.4 Biblioteques d'aula

E. Infantil

En acabar la sessió setmanal, la mestra ajudada pels encarregats, agafa un lot de llibres que el bibliotecari ha preparat. Aquest conjunt de llibres formarà la biblioteca d'aula durant quinze dies i seran retornats per tornar a agafar un nou lot.

C. Inicial

A 1r i 2n curs, el lot de llibres que formaran la biblioteca d'aula es canvien cada trimestre. La selecció es fa conjuntament entre els tutors i tutores corresponents i el bibliotecari.

Una vegada feta la selecció es busca una hora per tal que el responsable de la biblioteca el porti a l'aula, en faci una presentació i una curta formació d'usuaris, així com un punt de llibre per a cada alumne/a on anotaran els llibres que han llegit aquell trimestre.

h.5 Integració al currículum

És aquest un apartat obvi i que ningú dubta de la seva importància. La biblioteca escolar ha d'estar plenament integrada i al servei del currículum. No és un espai aliè o al marge de l'activitat diària de l'aula i del centre. Les activitats que es realitzen en aquest espai no han de ser unes activitats paral·leles que els responsables de la biblioteca fan tenint més o menys relació amb el currículum i l'activitat escolar.

Cal que els tutors i tutores tinguin present aquest espai per a desenvolupar la seva tasca, i alhora l'alumnat en senti la necessitat de fer servir els serveis que ofereix la biblioteca del centre (i de retruc també les públiques). I està clar que una de les feines dels responsables de les biblioteques escolars és motivar i facilitar la feina al professorat per tal que això sigui efectiu.

Per això, des de la biblioteca

- Es facilita al professorat tot aquell material que sol·licita tant per a ús propi com per a treballar a l'aula o a la biblioteca un tema determinat
- Es confeccionen Guies de Lectura segons les èpoques o demandes
- S'atenen suggeriments pel que fa a les demandes de fons en qualsevol format a ja sigui directament o a través de les reunions de cicles.
- I la nostra experiència concreta el curs 2005-2006 ha estat que de manera voluntària, el professorat plantegés un tema del currículum de l'àrea que ells volguessin i treballar-lo tenint en compte la biblioteca (i no només el llibre de text).

Aquesta activitat es va realitzar el tercer trimestre i se'n van fer tres activitats:

- Eines i màquines (2n curs)
- Rèptils i amfibis (3r curs)
- L'alimentació de les plantes (4t curs)

La valoració va ser força positiva, i tot introduint millores, ens plantejem que tots els cursos (des de P-3 a 6è) facin almenys un tema tenint en compte la cerca d'informació i la seva posterior elaboració.

Pretendre que de cop i volta canviem la nostra manera de treballar, no és factible. Per tant cal anar facilitant les eines, materials i personal per anar de mica en mica en aquesta direcció.

h.6 Activitats extraescolars

Són tres les línies d'actuació que hem iniciat:

a) Horari de menjador:

Les monitores del menjador en poden fer ús de manera lliure. No hi ha cap horari determinat, sinó que elles mateixes decideixen quan ho volen fer. Es troben amb el responsable de la biblioteca per coordinar la feina i els contes a explicar, per no repetir els que es fan en horari escolar.

b) Coordinació amb la Ballaruga (empresa formada per les AMPA de les escoles del Municipi i l'Ajuntament per organitzar les activitats extraescolars)

El curs 2005-2006 s'ha fet un taller de ràdio i televisió on un dels apartats és el comentari i presentació de llibres. La responsable del curs es troba mensualment amb el responsable de la biblioteca per a la tria de llibres.

c) Converses amb l'Ajuntament

L'objectiu de les mateixes és poder arribar a aconseguir l'obertura de la biblioteca en horari extraescolar per a tot el barri. No es tracta de convertir la biblioteca del centre en la biblioteca pública del barri. Creiem que ni el fons ni els serveis que pot oferir estan en aquesta línia.

Ara bé, poder disposar d'aquest espai tenint en compte la seva realitat (fons, espai, horari,...) seria molt bo i d'una manera molt especial per al col·lectiu d'estudiants d'ESO ja que la localitat no disposa de Biblioteca Pública i desplaçar-se al Vendrell és per a ells força complicat. Un espai per a realitzar els seus treballs i consultes és una necessitat bàsica que la nostra biblioteca pot oferir.

Caldrà arribar a algun acord pel que fa especialment al personal i la renovació de fons.

i) El fons

Actualment tenim registrats vora els 5.500 documents. Amb tot cal dir que realment podem disposar d'uns 4.000 registres una vegada trets els exemplars donats de baixa per pèrdua o espurg.

Des dels inicis hem anat ampliant i renovant el fons de manera constant. Llevat d'alguna any molt puntual, ha estat una inversió petita anual però constant.

Cal dir que els pitjors anys van ser del 1995 al 2000. Va ser molt difícil trobar ajuts i col·laboracions de les institucions i el les possibilitats del centre sempre han estat reduïdes. Però la voluntat sempre ha estat renovar constantment, no donar la sensació de paràlisi.

S'ha intentat des de sempre poder tenir el 60 – 40 de fons de coneixements i d'imaginació respectivament i anar invertint per no allunyar-nos d'aquestes recomanacions.

Una tasca difícil de realitzar és l'espurg. I si és difícil per a nosaltres mateixos, pensem que no sempre és entès aquest procés per a la resta de la comunitat educativa. Caldria tenir clar que una biblioteca escolar no és un arxiu.

- L'espurgador haurà de lluitar contra el síndrome afectiu.
- L'espurgador no destrueix, oxigena el patrimoni, el vitalitza i dinamitza. Organitza el fons per a oferir una informació actualitzada.
- És com en una botiga de roba: s'ha d'actualitzar

Pel que fa a la selecció, ha de ser una aportació de tota la comunitat. El responsable ha d'atendre tots els suggeriments que es fan i alhora aportar els seus coneixements en literatura infantil i juvenil, bàsic en aquesta feina.

Triar un llibre per a un nen o nena, és una qüestió molt delicada, ja que d'aquesta tria depèn que la trobada entre ell i el llibre sigui agradable. I com que no és pas cada moment que hem de fer tria –malauradament- val la pena que, quan ho fem, hi dediquem una part del nostre temps. Cal tenir en compte aquests criteris:

- Els companys (alumnes i mestres)
- Conèixer els futurs lectors (edats, característiques, nivells lectors, ...)
- Analitzar i valorar llibre per llibre, no pas per col·leccions
- Un bon llibre per a infants, també agrada als adults
- El valor estètic i literari ha de prevaler per sobre del valor didàctic
- Un bon llibre ha d'estimular la capacitat crítica del lector
- Un bon llibre ha de ser original
- Les il·lustracions (Cal fixar-nos en la coordinació text-il·lustració)
- Les il·lustracions en els llibres de coneixements

A nosaltres ens ajuda molt a fer la selecció:

- Quins llibres han de llegir els nens? (Seminari bibliografia Infantil R. Sensat)
- Faristol, revista de literatura infantil i juvenil (CCLIJ)
- Notícia de llibres (llibreria Robafaves de Mataró)
- Revistes com Guix, Escola Catalana, CLIJ, Perspectiva Escolar també ofereixen apartats puntuals i temàtics

I respecte als diferents formats, cada vegada està més clar que han de ser variats i a l'abast de tothom. Així, si fa uns anys la incorporació de vídeos es tenia present (així com cassettes i discs), l'aparició dels CD o DVD ha fet que s'hagi hagut de fer una renovació i inversió en aquest camp.

No podem oblidar tampoc la incorporació dels ordinadors i la connexió a internet que afavoreix la cerca d'informació i la complementa a la ja existent en format llibre o multimèdia. La nostra experiència però ens fa ser molt

cautelosos i vigilants en aquest camp per tal que aquests aparells siguin un mitjà més de la biblioteca i no pas el fi darrer de la mateixa, tot convertint aquests espais en unes segones aules d'informàtica.

I com a darrer element caldria esmentar el fons provinent de treballs fets per l'alumnat. Per a aquest col·lectiu és molt motivador poder trobar material elaborat per ells mateixos: treballs de projectes o d'altres materials que s'han fet en determinada matèria i que poden ser motiu de consulta per a altres companys i companyes.

De fet, era un hàbit més habitual quan teníem la segona etapa d'EGB que no pas darrerament. Però és un objectiu que ens hem proposat aquest curs i que constarà al Pla de Centre anual.

j) La dinamització i el foment de la lectura

Fomentar, incitar, convidar, provocar, desafiar, excitar, animar, despertar, induir. Paraules que segons el diccionari són sinònimes. Ara bé, sempre hi ha matisos i cal parlar-ne. I acabar la discussió a un nivell purament lingüístic seria poc correcte.

Pretendre que els usuaris i usuàries de les biblioteques vinguin per si sols és poc raonable. A més, cal que trobin a la biblioteca un espai agradable on puguin desenvolupar la seva feina i repeteixin.

D'aquí, que en els darrers anys hi ha hagut un canvi d'actuació pel que fa als bibliotecaris i bibliotecàries: ja no són només guardians dels llibres, sinó que són persones implicades en el foment de la lectura. Si això ho limitem a l'àmbit de les biblioteques escolars, la implicació dels responsables d'aquests espais ha de ser molt gran, ja que la seva funció educadora, òbviament, queda més clara que mai.

Com s'ha de fer tot això?

Doncs d'aquí n'han sortit tot un seguit de propostes i activitats a desenvolupar. Només cal anar a qualsevol biblioteca i veurem que es fan moltes activitats: hora del conte, clubs de lectura, xerrades, festes, paradetes a l'exterior, ... I a les escoles on la biblioteca té la sort de funcionar, també s'hi fan moltes activitats d'aquests tipus: hores del conte, concursos, xerrades per a les famílies, visites d'autors, ...

No cal fer un llistat detallat d'aquestes activitats, però la idea és que totes elles ajudin a fomentar la lectura i les biblioteques no siguin uns llocs estàtics com potser havien estat durant molt de temps.

Ara bé, són necessàries tantes activitats? No en fem un gra massa? Realment estem més pendents d'aquestes activitats que no pas de la lectura en sí? Quan programem activitats d'animació, realment pensem per a què les fem o les fem perquè ara es porta?

Crec sincerament que els usuaris no vindran sols i per tant els hem d'animar, fomentar, invitar, ... La paraula és igual, però hem de fer quelcom. Però cal ser prudents i tenir clar el per què.

Mercè Escardó diu en un dels seus llibres ⁽¹³⁾:

- *Animar és una manera diferent de treballar*

- *No és bona, ni lícita, l'animació per l'animació.*
- *Totes les activitats han de conduir a la lectura i/o al llibre, o bé la lectura i/o el llibre han de conduir a l'activitat.*

I d'en Pep Molist trobem respecte a aquest tema⁽¹⁴⁾:

"El bibliotecari, especialment en un àrea infantil" ha d'intentar ser creatiu, en el dia a dia per crear espais d'aparador constants que portin a l'infant –enmig d'altres ofertes i suports llaminers- també cap al llibre..." "...Però també a l'hora d'organitzar activitats, sempre amb l'objectiu d'animar a llegir, el desvetllar el desig de la lectura entre els qui encara no llegeixen, de mantenir l'hàbit de llegir en els qui ho fan i propiciar situacions que condueixin a la lectura" "...I sempre, ben a prop, atractius espais en els quals es convidi el lector a endinsar-se de ple i amb totes les garanties a la lectura"

Per tant fomentar la lectura, animar la lectura és en última instància el mateix, encara que la primera idea que en ve és que animem per a fomentar. D'altres, com el Jaume Centelles prefereix parlar "d'invitació a la lectura". (el seu projecte "la biblioteca, el cor de l'escola"li ha valgut el premi Rosa Sensat de Pedagogia 2004).⁽¹⁵⁾

Tot són matisos sobre un mateix objectiu i res ens hauria de fer distreure d'allò que realment volem. Però alerta, no creem falses expectatives al voltant de tot això perquè potser aconseguirem el contrari d'allò que ens havíem proposat. És a dir, que amb l'animació no fomentem la lectura. Tampoc es tracta de fer festa major cada dia. Fer animació no només és treure el conill del barret de manera espectacular i màgica. Hi ha coses molt senzilles, com la pròpia actitud del bibliotecari, que de per sí ja és una animació que ens portarà al foment lector.

L'Estrella Ortiz, conta-contes professional, i de la que hi he après molt, esmenta respecte a l'hora d'explicar contes:

" Narradors tranquils, assossegats, quasi immòbils que van ser els nostres avis i àvies. El seu posat digne i distingit, guardians d'un o diversos contes i que els expliquen quasi com un secret. A l'altre costat hi som nosaltres deixant-nos portar per la carrera esbojarrada dels temps. ¿ Permetrem que la narració oral es converteixi també en objecte de consum?"

k) Exemple de treball per a un curs

A continuació hi trobareu la programació de les activitats programades al CEIP Els Secallets per al curs 2005-2006, així com l'horari de la biblioteca per a aquest any.

A l'índex hi podem veure tots els apartats que conté aquesta programació, si bé només hi segueixen les activitats. He cregut que podia ser el més interessant i pràctic per a qui ho llegeixi.

Índex de la programació:

1. BIBLIOTECA ESCOLAR PUNTEDU
Espai de coneixement i aprenentatge

2. EDUCACIÓ INFANTIL
 - 2.1 Continguts
 - 2.2 Objectius
3. EDUCACIÓ PRIMÀRIA
 - 3.1 Continguts
 - 3.2 Objectius
4. ACTIVITATS
 - 4.1 Gestió
 - 4.2 Relacions externes
 - 4.3 Projecte de lectura
 - 4.4 Formació d'usuaris
 - 4.5 Atendre tota la comunitat educativa
 - 4.6 Observacions generals
 - 4.7 Vint anys de biblioteca
5. HORARI
6. LA LECTURA A L'ESCOLA
7. LA CERCA I TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ

4. ACTIVITATS

4.1.- GESTIÓ

Activitat	Explicació	Temporalització	Observacions
Adequació de la biblioteca	Canviar els prestatges i adequar l'espai d'EI	Setembre	
Instal.lació de tres nous ordinadors		Quan els faciliti el Departament	Cal preveure l'espai en reorganitzar la biblioteca a principi de curs
Adequar cartellera informativa	Actualitzar-la a partir del fet el curs passat	Setembre	Caldrà anar actualitzant-la contnuament
Pàgina web		Globalment set-oct. i tot el curs segons novetats	Caldrà posar-se d'acord amb la coordinadora d'informàtica
Selecció de fons Adquisicions		Al llarg de tot el curs	Fins el novembre s'ha de liquidar

Pressupost	professors tutors i especialistes, i pel propi responsable de la biblioteca. Caldrà fer una valoració per decidir quines subscripcions es faran atenent a tota la comunitat educativa.		la subvenció del MEC. Els 2000 € del Departament s'aniran gastant al llarg del curs (només per a renovació i ampliació del fons)
Catalogació	Utilització del programa ePèrgam que el curs passat vàrem iniciar com a centre experimental. El préstec també es farà amb aquest programa.	Durant tot el curs.	
Préstec alumnes	Cicles mitjà i Superior a les hores de Pati (1 hora setmanal per a cada cicle) Cicle Inicial: hora de biblioteca setmanal Educació Infantil: 1 hora a la setmana (Dimecrtes de 16:30 a 17:30)	Tot el curs	Els alumnes d'educació Infantil hauran d'anar acompanyats d'un adult.
Difusió	Nova guia de la biblioteca Per Sant Jordi fer la guia de lectura per a alumnes. Butlletins informatius per a les famílies Fer tres butlletins per als mestres Anar incorporant les novetats al lloc corresponent Realitzar llistats segons les necessitats dels mestres. Cartellera WEB	Inici de curs Sant Jordi Inici de curs i segons necessitats Novembre, abril i final de curs Tot el curs A partir de les demandes	
Avaluació	Memòria MEC Pla anual	2º quinzena nov. Octubre	

	Memòria Proves Comprensió lectora Estadístiques lectors, préstecs, ...	Juny Març - abril Final de trimestres o curs	
--	--	---	--

4.2 RELACIONS EXTERNES

Activitat	Explicació	Temporalització	Observacions
Formació PUNTEDU	Formació inclosa en el projecte d'Innovació presentat al Departament	Al llarg de tot el curs i segons la convocatòria	Podrà assistir-hi un altre membre del Claustre, a part del responsable de la Biblioteca
Grup de Treball Biblioteques Escolars del Baix Penedès	Inclòs dins del PFZ on assisteixen diverses escoles de la comarca	Un dijous cada 15 dies durant tot el curs	
Bibliomedia	Grup de treball dels MRP.	Una reunió trimestral a Barcelona. La resta es fa via internet	
Formació	Assistència a 3 crèdits (30 hores) d'un segon nivell del Postgrau de Biblioteques Escolars de la Universitat de Vic Jornades que vagin sorgint i que puguin ser d'interès	Tot el curs. Dissabtes, divendres tarda i un divendres tot el dia. Tot el curs	
L'amic de Paper	Butlletí informatiu de l'Associació		
Ajuntament del Vendrell	-Convocatòria de subvenció. -Negociació de col·laboració en horari extraescolar -Possibles manteniments de l'espai	Tot el curs	Caldrà parlar amb La Ballaruga.
Departament d'Educació	Seguiment del programa PUNTEDU Col·laboració amb els responsables del PUNTEDU	Tot el curs	

Biblioteques públiques	El Vendrell: visites de cicle mitjà i relació per a possibles assessoraments Calafell: Relació per a selecció de fons i possibles assessoraments	Tot el curs	
Biblioteca IES Baix Penedès	El curs passat ja s'inicià una relació per a coordinar possibles treballs en el món de la biblioteca. Cal seguir el present curs i redactar un projecte.	Tot el curs.	
Altres institucions	MEC Seguiment del Premi concedit el curs passat	1r trimestre	L'1 de desembre s'ha d'haver presentat la memòria (Veure BOE)
Activitats extra-escolars	. La Ballaruga: Taller de TV i Ràdio	Tot el curs	Una de les activitats és la presentació de llibres. Facilitar novetats i fons adequat
	. Menjador	Tot el curs	Facilitar l'espai d'EI per a explicar contes a l'hora del menjador. Facilitar fons

4.3 PROJECTE DE LECTURA

Activitat	Explicació	Temporalització	Observacions
Lectura compartida	Educació Infantil	Tot el curs	
	Hora del conte Selecció per a préstec d'aula	Setmanal Quinzenal	El 30 de novembre ens visitarà la Mercè Arànega.
	Tria del que més ha agradat	Trimestral	Treballarem contes escrits i/o il·lustrats per ella

	Cicle Inicial		1 hora cada setmana
	L'ESTERNUT (només 1r)	Octubre	
	CONTES DE MERCÈ ARÀNEGA (només 1r)	Novembre/ desembre	Visita de l'autora el 30 de novembre
	LA TORTUGA D'EN HANS (només 1r)	2n trimestre	Visita d'en Pere Martí
	L'OSWALD, L'ELEFANT MUSICAL (només 2n)	Novembre, desembre i gener	Visita la Txus Fernández el 18 de gener Cal coordinar amb l'especialista de música
	Cicle mitjà		
	UI! QUINA POR (només 4t)	Octubre-novembre	
	LA VOLTA AL MÓN EN 80 DIES	1r trimestre	Cal relacionar activitats amb la cerca d'informació
	L'ILLA DEL TRESOR	2n trimestre	Id.
	COL·LECCIÓ PETITES HISTÒRIES LOCALS (A. Gui- merà, Pau Casals, J. Carner, A. Garriga, Jan Julivert, Jaume Ramon)	3r trimestre	Visita de Maria Ramon, autora de tres de les Petites històries. Relacionar-ho amb el treball de la localitat i comarca
	Cicle superior		
	COL·LECCIÓ MITES (Presentació)	Octubre	

	LES AVENTURES DEL MEGACAPITÀ FONOLL (5è)	1r Trimestre, gener i febrer	Visita de J. De déu Prats
	EL MISTERI DE L'ILLA DE GEL (6è)	2n i 3r trimestres	Activitats relacionades amb la cerca d'informació.
	JULI VERNE	Fer alguna activitat al llarg del curs	Id.
Poesia	Lectura per part del mestre/a del llibre "El poeta del vent" de Joan de déu Prats com a motivació per a treballar la poesia	3r trimestre CM i CS	Cal tenir una selecció de llibre de poemes per a totes les edats. Preparar un cordill, roba, agulles d'estendre i els poemes del llibre. Tenir en compte les propostes del CRP d'Osona
Treball curricular	Realitzar temes del currículum a la biblioteca	Tercer trimestre	Responsable i tutors/es i/o especialistes
Lectura individual	Donar temps a cada sessió	Tot el curs	
Lectura per a la cerca d'informació	A partir de la lectura compartida, es cercarà la informació necessària que vagi sorgint als llibres . Es dissenyarà un pla d'activitats al llarg d'aquest curs pel que fa a la cerca i tractament de la informació a través d'internet	Tot el curs	Assessorament TIC
Biblioteques d'aula	Realitzar seleccions conjuntament amb els tutors/es	Tot el curs i a petició dels tutor/es	
Préstec	Cada alumne/a pot agafar un llibre per a una setmana	Tot el curs	EI: dimecres de 16:30 a 17:30 CI: Final de classe CM: Bibliopati CS: Bibliopati

Sant Jordi	<p>Carta al meu personatge favorit.</p> <p>Concurs: De quin conte m'he escapat? Al vestíbul posar pistes i algun dibuix sobre un personatge de contes i en una bústia que hi posin les respostes.</p> <p>Explica'm un conte Els alumnes de sisè s'aparellen amb alumnes de 1r i els expliquen un conte</p> <p>Butlletí n° 6 (selecció de llibres)</p>	<p>Setmana de Sant Jordi</p> <p>Començar en tornar de vacances de Setmana Santa fins Sant Jordi</p> <p>Dia de Sant Jordi</p>	<p>Tots els cicles Fer-ne un llibre</p> <p>Parlar amb l'AMPA per a possibles obsequis</p> <p>Cal preparar-ho conjuntament amb els tutors/es</p>
Activitats de cerca	Penjar a la cartellera preguntes que suposin la cerca d'informació.	Tot al curs	Continuar la relació amb la Comunitat de Castella i la Manxa establerta a partir de les activitats del Quixot del curs passat.
Carnet lector	Crear un carnet per anar apuntant les lectures triades, així com l'autor/a, editorial, ...segons les edats.	Primer trimestre i començar a utilitzar-lo al segon	
Mural de l'hora del conte	A cada conte explicat, fer-ne una fotocopia de la coberta. A l'aula tindran un mural per anar enganxant-les. A final de trimestre en triaran el que més els ha agradat.	Tot el curs	Cal fer un mural per a cada trimestre

4.4 FORMACIÓ D'USUARIS

Activitat	Explicació	Temporalització	Observacions
EI	- Presentació	Octubre	Hi ha activitats al CD Exploradors de biblioteques i al CD "La biblioteca mediateca" del Grup Bibliomedia
	-Hàbits (mans netes, comportament, tracte dels llibres,...)	Tot el curs	
	- Tipus de llibres, col·leccions	2n i 3r trimestre Febrer i juny	
CI	- Presentació de la nova distribució de la biblioteca	Octubre	
	-Hàbits (mans netes, comportament, tracte dels llibres,...)	Tot el curs	
	- Tipus de llibres, col·leccions, autor	Març, abril	
CM	- Espais de la biblioteca. Nova guia	Octubre	
	-Hàbits	Tot el curs	
	-Títol i autor dels llibres, editorial, col·lecció	Febrer i juny	
	L'ordre alfabètic i utilització dels diccionaris		
	1r número de la CDU		
CS	Presentació de la nova distribució de la biblioteca i la nova guia	Octubre	
	Hàbits	Tot el curs	
	CDU	Octubre	

	<p>Cerca a internet i enciclopèdies</p> <p>Ressenyes i cites bibliogràfiques</p> <p>Cerca i utilització de catàlegs</p> <p>Auxiliars bibliotecaris. Ajut a l'hora de bibliopati per a feines de préstec, ordenar els espais i feines de catalogació senzilles.</p>	<p>Alternant durant tot el curs</p> <p>Alumnes de 6è a partir del 1r trimestre (per parelles) Els de 5è s'incorporarien el 3r trimestre fent grup amb els de 6è</p>	
--	--	---	--

4.5 ATENDRE TOTA LA COMUNITAT EDUCATIVA

Activitat	Explicació	Temporalització	Observacions
Presentació de la nova biblioteca i els serveis d'EI i famílies	Tarda de portes obertes a les famílies	Octubre	S'editarà un butlletí (nº 5)
Llibres: què hem de tenir en compte a l'hora de comprar-ne?	Exposició i xerrada de novetats per a pares i mares	3r trimestre	Es pot demanar col·laboració a la biblioteca de Rosa Sensat i a través de les Biblioteques públiques
Biblioteca per a pares i mares	Començar a adquirir materials per a aquest col·lectiu	Tot el curs	Podran fer-ne el préstec o consulta els dimecres a la tarda
Atenció al professorat	Presentació de la nova biblioteca, serveis, horaris i projecte PUNTEDU	Octubre	

	<p>Butlletins informat., novetats, sumaris de revistes educatives que arriben al centre</p> <p>Seleccions de materials per a centres d'interès o temes que es treballin a l'aula, i formació d'usuaris.</p> <p>Destinació duna hora setmanal per a consultes amb el responsable</p> <p>Edició de tres butlletins "La nostra biblioteca" (núm.15, 16 i 17)</p>	<p>Tot el curs</p>	<p>Cal dedicar una especial atenció i dedicació</p>
--	---	--------------------	---

4.6 OBSERVACIONS GENERALS

Aquest curs ens proposem elaborar uns protocols per tal de treballar la cerca i tractament de la informació. Per això serà un dels punts a tractar en l'assessorament TIC que es farà en el centre setmanalment.

4.7 20 ANYS DE BIBLIOTECA

Aquest curs, fa 20 anys que s'obrí la biblioteca al centre i des de llavors ha funcionat ininterrompudament amb més o menys activitat, però sense deixar d'obrir les seves portes a la comunitat educativa.

És per això que es preveuen realitzar diferents activitats, que en principi podrien ser:

- Elaboració d'un cartell commemoratiu realitzat pels alumnes (1r trimestre)
- Xerrada al col·lectiu de mestres per part d'alguna persona de rellevància. Es podria fer el 2n trimestre
- Coincidint també enguany amb la remodelació feta a partir del premi del MEC i la concessió del programa PUNTEDU, es podria fer una reinauguració. (2n trimestre)
- Exposició sobre contes
- Confecció d'un llibre de visites per tal de que hi vagin firmant i fent les seves dedicatòries les personalitats, autors/es, il·lustradors/es i altres visites que rebí la biblioteca.

5. HORARI

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
9/10			*		*
			P3		P4
10/11		1	*	6	*
11/11:30			BIBLIOPATI		BIBLIOPATI
11:30/12:30		4	*		2 *
Hores de menjador	CONTES EI/CI (Monitores menjador)				
12:30/13:30			ATENCIÓ MESTRES		

3/3:45	5A	*	*	3B	3A
			P5		
3:45/4:30	5B	*	*	*	*
4:30/5:30			PRÉSTEC EI (acompanyats)		
5:30/6:30				ACTIVITAT EXTRA-ESCOLAR (La Ballaruga)	

Color negre: Responsable de la biblioteca

* Treball intern.. Possibilitat d'atenció amb alumnes i tutors/es o especialistes per a treballar a la biblioteca.

Color blau: Mestre/a suport responsable

Color vermell: activitats extraescolars amb monitors/es (en coordinació amb el responsable de la biblioteca)

Color verd: Responsable de biblioteca amb auxiliars (parelles d'alumnes de 6è curs)

4. REFERÈNCIES

(1) Baró i Mañà 1990

(2) Salamanca (Cencerrado, 1994), Guipúzcoa (Salaberría, 1995), Cantabria (Alonso, 1996), Andalusia (Dirección General de Evaluación Educativa, 1998), Canarias (Girón, Álvarez i Cobos, 1998), Madrid (Rueda 1996), Navarra (Departamento de Educación y Cultura, 1999), Extremadura (Faba, 2000), Galicia (AGABEL, 2000), Aragó (Mariano coronas 2000) o Murcia (López Fernández 1992 y 1997, Teruel Jiménez 2000 i Gómez Hernández y Valera Espín 2001), País Basc (Departaments de Cultura i Educació 2002)

Veure resum de les conclusions a

“La Biblioteca escolar en España, pasado, presente... y un modelo para el futuro”
CAMACHO, J. ANTONIO Ediciones de la Torre Madrid 2004

(3) Baró y Mañá 1996. A instàncies del Ministeri d'Educació

(4) CASTAN, GUILLERMO (2002) “Las bibliotecas escolares: soñar, pensar, hacer”
Diada Editorial SL Serie fundamentos nº 18 Colección investigación y enseñanza

(5) <http://w3.cnice.mec.es/recursos2/bibliotecas/html/encuen/02encuen.htm>
Consultada el 20-06-2006

(6) “Las bibliotecas escolares en España, análisis y recomendaciones” (2005) Fundación Germán Sánchez Ruipérez
També en podem consultar un resum a:
http://www.fundaciongsr.es/pdfs/bibliotecas_escolares.pdf
Consultat el 12-08-2006

(7) FARISTOL nº 44 novembre 2002 editat pel Consell Català del llibre per a infants i joves

(8) LARREULA I SENAN, HELENA “Les biblioteques escolars” pàg. 43-44 Escola Catalana nº409 Publicació d'Òmnium Cultural

(9) DIRECTIUS IFLA/UNESCO PER A BIBLIOTEQUES ESCOLARS (2005)
Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de Catalunya / Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació
També ho podem trobar a:
http://www.unesco.org/webworld/libraries/manifestos/school_manifesto_es.html
<http://www.ifla.org/VII/s11/pubs/mani-c.htm>
<http://www.cobdc.org/publica/directrius/index.html>
Consultat el 20-06-2006

(10) <http://www.cobdc.org/grups/bibescolars/index.html>
Consultat el 20-06-2006

(11) CARRERAS, CONCEPCIÓ; MARTÍNEZ, CONCEPCIÓ , “Organització d'una biblioteca Escolar “ 1983 Edicions 62

(12) BARÓ, MÓNICA, MAÑÁ, TERESA “Formar-se per informar-se. Propostes per a la integració de la biblioteca a l’escola” 1994 Rosa senssat/Edicions 62

(12) ORTIZ, ESTRELLA Cuadernos de Literatura Infantil y Juvenil n° 71

(13) ESCARDÓ I BAS, MERCÈ “La biblioteca, un espai de convivència, un espai educador” 2002 Centre UNESCO de Catalunya

(14) MOLIST, PEP “El paper creatiu del bibliotecari” pàg. 28-29 Escola Catalana n°409 Publicació d’Òmnium Cultural

(15) CENTELLES, JAUME “La biblioteca, el cor de l’escola” 2005 Rosa Sensat

ANNEX 1

Exemples de fitxes de treball que es realitzen a partir de la programació d'activitats anual. N'he posat només algunes i de diferents temàtiques, per tal de tenir-ne una idea del treball.

 BIBLIOTECA CEIP "ELS SECALLETS" 			
<i>ESPai PUNTEDU</i>			
Títol activitat	REORGANITZACIÓ DE LA BIBLIOTECA		
Àmbit	Gestió		
Descripció	Cal reorganitzar els espais destinats a E. Infantil i prestatges de llibres. Col·locar les prestatgeries existents al fons (per a fons d'informació), comprar 5 prestatgeries per sota les finestres i una al fons del racó d'EI per a fons d'imaginació. Col·locar catifa en aquest espai. Comprar prestatgeria per a novetats i per a DVD i Cd i fer nova retolació. Preveure el lloc per als ordinadors del Departament i la seva connexió a la xarxa		
Objectius_	Aconseguir un espai i ambient adequats Classificació dels materials de la biblioteca atenent criteris diversos: <ul style="list-style-type: none"> . Informatius/imaginació . Matèries . Formats i suport 		
Continguts	Conceptes	Procediments	Actituds
Curs/nivell			
Duració	Setembre - octubre		
Periodicitat	Activitat única		
Recursos humans	Responsable, conserge i voluntaris		
Recursos materials	Eines conserge. Catàlegs		
Tipus de fons			
Realització			
Difusió	Fer-ne una presentació a tota la comunitat educativa un cop enllestit		
Memòria	Fer-ne alguna foto abans i després de la reorganització		
Avaluació			
Observacions			
			Fitxa núm. <input type="text"/>

 BIBLIOTECA CEIP "ELS SECALLETS" 			
<i>ESPai PUNTEDU</i>			

Títol activitat	MIREM I COMPARTIM LLIBRES
Àmbit	Atendre tota la comunitat educativa
Descripció	<p>Activitat destinada a les famílies per tal de presentar novetats de la biblioteca i orientar-los per a la compra de llibres. Durant una tarda, mentre els nens i les nenes són a les aules.</p> <p>Es farà una tria del fons de la biblioteca (I si convé anar a les B. Públiques) de manera que hi hagi varietat pel que fa a tipus de text, de contingut, il·lustradors, col·leccions, editorials innovadores, ...</p> <p>Fer-ne una petita presentació i explicar-ne algun que sigui curiós per la temàtica, il·lustració o presentació. En acabar, que els assistents remenin i mirin els llibres i altres materials presentats.</p> <p>En general estan poc acostumats a mirar llibres, i tenim molt poques referències. Per tant, cal educar els pares, mares, ... a poder tenir criteris quan han de comprar un llibre.</p> <p>Si l'AMPA aporta algunes galetes o sucs, pot ser encara més atractiu.</p>
Objectius	<p>Donar a conèixer la biblioteca</p> <p>Potenciar l'ús de la biblioteca</p> <p>Donar a conèixer el fons de la biblioteca</p> <p>Ajudar els usuaris a comprendre els diferents elements que li permetran identificar un document: autor, il·lustrador, col·lecció, ...</p> <p>Encomanar ganes de llegir</p> <p>La nostra biblioteca com a pas a altres biblioteques</p>
Continguts	<p>El text</p> <p>La il·lustració</p> <p>Autors</p> <p>Catàlegs</p>
Curs/nivell	Famílies
Duració	1 tarda
Periodicitat	1 vegada per trimestre
Recursos humans	Bibliotecari
Recursos materials	Fons de la biblioteca i préstec de les biblioteques públiques
Tipus de fons	Selecció variada
Realització	
Difusió	Fer cartells en folis de colors per a col·locar a les cartelleres i vestíbul de l'escola. Fer circular informativa a les famílies.
Memòria	Guardar el cartell o alguna foto
Observacions	

Fitxa núm.

BIBLIOTECA CEIP "ELS SECALLETS"

ESPAI PUNTEDU

Títol activitat	PRESENTACIÓ A LA COMUNITAT EDUCATIVA
Àmbit	Gestió/Difusió – Atendre tota la comunitat educativa
Descripció	Una vegada feta la reorganització, cal fer una presentació de l'espai, activitats i objectius a les famílies i mestres
Objectius	Localització i ús dels diferents documents i diferents materials de la biblioteca Conèixer els serveis de la biblioteca i el seu horari Concepte de la biblioteca segons el projecte Puntedu
Continguts	La biblioteca del centre El bibliotecari Materials de la biblioteca (llibres, CDs, DVDs, ordinadors,...) Organització interna Servei de préstec
Curs/nivell	Professorat i famílies
Duració	1 hora per a cada grup
Periodicitat	A principi de curs
Recursos humans	Bibliotecari
Recursos materials	Espai de la biblioteca i selecció de llibres
Tipus de fons	Selecció variada i atractiva
Realització	
Difusió	Cartell informatiu i circular
Memòria	
Observacions	

Fitxa núm.

BIBLIOTECA CEIP "ELS SECALLETS"

ESPai PUNTEDU

Títol activitat	AUXILARS DE BIBLIOTECA
Àmbit	Gestió/funcionament
Descripció	<p>Donada la feina que comporta el Bibliopati (préstec i atenció individualitzada) així com feines tècniques i mecàniques (col·locació dels teixells dels llibres) o l'ordenació continuada dels materials en els prestatges corresponents, es crea la figura de "l'auxiliar de biblioteca".</p> <p>Aquests auxiliars seran alumnes de sisè curs, que per parelles ajudaran el mestre bibliotecari en les feines abans descrites.</p> <p>Al tercer trimestre, s'hi incorporaran els alumnes de cinquè curs, per tal que ho puguin fer els curss vinent sense problemes.</p>
Objectius	<p>Participar i col·laborar en les tasques de la biblioteca</p> <p>Passar-s'ho bé a la biblioteca</p>
Continguts	<p>Catalogació i ordenació</p> <p>El servei de préstec</p> <p>Els catàlegs</p>
Curs/nivell	Sisè i cinquè
Duració	Tot el curs per als de sisè i darrer trimestre per a cinquè
Periodicitat	
Recursos humans	Bibliotecari, mestres tutors i alumnes
Recursos materials	Targes identificatives
Tipus de fons	
Realització	
Difusió	Xerrada a principi de curs per a sisè i a final del segon trimestre per a cinquè
Memòria	Fer-ne alguna foto
Observacions	

Fitxa núm.

BIBLIOTECA CEIP "ELS SECALLETS"

ESPAI PUNTEDU

Títol activitat	MALETA VIATGERA /MALETA FAMILIAR
Àmbit	Projecte de lectura – Atendre tota la comunitat educativa
Descripció	En dues maletes atractives es col·locaran diversos materials i per a diverses edats (incloent els adults): llibres (de coneixement i d'imaginació), revistes, CDs, DVDs, ... Cada divendres dues famílies rebran aquestes maletes i que les hauran de tornar el divendres següent al matí. També s'hi col·locarà una llibreta per tal que hi anotin les seves observacions o qualsevol altre escrit, dibuix o comentari que vulguin fer-hi.
Objectius	Donar servei a tota la comunitat educativa Manipular amb cura els llibres i els diversos suports informatius Reconèixer en els llibres sentiments, emocions i neguits propers. Conèixer el servei de préstec Fruir tot llegint i interessar-se pel món literari. Desenvolupar una opinió pròpia sobre la lectura de tot tipus de fons.
Continguts	Lectura (logogràfica / alfabètica/ ortogràfica, individual/Compartida, silenciosa/en veu alta, de materials diversos, ...) Manipulació i identificació de fonts informatives diverses Manipulació adequada dels materials Biblioteca d'escola com a pas a altres biblioteques Gust per la lectura com a font de plaer
Curs/nivell	E. Infantil
Duració	Tot el curs
Periodicitat	Setmanal
Recursos humans	Bibliotecari , mestres tutores i famílies
Recursos materials	2 maletes, 2 llibretes i selecció variada de materials
Tipus de fons	De tot tipus
Realització	
Difusió	Circular o reunió informativa
Memòria	Les pròpies llibretes de les maletes
Observacions	

Fitxa núm.

BIBLIOTECA CEIP "ELS SECALLETS"

ESPAI PUNTEDU

Títol activitat	BIBLIOTEQUES D'AULA (EI i CI)								
Àmbit	Projecte de lectura – Gestió /funcionament/préstec								
Descripció	<p>A cada aula d'Educació Infantil i Cicle Inicial es dedicarà un espai per a la Biblioteca d'aula.</p> <p>En el cas d'EI es farà a partir d'uns mobles amb rodes i a Cicle Inicial amb una taula i cartellera corresponent.</p> <p>En el cas d'EI; cada setmana a l'hora del conte, els alumnes prendran un lot de llibres (uns vint aproximadament) que s'aniran renovant setmanalment. També es col·locaran en aquest moble, els llibre o materials que des de la biblioteca s'hagin facilitat per treballar algun projecte.</p> <p>En el cas de CI, la tria i selecció es farà trimestralment (o amb altra periodicitat segons els tutors/es corresponent). Igualment amb materials per a projectes.</p>								
Objectius	<p>Seleccionar llibres, contes i altres suports en funció d'interessos personals.</p> <p>Saber distingir entres llibres de coneixements i de ficció</p> <p>Fruir tot llegint</p> <p>Participar en la renovació, organització i funcionament de la biblioteca d'aula, i per extensió de la biblioteca general.</p> <p>Manipular amb cura els llibres i els diversos suports informatius.</p>								
Continguts	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Conceptes</th> <th>Procediments</th> <th>Actituds</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> Biblioteca d'aula i d'escola El préstec bibliotecari El registre personal de lectura El llibre, l'autor i l'il·lustrador </td> <td> Manipulació lliure de materials literaris i informatius. Registre i control personal de lectures Manipulació adequada dels materials. Selecció personal de lectures </td> <td> Gust per la lectura com a font de plaer. Interès per descobrir novetats a la biblioteca Cura en la manipulació dels materials. Comportament adequat en una biblioteca </td> </tr> </tbody> </table>	Conceptes	Procediments	Actituds	Biblioteca d'aula i d'escola El préstec bibliotecari El registre personal de lectura El llibre, l'autor i l'il·lustrador	Manipulació lliure de materials literaris i informatius. Registre i control personal de lectures Manipulació adequada dels materials. Selecció personal de lectures	Gust per la lectura com a font de plaer. Interès per descobrir novetats a la biblioteca Cura en la manipulació dels materials. Comportament adequat en una biblioteca		
Conceptes	Procediments	Actituds							
Biblioteca d'aula i d'escola El préstec bibliotecari El registre personal de lectura El llibre, l'autor i l'il·lustrador	Manipulació lliure de materials literaris i informatius. Registre i control personal de lectures Manipulació adequada dels materials. Selecció personal de lectures	Gust per la lectura com a font de plaer. Interès per descobrir novetats a la biblioteca Cura en la manipulació dels materials. Comportament adequat en una biblioteca							
Curs/nivell	E. Infantil i Cicle Inicial								
Duració	Tot el curs								
Periodicitat	Setmanal o trimestral segons el cas								
Recursos humans	Bibliotecari, tutors/es i alumnes								
Recursos materials	Bucs amb rodes per a EI, taula i cartellera per a CI, material de retolació, carpeta amb anelles i fitxes dels llibres seleccionats impreses des de l'Epèrgam.								

Tipus de fons	Selecció
Realització	<p>E. Infantil: Els encarregats/es corresponents portaran i prendran setmanalment el lot de llibres i els col·locaran al seu lloc una vegada arribin a l'aula. La primera vegada de cada curs es presentarà la mascota i un mural amb les normes bàsiques a partir de dibuixos i que es penjarà al racó corresponent.</p> <p>C. Inicial: El mestre responsable de la biblioteca, conjuntament amb els tutors/es corresponents, faran una selecció de llibres per al trimestre. El bibliotecari es presentarà a l'aula amb la maleta plena del material seleccionat i en farà una presentació, Així com recordar les normes d'ús (respecte, mans netes, ...) fent alguna activitat com el "joc del semàfor" (cartolines verdes i vermelles que s'aixequen segons l'acció que es diu en veu alta). A la primera visita del curs es farà el llistat de normes entre tots i es col·locarà al racó de biblioteca al costat de la mascota. Amb la selecció s'hi adjuntarà una carpeta amb les fitxes dels llibres (a partir de l'Epèrgam) i al darrera una quadrícula per tal que cada alumne hi apunti el seu nom si se l'ha llegit, així com la seva valoració .</p>
Difusió	Presentacions corresponents
Memòria	<p>Recull de les fitxes a CI i fer-ne un buidatge. Algun dibuix o activitat que s'hagi fet a l'aula Petita memòria anual per parts dels tutors/es i adjuntar-ho a la memòria anual d'ela biblioteca.</p>
Avaluació	
Observacions	
	Fitxa núm. <input type="text"/>

BIBLIOTECA CEIP "ELS SECALLETS"

ESPÀI PUNTEDU

Títol activitat	CERCA D'INFORMACIÓ (ATLES)
Àmbit	Projecte de lectura: Gust per la lectura/Informar-se/Formar l'usuari
Descripció	<p>A través d'aquesta activitat es desenvoluparan activitats i estratègies per a cercar informació en els atles. (format llibre i CD)</p> <p>La motivació es realitzarà a partir de la lectura col·lectiva del llibre "La volta al món en 80 dies"</p>
Objectius	<p>Escollar amb interès contes, explicacions i lectures.</p> <p>Saber intercanviar opinions sobre lectures i altres activitats generades a partir del llibre.</p> <p>Seleccionar llibres, contes i altres suports informàtics en funció dels interessos personals.</p> <p>Saber distingir entre llibres de ficció i els de coneixements.</p> <p>Progressar en la utilització de les diferents obres de referència (diccionaris, atles, ...)</p> <p>Interpretar dades bibliogràfiques</p> <p>Mostrar interès en la cerca d'informació en els diferents suports.</p> <p>Presentació de treballs</p> <p>Comportar-se adequadament en una biblioteca.</p> <p>Identificar les parts d'un llibre.</p> <p>Saber localitzar els documents segons la CDU</p> <p>Familiaritzar-se amb els diferents tipus de suport on es pot trobar la informació.</p> <p>Valorar la il·lustració en els llibres</p> <p>Gaudir escoltant contes, narracions i lectures.</p>

Continguts	Conceptes	Procediments	Actituds
	<p>Diferents tipologies de textos. Llibres de coneixements i llibres d'imaginació. El llibre i altres documents com a fonts d'informació. La CDU La recerca d'informació en suports multimèdia.</p>	<p>Audició de textos de tipologia diversa. Ús d'estratègies i habilitats per a tot tipus de lectura. Distinció i ús de llibres de ficció i de documents de consulta i coneixements en suports diversos. Localització i ús de diferents documents i diferents materials de la biblioteca. Localització dels documents de coneixements per la CDU. Interpretació de dades bibliogràfiques. Utilització de materials i procediments adequats per al processament de la informació.</p>	<p>Gust per la lectura com a font de plaer. Gust per l'audició de lectures. Hàbit d'utilitzar diferents tipus de documents. Valoració de les fonts d'informació en diferents suports. Rigor en el tractament de la informació. Interès per la recerca coneixements com a mitjà de satisfer necessitats pròpies. Hàbit d'utilitzar la biblioteca. Cura en la manipulació de diferents documents. Coneixement i respecte pels hàbits i les normes d'ús de la biblioteca: silenci, mans netes, ...</p>
Curs/nivell	5è		
Duració	3 sessions		
Periodicitat	1 vegada al curs		
Recursos humans	Responsable de biblioteca / tutors-es		
Recursos materials	Planisferi mural, planisferis individuals, Globus terraqüi, llapis, goma, colors, gomets i retolador per a mural.		

 BIBLIOTECA CEIP "ELS SECALLETS" 			
<i>ESPAI PUNTEDU</i>			
Títol activitat	VISITA D'UTORS/ES /IL·LUSTRADORS/ES/ EDITORS/ES		
Àmbit	Projecte de lectura/Crear el gust per la lectura		
Descripció	Es buscarà algun autor/a o il·lustrador/a per a cada nivell (o agrupació de diferents nivells)		
Objectius	<p>Escoltar amb interès contes, explicacions i lectures. Reconèixer el llibre com a activitat humana: l'autor/a i l'il·lustrador/a. Saber intercanviar opinions sobre lectures i d'altres activitats generades a partir del llibre. Comportar-se adequadament en una biblioteca. Interessar-se pel món literari. Valorar la il·lustració del llibre i la figura de l'il·lustrador/a.</p>		
Continguts	Conceptes	Procediments	Actituds
	Autor/a Il·lustrador/a. Editor/a	Contrast d'opinions a partir de lectures individuals o compartides, xerrades de professionals, debats, etc. Manifestació d'opinions al voltant dels llibres mirats, llegits o escoltats.	Gust per la lectura com a font de plaer. Esperit crític Valoració de les aportacions dels companys i companyes. Sensibilització per les manifestacions literàries.
Curs/nivell	Tots		
Duració	1 sessió		
Periodicitat	1 vegada per curs		
Recursos humans	Responsable biblioteca, tutors/es i autor/a, il·lustrador/a o editor/a		
Recursos materials	El que demani cada autor/a (projector, cartolines, paper mural ,...)		

Tipus de fons	El corresponent a cada persona que ens visiti. Caldrà posar-se en contacte amb les biblioteques públiques per poder tenir més fons i poder tenir més varietat per a treballar-lo.
Realització	A principi de curs es programaran visites d'autors, il·lustradors o editors de manera que tot els alumnes en tinguin una sessió (una mateixa persona pot fer diferents sessions o no). Cal treballar prèviament materials de les persones que ens visitaran: llegir els seus llibres, observar les seves il·lustracions, preparar-ne alguna pregunta, fer-li un petit obsequi a partir de la feina feta, ...
Difusió	Fer-ne el cartell corresponent de la programació anual i el particular per a cada classe.
Memòria	Fotografies (per guardar i posar a la pàgina web)
Avaluació	
Observacions	Cal tenir en compte el llistat de l'Institut de les Lletres Catalanes que fa cada inici de curs. També poden incloure's en aquest apartat altres persones relacionades amb el món dels llibres com impressors, bibliotecaris/es, autors locals i poc coneguts.
	Fitxa núm. <input type="text"/>

 BIBLIOTECA CEIP "ELS SECALLETS" 			
<i>ESPAI PUNTEDU</i>			
Títol activitat	COMISSIÓ DE BIBLIOTECA		
Àmbit	Gestió		
Descripció	Creació de la Comissió de biblioteca		
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> .Elaborar el pla de treball anual . Coordinar i organitzar les activitats que es desenvoluparan a la Biblioteca . Establir criteris per a l'adquisició i actualització del fons Recollir propostes i suggeriments de tota la comunitat educativa. . Formular propostes per a la seva presentació al claustre de professors, pel que fa a millorar les actuacions relacionades amb la competència lectora/escrita i el gust per la lectura. . Elaborar l'avaluació anual . Proposar col·laboracions amb d'altres entitats en referència a la Biblioteca Escolar. 		
Continguts	Conceptes	Procediments	Actituds
Curs/nivell			
Duració	Anual		
Periodicitat	Es reuniran com a mínim una vegada al trimestre		
Recursos humans	Cap d'estudis, responsable de la biblioteca, un representant de cada cicle, coordinadora d'informàtica i dos representants de les famílies		
Recursos materials	Fulls o llibre d'actes		
Tipus de fons			
Realització	A principi de curs es designaran per part de la Direcció del Centre els membres representants. La Cap d'estudis en serà la responsable de la convocatòria i el responsable de la Biblioteca qui actuarà de Secretari.		
Difusió			
Memòria	Actes de les sessions		
Avaluació			
Observacions			
Fitxa núm.			

 BIBLIOTECA CEIP "ELS SECALLETS" 			
<i>ESPAI PUNTEDU</i>			
Títol activitat	BUTLLETINS INFORMATIUS (famílies i professorat)		
Àmbit	Gestió		
Descripció	Edició de butlletins informatius per a tota la comunitat educativa atenent a les seves necessitats d'informació.		
Objectius	Conèixer el funcionament de la biblioteca del centre Conèixer el Server de préstec. Conèixer la biblioteca pública Saber entendre una guia de lectura Interessar-se pel món literari.		
Continguts	Conceptes	Procediments	Actituds
	Les guies de lectura La biblioteca del centre i les biblioteques públiques	Utilització de diferents documents d'informació referents a la biblioteca	Hàbit d'utilitzar diferents tipus de documents. Hàbit d'utilitzar la biblioteca. Cerca d'informacions actualitzades
Curs/nivell	Famílies i professorat		
Duració	Tot el curs		
Periodicitat	3 com a mínim (un per trimestre) per a cada col·lectiu		
Recursos humans	Responsable biblioteca, coordinadora informàtica		
Recursos materials	Ordinador, paper colors		
Tipus de fons			
Realització	Butlletí mestres: Cada butlletí tindrà un petit escrit de reflexió sobre les biblioteques escolars i alguna norma de funcionament que calgui recordar. A més: <ul style="list-style-type: none"> - El de principi de curs presentarà els objectius i actuacions previstes - El de final de curs, un resum de la memòria - El de mig curs sobre algun tema concret (cerca d'informació, la lectura, ...). - Se'n podran fer de temàtics sobre temes que es treballin transversalment a l'escola i que incloguin una guia del fons existent a la biblioteca sobre el tema. Butlletí famílies: <ul style="list-style-type: none"> - A principi de curs amb les actuacions i previsions - Per Sant Jordi amb recomanacions sobre llibres (a partir de la selecció "Quins llibres" de R. Sensat) - Altres amb temes de reflexió o presentació de noves activitats adreçats als alumnes o famílies. 		
Difusió	El dels mestres en format paper i repartir-ne un a cadascun (Es podria estudiar si cal penjar-lo al web o no) El de les famílies en format paper per i penjat al web a l'apartat "Documents" en format PDF		

Memòria	Guardar-ne un exemplar
Avaluació	A la Comissió de biblioteca de final de curs (continguts adequats o no, altres informacions que s'hi podrien posar, necessitat o eliminació de números, ...)
Observacions	
	Fitxa núm. <input type="text"/>

 BIBLIOTECA CEIP "ELS SECALLETS" 	
<i>ESPAI PUNTEDU</i>	
Títol activitat	PRÉSTEC EN HORARI EXTRAESCOLAR (EI i adults)
Àmbit	Gestió/préstec/assessorament Projecte de lectura/crear el gust per la lectura Atendre tota la comunitat escolar
Descripció	<p>Donada la dificultat que representa el préstec lliure a casa per als alumnes d'educació infantil a partir de la Biblioteca de l'escola (no pas de la biblioteca d'aula) i volent també implicar les famílies en el procés lector, s'ha considerat establir un horari per a aquest servei.</p> <p>És a dir, realitzar el préstec als alumnes més petits de l'escola sempre que vagin acompanyats d'un adult, el qual s'implicarà en la tria del seus fills o filles i alhora coneixerà la Biblioteca i en podrà fer ús també per a les seves necessitats.</p> <p>Durant aquest temps, també podran utilitzar la biblioteca per a consultar o comentar entre ells els diferents fons de la biblioteca (coneixements, imaginació, multimèdia,...)</p>
Objectius	<ul style="list-style-type: none">- Seleccionar llibres i altres suports informatius segons els interessos personals.- Interessar-se per les activitats que tinguin els llibres com a protagonistes- Fomentar el gust per la lectura- Potenciar l'ús de la biblioteca- Donar servei a tota la comunitat educativa- Asseure's i comportar-se adequadament en una biblioteca.- Manipular amb cura els llibres i els diversos suports informatius.- Adaptar-se a les normes de funcionament de la biblioteca.- Reconèixer el bibliotecari/ària i el llibreter/a com a oficis relacionats amb el món dels llibres.

Continguts	Conceptes	Procediments	Actituds
	Biblioteca d'aula i d'escola El préstec bibliotecari. El bibliotecari/a	Manipulació lliure de materials literaris i informatius en diferents suports. Observació d'exposicions temàtiques i d'expositors de novetats. Manipulació adequada dels materials. Localització de materials adients al nivell lector. Manifestació d'interessos i preferències relacionats amb la lectura. Implicació de les famílies en el procés lector dels nens i nenes.	Gust per la lectura com a font de plaer. Interès per descobrir les novetats de la biblioteca. Cura en la manipulació de materials. Comportament adequat en una biblioteca.
Curs/nivell	E. Infantil i famílies		
Duració	Tot el curs		
Periodicitat	1 hora setmanal		
Recursos humans	Responsable biblioteca		
Recursos materials	Programa de gestió		
Tipus de fons	Tota la biblioteca		
Realització	<p>Un dia a la setmana, la biblioteca romandrà oberta en sortir de l'escola a la tarda. D'aquesta manera els alumnes d'Educació infantil i 1r de CI podran entrar a la biblioteca per a llegir o fer el préstec sempre que vagin acompanyats d'un adult.</p> <p>El bibliotecari estarà també atent per tal de fer l'assessorament que els adults demanin, tant per a les lectures dels nens i nenes com per a possibles lectures o consulta de materials per al seu propi ús que estan al fons de la biblioteca.</p>		
Difusió	<p>A principi de curs en una reunió informativa a tots els pares i mares de l'escola tot aprofitant la presentació de novetats.</p> <p>Es penjarà també l'horari a la cartellera informativa i al web del centre.</p>		
Memòria	Estadística		
Avaluació	A la Comissió de Biblioteca de final de curs i a partir de les estadístiques i comentaris recollits.		
Observacions	Seria bo que aquest servei s'ampliés a més hores. Per tant caldrà valorar la seva incidència a final de curs i preveure'n possibles solucions.		
		Fitxa núm.	<input type="text"/>

BIBLIOTECA CEIP "ELS SECALLETS"

ESPAI PUNTEDU

Títol activitat	EMOCIONA'T AMB ELS CONTES		
Àmbit	Projecte de lectura		
Descripció	Activitat inclosa dins de l'Àrea d'alternativa a la religió. A través d'una selecció de contes, fer-ne una lectura col·lectiva i posterior debat . Caldrà fer tants grups com llibres es presentaran		
Objectius	Escoltar amb interès contes, explicacions i lectures. Conèixer les estratègies de lectura relacionades amb les diferents tipologies textuais. Saber intercanviar opinions sobre lectures i altres activitats generades a partir del llibre. Identificar diferents tipologies de textos		
Continguts	Conceptes	Procediments	Actituds
	Diferents tipologies de narracions i textos. La citació bibliogràfica Col·leccions i formats.	Audició de narracions, d'exposicions orals i de lectures diverses. Audició de textos de tipologia diversa. Contrast d'opinions al voltant de llibres mirats, llegits o escoltats. Comprensió de les informacions visuals i il·lustrades amb relació a les textuais.	Gaudi amb les narracions i exposicions orals. Gust per la lectura com a font de plaer. Sensibilització per les manifestacions literàries. Esperit crític, Gust per l'audició de lectures. Actitud crítica davant les informacions recollides. Hàbit d'utilitzar la biblioteca. Cura en la manipulació de diferents documents.
Curs/nivell	Cicle Superior		
Duració	Un trimestre		
Periodicitat	1 hora setmanal		
Recursos humans	Responsable de la biblioteca i mestres tutors/es		
Recursos materials	Cartolines, colors, retalls de diaris o revistes.		

Tipus de fons	Selecció de contes: Stelalluna Una altra cosa Per què Dues granotes El punt A en Fabià no li agrada la guerra Flon Flon i la Museta
Realització	Cada setmana es presenta un conte de la selecció. Posteriorment se'n fa un debat a partir de tot allò que els suggereix el conte. Cal fer també especial atenció a les il·lustracions (són àlbums il·lustrats i per tant aquest aspecte té valor per si mateix). Caldrà doncs, que el tutor/a ho introdueixi si no surt al debat de la classe. (color, tamany, expressions, què suggereix, intentar explicar el conte mirant només les il·lustracions, ...) Seria bo, que una vegada feta la primera sessió, cada grup preparés la lectura per a la setmana següent, així com la elaboració d'un mural en una cartolina sobre allò que els ha suggerit el tema (hi poden posar fotografies, retalls d'articles o fotografies de revistes o diaris, dibuixos, ...) i que el presentessin també.
Difusió	Reunió conjunta amb els tutors/es i programar els contes i activitats per setmanes.
Memòria	Alguna fotografia dels murals.
Avaluació	Que els propis alumnes en facin una valoració al final de l'activitat.
Observacions	

Fitxa núm.

BIBLIOTECA CEIP "ELS SECALLETS"

ESPAI PUNTEDU

Títol activitat	Cerca d'informació: Amfibis i rèptils		
Àmbit	Integració del currículum a la biblioteca		
Descripció	Els alumnes treballaran en grup un tema de Coneixement del Medi Natural a partir de la cerca d'informació a la biblioteca.		
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> -Identificar els rèptils i els amfibis: distingir les característiques bàsiques i diferencials d'aquests animals. -Ser capaç de descriure les característiques significatives de diferents animals. -Explicar algunes característiques dels éssers vius que permetin adaptar-se al medi. -Conèixer animals en perill d'extinció -Completar fitxes d'observació. -Ser capaç de cercar informació en diferents formats, processar-la i adaptar-la a les necessitats. -Ser autònom en el treball -Competències TIC: <ul style="list-style-type: none"> Fer anar el processador de textos. Guardar un document Inserir imatges a un document Capturar imatges a INTERNET Guardar les imatges a la carpeta Fer anar un navegador 		
Continguts	Conceptes	Procediments	Actituds
	<ul style="list-style-type: none"> -Els amfibis i els rèptils: característiques, hàbitat, alimentació, reproducció. -Classificació segons l'estructura del cos. -Animals en perill d'extinció. - El processador de textos, internet, navegador, 	<ul style="list-style-type: none"> - Recerca d'informació i compleció de descripcions de diferents animals. -Compleció de fitxes d'observació. -Reconeixement de la pertinença de diferents animals a un grup determinat. -Cercar informació en diferents formats. -Elaborar fitxes d'animals i un mural 	<ul style="list-style-type: none"> - Interès per conèixer animals. - Mostrar interès sobre les espècies que estan en perill d'extinció i la necessitat de protegir-les. -Presentació acurada de treballs - Interès per utilitzar les TIC a l'hora de fer els seus treballs
Curs/nivell	3r		
Duració	4 sessions de 45 minuts cada una		
Periodicitat	Una vegada al curs		

Recursos humans	Responsable de la biblioteca i tutors de tercer
Recursos materials	Ordinadors connectats a internet, impressora, fitxes d'observació, cartolines, colors, llapis, goma, ...
Tipus de fons	Selecció de fons en format llibre i DVD sobre amfibis i rèptils
Realització	<p>Per tal d'anar acostumant els alumnes i mestres a la cerca d'informació i la integració de la biblioteca en el currículum, es planteja fer un tema d'una àrea determinada que cada tutor/a tria i que el responsable de la biblioteca prepararà conjuntament amb ell.</p> <p>L'objectiu es que al final cada mestre/a sigui que es plantegi treballar més temes del currículum a la biblioteca, si bé sempre amb la col·laboració i ajut del responsable de la biblioteca.</p> <p>Veure fulls adjunts del treball.</p>
Difusió	
Memòria	Guardar algun treball a la biblioteca
Avaluació	A partir de la fitxa d'autoavaluació que cada grup realitzarà, de l'observació del tutor i del treball presentat.
Observacions	
	Fitxa núm. <input type="text"/>

5. EL PERSONAL DE LA BIBLIOTECA ESCOLAR

5.1 INTRODUCCIÓ

Potser sobta el fet de parlar de “personal” i no pas de “bibliotecari” o “responsable de la biblioteca”. Ho he fet conscientment i per fer-ho d’una manera asèptica i neutre en el títol. I de fet, així s’esmenta a les Directrius de l’IFLA/UNESCO ⁽¹⁾ en el seu capítol 3 referent als recursos humans.

Tots en som conscients de l’eterna discussió de qui ha de fer-se càrrec de la biblioteca d’un centre educatiu, i les exposicions més o menys acalorades que se’n fan a jornades i documents són prou palpables.

No voldria però donar la sensació de “passar de puntetes” al respecte. A mida que avancem en la lectura anirem trobant comentaris tot exposant postures més clares sobre la qüestió. Però he considerat que no cal abocar el sac de cop, perquè ni és correcte ni “tot és blanc o negre”.

Com ja hem comentat anteriorment, les biblioteques escolars han estat les gran absents de la reforma educativa però la concreció de qui ha de fer-se’n càrrec, està només a l’imaginari. I si en alguna comunitat s’ha publicat alguna normativa, mai ho ha estat amb caràcter de llei.

En el cas de Catalunya, i per primera vegada, s’esmenta aquest “càrrec” i les seves funcions a les instruccions que contenen la normativa corresponent a l’organització i el funcionament dels centres públics i privats per al curs 2006-2007.

Però anem a poc a poc i veiem què en diuen les directrius de l’IFLA/UNESCO al seu apartat 3.1:

“La riquesa i la qualitat de la biblioteca depenen dels recursos de personal disponibles dins i més enllà de la biblioteca escolar. Per aquest motiu, és de vital importància comptar amb personal ben format i altament motivat, integrat per un número suficient de membres segons la dimensió del centre educatiu i les seves necessitats especials de serveis bibliotecaris”.

I seguim amb l’apartat 3.5 del mateix document:

Habilitats del personal de la biblioteca escolar

...Les aptituds i habilitats fonamentals que s’espera del personal de la biblioteca poden resumir-se de la següent manera:

- *L’aptitud de comunicar-se de forma positiva i oberta amb infants i adults.*
- *L’aptitud de comprendre les necessitats dels usuaris.*
- *L’aptitud de cooperar amb individus i grups dins i fora de la comunitat escolar.*
- *Coneixement i comprensió de la diversitat cultural.*
- *Comprensió de la metodologia d’aprenentatge i la teoria educativa.*
- *Coneixements sobre habilitats en l’ús de la informació.*
- *Coneixements dels materials que constitueixen la col·lecció de la biblioteca i de com accedir-hi.*

- *Coneixements sobre la literatura infantil, mitjans de comunicació i cultural infantils.*
- *Coneixements i habilitats en l'àmbit de la gestió i el màrqueting.*
- *Coneixements i habilitats en l'àmbit de les tecnologies de la informació.*

Seria bo analitzar ara quina és la situació del personal que actualment se'n fa càrrec de les biblioteques a partir del darrer estudi fet i que ja he esmentat a l'inici ⁽²⁾. Resumidament podríem concretar-ho en aquests punts:

- Per a la designació del responsable, la disponibilitat del professorat està per sobre d'altres criteris professionals, com l'especialització (només és citat en el 20% dels casos)
- El responsable de la biblioteca s'ocupa preferentment de l'atenció bàsica als usuaris i tals treballs tècnics. Les funcions que menys realitza són l'organització i realització d'activitats, així com la gestió del pressupost.
- Es detecta poca estabilitat en el càrrec
- La major part de responsables disposa de la formació inicial pròpia del nivell educatiu al qual pertany (diplomatura o llicenciatura)
- Els responsables manifesten no tenir formació complementària, i en demanen en:
 - o Biblioteconomia (70%)
 - o Literatura infantil i juvenil (més del 60% i de manera especial es sol·licita a primària)
 - o Informàtica bàsica (35%)
 - o Pedagogia i didàctica (20%)
- Malgrat no poder establir comparacions amb l'estudi del 1997, es pot concloure que es segueix sense formació específica.
- El responsable de la biblioteca treballa aïllat i són molts pocs els casos on existeix la comissió de biblioteca.

No cal passar gaire estona analitzant ambdós documents per arribar a la conclusió que som molt lluny d'aconseguir allò que se n'espera del personal responsable de les biblioteques escolars segons les directrius internacionals.

Deia Antonio de la Marina a la conferència de clausura de les 14 Jornades de Biblioteques a Salamanca el maig del 2006, que a més d'invertir en biblioteques, caldria invertir en bibliotecaris. I realment aquest és un punt bàsic i important.

“Disposar d'un responsable format, amb la dedicació i estabilitat necessària, resulta imprescindible” ⁽⁴⁾

De fet, són diversos els programes experimentals que s'han portat a terme a diversos llocs de l'estat, impulsats tant per governs de Comunitats, delegacions provincials o ajuntaments. Però la gran majoria han anat caient ⁽⁵⁾ i la formació i regulació (o millor dit, la no regulació) dels responsables ha estat causa important.

No assolirem el concepte de la biblioteca escolar que marquen les directrius i que jornada rera jornada es reclama si no hi ha una correcta regulació i formació. No es pot arribar a tenir una veritable xarxa de biblioteques escolars mitjançant un decret o una normativa que estableixi una mínima (o bona, si també voleu) dedicació pressupostària i uns cursets de capacitació d'unes

quantas hores per als seus responsables. I permeteu-me que digui, que ni tan sols amb la concreció d'un horari mínim suficient per als responsables, n'hi hagi prou per consolidar un projecte general de biblioteques en els centres educatius.

Està clar que tots aquests elements són bàsics i imprescindibles: dotació econòmica estable, concreció de funcions i horaris dels responsables i capacitat per als mateixos. Ara bé, caldria establir un calendari a curt, mitjà i llarg termini en tots aquests aspectes, i de manera primordial, platejar una bona formació a cadascun d'ells:

- No podem pretendre assolir els objectius a curt termini a cop de normatives i formació a correuita perquè políticament ens convé i cal presentar resultats abans de les properes eleccions: així tornarem a caure i abandonar projectes com ha passat a molts llocs de l'estat. ¿Que a curt termini cal fer un pla de xoc per intentar redreçar inicialment la nostra manca? Perfecte. Però que això no acabi aquí. I moltes vegades es pretén que així sigui.
- Cal plantejar què volem a mig termini: formació continuada i calendari d'aplicació amb la dotació pressupostària adequada. Cal tenir present que un Projecte d'Innovació (com és el cas que es planteja a Catalunya), ha de tenir un fort component formatiu i experimental, tot avaluant i corregint si és necessari. Si la formació ja es pren com una càrrega, mal anirem.
- I cal saber què volem a llarg termini. I aquí caldria incidir en la formació inicial del personal (facultats d'educació) i convertir el que ara són Projectes d'Innovació, en un Servei del Departament d'Educació

Sempre tenint present, però, que *“és evident que la biblioteca així entesa ens obliga a orientar i qualificar el professorat per a que conegui i ampli repertori d'estratègies i programes d'intervenció que el guiï a l'hora de treballar amb l'alumnat durant el curs i complementi la seva didàctica tant amb els recursos propis de l'aula, com amb els recursos bibliotecaris”*⁽⁶⁾

I cal que aquesta formació arribi a tot el professorat. El concepte de biblioteca que es planteja és quelcom més que establir biblioteques als centres: és un canvi de metodologia, de concepte de treball, i és tot el professorat qui hi està implicat. Al “Programa Provincial de Bibliotecas Escolares y Promoción de la Lectura y la Escritura” d'Osca, un dels apartats que trobo interessants, és que els centres que entren a formar-hi part, un dels elements que han de portar a terme és un assessorament del Claustre i del grup o comissió de biblioteca de manera més extensa. A part, lògicament, de la formació del responsable respectiu.

Algú ha dit que treballar tenint en compte aquests espais, costa molt d'aplicar, perquè al nostre país no hi ha tradició bibliotecària a les escoles, i que la gran utilització com a única eina de treball del llibre de text fa que encara sigui més difícil.

“El més greu és que molts professors no vegin la necessitat de fer servir la biblioteca “ (Regás, 2005) ”⁽⁷⁾

Per tant, ja veiem que la regularització de la biblioteca escolar no depèn únicament del seu responsable.

“La biblioteca escolar és un projecte de centre, no és ni un programa ni un projecte puntual de temps subscrit en un curs escolar. És una manera d’entendre l’educació i la docència, que pot ajudar decisivament al canvi i a la innovació pedagògica” ⁽⁸⁾ (Serra i Cossials, 2005)

D’això en podem deduir que si bé els responsables de les biblioteques han de tenir una bona formació, i de la qual ja en parlarem a continuació, no treu de cap de les maneres que tot el professorat assumeixi la possibilitat de treballar tenint en compte aquests espais. I a la formació inicial del professorat, d’una manera especial a les didàctiques, s’hauria de contemplar.

L’any 2003 es publica un treball efectuat a la Universitat de Barcelona ⁽⁹⁾ per l’Anna Díaz-Plaja, la Rosa Mª Postigo i la Margarida Prats. Entre altres elements força interessants, hi trobem un sondeig entre alumnes i professorat de didàctica de totes les matèries d’aquesta universitat. De manera resumida hi consten les següents conclusions:

- El professorat està lluny de veure la diferència entre les diverses classes de llibres infantils; en general, acostumen a identificar-los amb literatura infantil i fins i tot amb el llibre de text.
- Per part de l’alumnat es veu una necessitat de la biblioteca infantil per a la seva formació, però al mateix temps s’observa un desconeixement de les seves possibilitats d’informació en aquest camp, començant pel desconeixement, o millor dit, per la desconfiança, vers els materials que pot oferir la pròpia universitat.
- Sembla que veuen les activitats que envolten el llibre infantil descoordinades entre sí, amb poca relació amb les activitats de comprensió lectora i de construcció de coneixements.
- En definitiva, aquest treball de camp demostra clarament la necessitat que la formació inicial del professorat compti amb un plantejament rigorós pel que fa a l’aprenentatge dels diferents tipus de lectura.
- Aquest canvi ha de passar no només entre els docents, sinó a tots els estaments que fan possible una biblioteca amb materials suficients.

No sé si en altres universitats se n’ha fet un estudi semblant. Però parlant amb professorat d’altres facultats d’educació, si que he constatat que la presència de la biblioteca i la seva aplicació pràctica en el dia a dia del treball dels futurs mestres no és pas generalitzat a les didàctiques.

Sembla que tot el que faci referència al llibre infantil sigui propi de l’assignatura de literatura i de la seva didàctica, però no pas a Matemàtiques o Ciències Socials, per dir algun exemple.

Si els futurs docents no veuen imprescindible el treball a les biblioteques de les universitats, com volem que després treballin amb els seus alumnes tot fent servir aquest espai! Caldria doncs replantejar-se a nivell de facultats d’educació, i concretament des de totes les didàctiques, aquest tema.

“Aquells que s’han format sense percebre els beneficis d’una bona biblioteca, sense acostumar-se a fer servir els seus inesgotables recursos, la creuen prescindible, quasi bé ni la troben a faltar a la seva vida professional” (J.J. Lage) ⁽¹⁰⁾

Potser caldria començar per un estudi dels fons existents, ja que com apunta el treball de la UB, una de les possibles causes és la desconfiança de l’alumnat i professorat vers aquests espais.

Teresa Colomer, en una conferència de l'any 2000 amb motiu d'un congrés internacional de l'IBBY planteja ⁽¹¹⁾ :

"I en el camp de la pràctica, va ser l'entrada de la literatura infantil i juvenil a l'escola la que va motivar la reflexió sobre el seu ús. Haviem reivindicat la biblioteca escolar, els llibres a l'aula, l'aprenentatge de la lectura sobre contes reals. Bé, ja són aquí de forma generalitzada. Però ara necessitem saber quines competències ha d'adquirir l'alumnat i quines pràctiques ajuden al seu desenvolupament..."

I crec que a les facultats d'Educació i a través dels programes d'innovació educativa, on s'han de facilitar propostes pràctiques i innovadores. Però tant les biblioteques universitàries com les escolars, han d'estar suficientment dotades i actualitzades per tal de poder portar a terme aquesta tasca.

I si tenim en compte que una de les mesures urgents proposades per un grup d'experts ⁽¹²⁾ per a millorar les biblioteques escolars és "*Incorporar la lectura, l'educació documental i l'ús de la biblioteca entre els principals objectius de totes les àrees curriculars*", està clar que totes les didàctiques haurien de contemplar-ho.

Si com es diu (i ja he apuntat anteriorment), al nostre país no hi ha tradició bibliotecària, cal abordar-ho a tots els nivells. Està molt bé fer plans de xoc a curt termini a les escoles instituts, però si no s'aborda des de l'àmbit universitari a la formació inicial del professorat, tota la vida haurem d'estar fent "plans de xoc" i això no és possible. Cansa i s'abandona. En tenim experiències al respecte, i tornar a ensopegar per enèsima vegada a la mateixa pedra seria absurd.

Han passat moltes línies des de que he començat aquest escrit i encara no he dit res sobre qui és el "personal" que ha d'atendre les biblioteques escolars. Però després de tots aquests arguments que he anat exposant, crec que es pot deduir que la tasca educativa que té aquest espai dins dels centres escolars, és molt important. Els docents (tant a primària com a secundària) som això: docents, mestres, professors o professores. I per tant la nostra feina és aquesta, tant si som al laboratori, a l'aula de plàstica o tecnologia, al gimnàs, al pati o a la biblioteca.

Els objectius d'una biblioteca pública poden coincidir en alguns aspectes amb els de les biblioteques escolars. Però quan els mestres entrem amb els nostres alumnes a la biblioteca del nostre centre, ho fem amb uns objectius emmarcats dins del currículum. Que s'han de dominar tècniques de biblioteconomia? Claríssimament. Però per sobre de tot, quan som amb l'alumnat, som mestres i no pas bibliotecaris.

Que els bibliotecaris poden estar a una biblioteca escolar? No en dubto. Posats a dir, seria bo que a cada biblioteca escolar hi hagués un bibliotecari professional per a les tasques biblioteconòmiques. Però la feina fonamental d'una biblioteca escolar és una dinamització pedagògica clara, i per tant són els docents qui l'han de portar a terme.

A les conclusions del 1r laboratori Biblioteca Escolar – Biblioteca Pública hi ha elements molt interessants a tenir en compte, si bé en l'apartat 4 del capítol dedicat a personal diu ⁽¹³⁾

- En els centres de Primària: el responsable de la biblioteca o bibliotecari, hauria de ser un mestre amb formació en Biblioteconomia i suport d'un bibliotecari en els CRPs de la zona.

- *En els centres de Secundària: el responsable de la biblioteca hauria de ser una persona titulada en biblioteconomia. I essent la "informació i la documentació" una matèria del coneixement, caldria que fos considerat com un docent més, integrat en el claustre de professors.*

Una distinció molt simplista donada la discussió del tema. Dóna la sensació que hàgim repartit el pastís com a bons amics i amigues: una mica per a tu i una mica per a mi. Crec que no és pas això el que cal tenir en compte.

- Si els centres de primària no poden tenir un bibliotecari per raons pressupostàries (a més, no sé fins a quin punt seria necessari a temps complert), trobo molt encertada la idea del suport d'una persona d'aquestes característiques als CRPs. De fet, fins ara, hem suplert aquesta manca amb les biblioteques públiques tot sol·licitant assessorament i suport quan calia. També podria ser interessant proposar el poder disposar d'aquest personal tot ampliant lògicament la plantilla de les biblioteques comarcals, establint així una relació directa entre biblioteca pública i biblioteca escolar.
- Pel que fa a Secundària, la cosa no la comparteixo de manera clara. Que pel seu volum (els centres acostumen a ser grans) i per certes funcions que s'hi desenvolupen, no estaria malament que hi hagués un persona titulada en biblioteconomia. És més, hi apostaria decididament com a objectiu a assolir. Però a partir de les funcions i objectius de les biblioteques escolars plantejades i acceptades per tothom, segueixo insistint en un docent com a responsable màxim de l'espai donades les activitats que en ell s'hi desenvolupen. A més, no perquè l'alumnat tingui més edat, hem d'abandonar certs objectius (cosa que acostumem a pensar), i per tant desvirtuar el concepte de biblioteca escolar.
- Lligant amb el tema de les biblioteques de les facultats d'educació, ¿per què no un docent de la facultat que coordini el tema a totes les didàctiques com a personal en aquests espais, a més a més dels bibliotecaris i bibliotecàries existents?
- I per altre costat penso que caldria reforçar a totes les biblioteques públiques la secció infantil i juvenil amb personal format i motivat al respecte. I és aquí on crec que caldria incidir molt en augmentar la plantilla de bibliotecaris i bibliotecàries per tal de donar un bon servei de manera generalitzada, que si bé funciona molt bé en algunes biblioteques, no és pas la norma general ni per formació ni per motivació.

5.2 QUÈ HA DE CONTEMPLAR LA FORMACIÓ DEL PERSONAL RESPONSABLE DE LES BIBLIOTEQUES ESCOLARS?

Ja havia dit en iniciar aquest treball, que arribat aquest punt, tot seria fruit de la pròpia experiència i de tot allò que al llarg d'aquests vint anys he trobat necessari en la formació per tal de portar a terme la biblioteca i tenint en compte tot allò que se n'espera d'ella i del seus responsables.

La professora Donatella Lombello del Departament de ciències de l'Educació de la Universitat de Pàdua (Itàlia) parla de tres competències ⁽¹⁴⁾ :

- Biblioteconòmica
 - Gestió
 - Pedagògic-didàctica
- I afegeix també les TIC

D'altres autors hi afegeixen una competència en l'àmbit sociocultural, ja que creuen és bàsic en el treball diari de les biblioteques escolars. Aspecte que comparteixo plenament i que cal tenir present a les actuacions que fem dia a dia.

“En un centre escolar obert i compromès amb la realitat, preocupat pel paper social que ha de jugar, és on pot contemplar-se una biblioteca, les funcions de la qual vagin més enllà de les de contribuir a les adquisicions d'hàbits lectors o ampliar la cultura de l'alumnat. Això és, ha de tractar-se d'una biblioteca que es constitueix com a element essencial d'un projecte docent amb objectius centrats en metes socials clares, profundament implicada en el medi en el qual es troba, jugant un paper actiu en la consolidació dels objectius que el centre educatiu pretén aconseguir. (...) Que busca no només lla lluita contra el fracàs acadèmic, sinó també busca aspectes de socialització i d'integració”. I en col·laboració amb els treballadors socials”. (Beznes, 2001) ⁽¹⁵⁾

A partir de la lectura dels diferents programes de les Facultats d'Educació, la formació que s'ha fet fins ara, està limitada a l'assignatura de Literatura Infantil i Juvenil i de manera concreta a l'especialitat d'Educació Infantil. Com a molt s'oferta en alguna universitat com a matèria optativa a d'altres especialitats i en alguna existeix, també com a optativa, algun crèdit de com muntar una biblioteca o algun aspecte semblant. (Veure annex 2)

I pel que respecte als estudis de Biblioteconomia, crèdits optatius i alguna menció en d'altres és tot el que hi trobem.

Així, i després de tot el que hem exposat fins ara, cal dir que és del tot insuficient. Primer cal preguntar-se per què només hem de conèixer la literatura infantil i juvenil i la seva didàctica a Educació Infantil. I d'altre, el que ja he exposat en un altre apartat sobre la manca de formació al respecte a les didàctiques de totes les matèries de manera generalitzada, que no vol dir que algun professor o professora universitaris ho tinguin present.

Pel que fa a formació permanent, cal esmentar els post-graus o cursos d'especialització: el de la Universitat de Barcelona que va durar tres cursos i el de la Universitat de Vic – Biblioteca de Can Butjosa que s'està fent actualment i que ja porta tres edicions.

Aquest tipus de formació està molt bé per a dotar de personal qualificat a mig termini i amb una formació força completa, la qual cosa complementa molt bé qualsevol altre tipus de curset anual de 20 – 30 hores que com a inici per a persones que entren en aquest món, pot estar bé i pot ser efectiu a curt termini. Ambdós tenen en compte els diversos aspectes que ha de contemplar el treball d'una biblioteca escolar i en destacaria els següent:

- L'apartat del desenvolupament de l'aprenentatge de la lectura i la planificació de la mateixa en el curs de la UB. Amb tot, només es va contemplar el primer any.
- Pel que fa al de la UVic en ressaltaria la presència més notable que l'anterior de l'apartat sociocultural, així com el tema de tècniques de conta-contes o de lectura, si bé és més justet en l'aspecte tècnic.

Així mateix, i en aquest apartat hi trobem el Màster en llibres i literatura per a nens i joves de la UAB. Molt interessant per a responsables de biblioteques tant públiques com escolars, però centrat més en la literatura que no pas en el concepte de biblioteca en general.

Pel que fa als seminaris i assessoraments generals als centres, crec que haurien de fer poca incidència en els aspectes tècnics i incidir molt en els aspectes pedagògics i aplicacions pràctiques de cara a introduir la biblioteca en el currículum escolar des de totes les matèries. I s'observa en general tot el contrari: hi ha una dedicació molt gran a conceptes de catalogació, espurg, organització, informàtic,....

Juntament amb la formació inicial, aquesta formació permanent a base d'assessoraments i seminaris la considero importantíssima, ja que permet compartir experiències i avançar molt i positivament en aquest nou concepte de biblioteca escolar del qual n'hem parlat fins ara. Cal delimitar les feines del responsable de la biblioteca (que ja en farà el seus cursos per a ser competent en la seva feina) i de la que toca fer al professorat en general. No cansem a la gent amb cursos on la base és la biblioteconomia.

Resulten força evidents els resultats de l'avaluació del "Programa de biblioteques d'aula i escolars de Madrid", i que entre d'altres aspectes s'hi esmenten els següents ⁽¹⁶⁾ :

- *L'aprofitament que se'n fa de les possibilitats que ofereix la biblioteca d'aula com alternativa pedagògica en processos d'aprenentatge actiu i investigador és molt limitat.*
- *És poc visible la integració al currículum*
- *Poc coneixement i implicació del professorat no assistent a la formació.*

Incidint massa en aquest aspecte no assolirem mai el que hauria de ser la biblioteca escolar. Calen uns bons assessoraments a nivell de claustre perquè puguem tenir tots molt clar què n'hem de fer de les nostres biblioteques i així invertiríem les demandes de formació que es detecten en l'estudi que esmentat diverses vegades de l'any 2005 i on per ordre de preferències es demanava formació en biblioteconomia, literatura infantil i darrera de tot i amb diferència, didàctica. La biblioteconomia no ha de ser la matèria "estrella" (quan en realitat ocupa bona part d'ells). Així sí que entrarem sempre en discussions estèrils bibliotecaris-mestres, perquè des de bon principi estem confonent termes de formació i funcions del personal, o quan ens preguntin si tenim biblioteca al centre, en el 90% dels casos responguem que sí.

No voldria passar per alt comentar dues tendències molt clares segons els formadors/es i que obeeixen a dos criteris de prioritització a l'hora d'organitzar i realitzar les activitats a la biblioteca:

- Per un costat els que posen l'accent en el món del conte i tot el que l'envolta (motivació lectora, escriptura, decoració i ambientació, món màgic, ...)
- Per altre costat els que incideixen bàsicament en les noves tecnologies i l'anomenada educació informacional i tot el que se'n deriva.

Ja sé que és molt fàcil dir que cal conjugar les dues tendències, sense oblidar els altres aspectes que ja hem comentat. I sobre tot no caure en la temptació que un aspecte és pels més petits i l'altre pels més grans. Aquí tornariem a trobar aquella dicotomia fàcil de mestres i bibliotecaris. No hi ha d'haver tal separació. Podríem discutir si més o menys incidència d'un respecte l'altre, però...

- Quan els alumnes d'Educació Infantil van a la biblioteca per fer un projecte, hem de saber on cercar la informació (com que són petits qualsevol cosa és bona o amb poca cosa en tenen prou?). Cal doncs un bon coneixement del llibre i altres formats de consulta per a qualsevol edat, des d'infantil a batxillerat per al seus treballs de recerca.
- O quan un alumne d'ESO o batxillerat vol orientació sobre literatura infantil o juvenil, què hem de dir? No cal fer activitats de dinamització a aquestes edats? El món màgic de la literatura ja no és per a ells? (la seva literatura, o paraliteratura, preferida pensem quina és!) . Cal doncs un bon coneixement de la literatura infantil i juvenil, i com a l'apartat anterior, des de les primeres edats fins que surten dels instituts.

I aquí voldria comentar una mica aquest pes que cada vegada més està tenint aquest apartat de la informació. Està clar que la nostra societat demanda de tal formació i cal ser-ne conscients, però no hem de caure en la llei del pèndul i accentuar massa aquest aspecte en detriment d'altres. Els dos comentaris que posaré a continuació poden ser discutibles, però cal tenir-ho present:

"El seu pla de formació resulta ser una proposta tecnicista que pretén capacitar el professorat per a ensenyar l'alumnat a documentar-se, a informar-se sense una reflexió crítica sobre què és la informació i quin paper juga a la nostra societat (...) Aquests ciutadans elegits "alfabetitzats en informació" són presentats com els nous "superhomes": Les persones alfabetitzades en informació són àvids lectors i consumidors d'informació artística i cultural. Ells són pensadors crítics i creatius, aprenents motivats i investigadors organitzats. Ells fan servir la informació responsablement i són comunicadors eficients (...) són independents (...) demostren confiança en resoldre problemes i saben quina informació és rellevant.

Com es veu tot un rosari de virtuts suposadament associades al coneixement o domini de les noves tecnologies de la informació".⁽¹⁷⁾

"Es segueix enfocant massa vers els aspectes tecnològics de programes informàtics i utilització d'ordinadors, i poc sobre els processos cognitius que hi estan implicats quan es fa una cerca d'informació" (J. Dion, especialista en mitjans educatius de la Xarxa Escolar del Quebec)⁽¹⁸⁾

Caldria tenir present en aquest aspecte allò que diu l'Artur Noguerol ⁽¹⁹⁾ per tal de no caure en aquesta dinàmica de fer les coses perquè es porten sense una reflexió i saber què és el que volem realment amb les nostres accions:

“En la nova societat del coneixement és ben evident que cal un nou plantejament de l'enfocament dels continguts de l'ensenyament. Això voldrà dir una nova manera de repartir les funcions escolars (aquí cal situar el paper de la biblioteca escolar com a eina educativa) i, per una altra banda, quina mena d'activitats escolars caldrà dissenyar per fer possible que l'alumnat aprengui a construir coneixements i no solament obtenir informacions (...) Comencem plantejant-nos què han d'aprendre els infants; després, com aprenen, per concloure amb quina mena d'organització de les tasques escolars i el paper que hi fa la biblioteca”

I a l'altre costat, com deia, la incidència massa gran en l'aspecte de la “màgia” de la biblioteca que pot portar a una visió desvirtuada d'aquest espai, o almenys del que sembla que volem que sigui.

“Una síntesi de sàpiga combinar plaer i esforç, o com diu Muñoz Molina, que sàpiga educar el plaer. I aquesta educació del plaer passa per conduir l'alumne a camins menys fàcils dels que habitualment se li proposen...” (Anna Díaz-Plaja 1999) ⁽²⁰⁾

Continuem però amb els plans de formació i centrem-nos a les universitats. Sembla que s'està gestant tot un canvi als estudis de mestre/a tot desapareixent les actuals especialitats tot proposant-se “mencions” i segons consta a la proposta “ Per a l'obtenció de mencions, les universitats establiran els corresponents requisits que garanteixin l'adquisició de coneixements, aptituds i destreses necessaris de l'àmbit corresponent i els assignaran un mínim de 30 crèdits ECTS addicionals als continguts formatius comuns”.

I una d'aquestes “mencions” és precisament la de “biblioteca, Mediateca i Documentació Escolar”.

Tot un èxit doncs (si bé encara en projecte) i que podria donar sortida a aquesta demanda que estem fent del professorat responsable de les biblioteques escolars.

No consta en aquest projecte quins han de ser els continguts impartits en aquests “ 30 crèdits com a mínim” i per tant, a línees molt generals, i a partir de tot el que he exposat fins ara i de les necessitats que observo com a responsable d'una biblioteca escolars, en faria aquestes propostes.

Permeteu-me que faci servir els contes com a complement de les propostes. Moltes vegades ens ajuden a explicar, i entendre per l'altre costat, allò que no ens surt amb les nostres paraules i arguments.

“A vegades no sabem explicar certes coses, és aleshores quan els contes s'encarreguen de fer-ho per nosaltres” (A. Ollé. 1997) ⁽²¹⁾

1- Conèixer el llibre Infantil i Juvenil

“I amb molta tendresa, l'ós va agafar el llibre de tapes marrons entre les seves dents i se l'endugué” ⁽²²⁾

He estat molt dubtant entre les paraules “llibre” i “literatura”. Però he optat per la primera, perquè voldria deixar clar que el coneixement que n’hem de tenir no ha de limitar-se a allò que coneixem generalment per literatura (que és una part importantíssima) sinó que també hem de conèixer d’altres tipus de llibre (allò que diríem de coneixements). És aquest un aspecte important i necessari per a:

- Poder fer una selecció adequada i acurada
- Poder aconsellar, orientar els nostres usuaris. Ja he comentat que la millor activitat d’animació en una biblioteca és el dia a dia i el tracte personal als usuaris, tot acostant-los a aquell fons que les seves necessitats han fet que acudissin a nosaltres. No podem dir només “vés al catàleg”.

En aquest apartat hi col·locaria la capacitat de ser un “bon lector i una bona lectora”. És molt difícil emocionar i “fer estimar els llibres” si nosaltres no ens emocionem i estimem els llibres.

Lògicament no és aquesta una aptitud que es pugui ensenyar a les facultats si un no hi té una predisposició. Però el coneixement de la literatura i del llibre en general, pot despertar en tots i totes un interès pels mateixos.

Us aconsellaria que llegíssiu el conte “ L’ós que estimava els llibres”, del qual n’hi ha una petita cita a l’inici d’aquest apartat.

2. Lectura - escriptura

“La poderosa màgia de la lectura es fon en dues màgies prèvies i imprescindibles: la del llenguatge i la de l’escriptura”⁽²³⁾

Potser aquest apartat ja es treballa com a matèria comuna als estudis de mestre. Però no per això he volgut esmentar-ho com una eina important en les competències dels responsables de la biblioteca escolar.

Si conèixer la literatura i el llibre en general és bàsic com he apuntat abans, el coneixement de l’evolució del procés lector i els aspectes psicològics i pedagògics que giren al voltant d’aquest procés, també ho crec imprescindible. La nostra tasca com a mediadors entre el llibre i l’usuari, ha de contemplar ambdós elements i per tant el coneixement dels lectors i lectores des de les primeres edats fins l’entrada a les universitats ha de ser motiu essencial de coneixement. I no pensem que només ha de ser per als més petits: l’aprenentatge de la lectura és constant i es fa tota la vida. Cada edat té les seves connotacions i cal saber-les per poder fer que la nostra feina d’intermediaris sigui el més eficient possible.

I fixem-nos que no només parlo de lectura, sinó també d’escriptura. Una porta l’altra, o l’altra porta l’una (hi ha estudis i experiències per a tot). Però no podem pas aïllar-les.

“En el meu cas, llegir i escriure han estat dues activitats que han estat estretament relacionades, com les rodes d’una bicicleta, i que constitueixen, d’alguna manera, dues formes de viure la literatura”⁽²⁴⁾

I aquí us recomano que llegiu “La màgia de llegir” i qualsevol dels llibres de Gianni Rodari que ens permeten gaudir amb la lectura i l’escriptura tot passant de l’una a l’altra en qualsevol dels dos sentits.

3.- Aspectes tècnics i biblioteconomia

La biblioteca no funciona si jo no hi sóc. En especial perquè tinc les claus!⁽²⁵⁾

No cal insistir massa en aquest aspecte perquè està molt clar que el personal responsable de la biblioteca ha de conèixer certs aspectes d'aquest àmbit. Insistiria novament en el sentit que si per un costat és imprescindible un domini d'aquesta matèria per part del responsable, no ho féssim extensiu a qualsevol assessorament general del professorat. No vull dir que ni s'hagin d'esmentar certes coses (CDU i catàlegs bàsicament), però no fer-ne de les nocions de biblioteconomia el gruix d'aquests cursos.

I pel que fa a la formació dels responsables, aspectes a tenir en compte serien:

- Legislació, normatives, manifestos a nivell general i coneixement del sistema en d'altres països i comunitats autònomes.
- Espai i fons
- Procés tècnic del llibre
- Els catàlegs
- Programes de gestió informàtics
- EL projecte de biblioteca

Si un llibre m'ha ajudat a entendre el concepte de bibliotecari és precisament un en clau d'humor: "El segrest de la bibliotecària"

4.- La dinamització de la biblioteca

L'Àfrica tornà a casa seva amb un somriure ben gran. Va veure els seus pots i comença a pintar arbres i les flors de la selva. Estava tan contenta que va contagiar tots els animals i després d'una estoneta... sabeu què van fer els seus amics?
(26)

No sé si aquest apartat estaria o no dins de l'aspecte "tècnic". Però jo prefereixo posar-lo a part perquè ha de tenir unes connotacions pedagògiques molt clares.

I apostaria per tal que a les facultats, el professorat responsable comptés amb la col·laboració de responsables de biblioteques escolars en actiu per tal de portar les seves experiències a les universitats. No es tracta només de presentar aquestes activitats i com desenvolupar-les, sinó que la transmissió que de les mateixes en fan els que les estan realitzant als seus centres, pot ser més interessant, i per descomptat, molt més viscut i emotiu.

Quan l'Àfrica torna del seu viatge amb noves emocions (recull els colors que més li han agradat i emocionat) no dubte en escampar-ho per tot arreu, en especial entre els que té més propers.

I aquesta és la feina del responsable de la biblioteca escolar.

5.- El tractament de la informació i la integració de la biblioteca al currículum

“I quan els altres ratolins varen pujar per un costat i baixaren per l’altre, i recorregueren Allò Molt Estrany de dalt a baix i de punta a punta varen estar d’acord. Ara, ells també hi veien clar.”⁽²⁷⁾

N’hem exposat prou extensament quina és la funció del responsable de la biblioteca escolar en aquest aspecte. I cal, donada la seva importància, una formació acurada i que no es limiti només als aspectes tecnològics. Aquí, la seva vessant didàctica i pedagògica adquireix un paper importantíssim. I és aquest aspecte el que està encara més verd de tots i aquell que resta lluny d’una aplicació experimentada de manera més o menys generalitzada, perquè com hem comentat, moltes vegades s’equipara aquest aspecte amb el coneixement de les noves tecnologies però sense anar més enllà.

I és a partir de l’adquisició de competències adequades, quan els responsables de les biblioteques escolars poden incentivar aquest canvi metodològic que tant se’n parla.

“ ¿ Es poden aconseguir aquests objectius (en referència als dissenys curriculars) amb un llibre de text com a única o principal font d’informació? Està clara la necessitat de diversificar les fonts, la naturalesa, la procedència i els suports en els quals es presenta la informació a l’escola i apropar-nos així a allò que és habitual a la societat” (Castan 1994)⁽²⁸⁾

I fer arribar a tot el claustre que les biblioteques escolars poden ser un bon mitjà pedagògic didàctic que tenim als centres. I de manera especial cal tenir en compte que ha d’arribar a totes les àrees del coneixement: des de buscar informació per a un projecte del medi natural o social, a cercar un poema d’un autor que s’ha esmentat a classe, tot passant per conèixer la vida d’un matemàtic o buscar uns jocs de no sé quina part del món per portar-lo després a la pràctica a l’hora d’Educació Física.

La biblioteca ha de ser un espai obert a tothom i totes les edats. Per això, conèixer tot aquest món és complex. Tan complicat pot resultar la cerca de material adequat en qualsevol format per un projecte dels alumnes de P3 -que sigui adequat i motivador a les seves edats - fins a orientar l’alumnat de 2n de batxillerat per al seu treball de recerca, tot tenint en compte lògicament, les necessitats que en poden tenir els companys i companyes de claustre per preparar les seves classes o algunes demandes de les famílies.

I un apartat que mereix especial atenció, seria la documentació generada pel propi centre (alumnes i professors), que pot ser força útil si es gestiona correctament.

6.- El conte

Si els nostres nens deixen de llegir, o mai han tingut aquest hàbit, si no

arriben a interessar-los els contes, serà en definitiva perquè nosaltres, la comunitat en la qual han nascut ha deixat de ser visitada pels somnis, i fa temps que no té gran cosa per explicar, ni de si mateixa ni del món que ens rodeja. ⁽²⁹⁾

Crec que aquest element té prou pes a la formació, com per a destacar-lo i no incloure'l per exemple dins de l'apartat de dinamització o de la literatura infantil. I quan parlo del conte, voldria també fer-ho extensiu a qualsevol altre tipus de narració que des de la biblioteca puguem realitzar.

Crec que una bona lectura i presentació de les narracions i lectures als nostres alumnes pot ser importantíssima.

“Perquè explicar una història és, per sobre de tot, contemplar el rostre de qui l'escolta” ⁽³⁰⁾

I quan treballem amb nens i nenes i veiem aquells rostres que si els punxes no se n'adonen, i jo mateix contemplant-los, són moments magnífics. I lògicament una bona lectura, hi ajuda moltíssim.

“...Podem afirmar que en literatura és tan important dir una cosa com la manera de dir-la. Però jo encara hi afegiria que és essencial que hi hagi una manera de dir volguda perquè ens trobem davant d'una obra d'art.” ⁽³¹⁾

Què hi podríem treballar en aquest apartat? Crec que podrien ser útils:

- Expressió corporal
- Tècniques de lectura
- Concepte, elements del conte
- Les imatges. Anàlisi i importància de les mateixes

I és potser aquest darrer apartat el que menys es troba a la formació que existeix fins ara. Hem de pensar que les imatges són prou importants com per dedicar-hi un temps. Si quan expliquem, els gestos, la veu i les accions són importants de conèixer i donar per fer arribar el missatge, l'anàlisi de la il·lustració també és un element importantíssim a l'hora de valorar els contes (i de retruc altres llibres i medis visuals). Potser ens hem dedicat molt a mirar el text i poc les imatges. I a hores d'ara, en els “àlbums il·lustrats” on el text és mínim o nul, l'anàlisi de la il·lustració és bàsica per a fer-ne una bona selecció. Cada vegada s'editen més aquests tipus de llibres i potser no en tenim prou elements per a la seva valoració.

La formació en aquest camp és poca i com diu T. Duran

“Creiem que ensenyar a valorar el llibre il·lustrat és un dels grans reptes que té la lectura infantil avui.” ⁽³²⁾

7.- Competències en l'àmbit socio-cultural

“ Shakespeare es va quedar molt pensatiu. Molt poques vegades

havia sortit d'aquella habitació. Havia heretat dels seus pares, que també havien estat ratolins de biblioteca, un caràcter tranquil i una afició molt gran per la literatura”⁽³³⁾

Realment, després de llegir tot això, hom pot pensar que des de la biblioteca salvarem l'educació. Ni de bon tros voldria donar aquesta sensació. Ni ens hem d'erigir com els salvadors de res ni tenim la vareta màgica per a resoldre-ho. I tot perquè el món és molt complex, i per tant el nostre alumnat, n'és un fidel reflex d'aquesta realitat.

Tancant-nos en el nostre espai no arribarem pas a assolir els objectius que ens hem proposat amb aquest concepte de biblioteca que prediquem: cal sortir per conèixer la societat que ens envolta i on estem treballant.

Cada escola és en un lloc concret i diferent. Per tant el medi influirà de manera diferent en nosaltres i en les nostres accions i cadascú haurà de comptar-hi a l'hora de programar.

Així doncs, una reflexió sobre aquest camp i quines interaccions podem trobar amb d'altres agents socials de l'entorn, pot ser-nos molt útil.

La nova Llei d'Educació, per posar un exemple, contempla la relació amb les institucions locals per obrir aquests espais en horaris extraescolars i donar servei a tota la comunitat educativa.

Establir contactes amb els treballadors socials per tal de col·laborar amb alumnes desfavorits socialment i establir programes de reforç educatiu i atenció puntual, és també un possible paper a desenvolupar.

Relacionar-se amb museus, associacions culturals i socials per obtenir informació de les seves activitats i difondre-les als nostres usuaris.

Com a centre de dinamització cultural, no tan sols de l'escola, sinó de la comunitat on està immersa, només cal posar-hi imaginació.

I un altre element molt interessant que es pot desenvolupar des d'aquest espai, és la col·laboració que es pot fer amb l'aula d'acollida (i si no existeix al centre, pot portar a terme part dels seus objectius). La nostra experiència en aquest camp és força positiva, ja que aquest alumnat pot trobar-hi molts recursos i entre ells documents relacionats amb la seva cultura, llengua o zona geogràfica d'origen.

5.3 AMB PASSIÓ I IL·LUSIÓ

“...Doncs que tots els animals de la selva es pintaren entre ells i canviaren el seu color per uns altres de més divertits”⁽³⁴⁾

En una entrevista ⁽³⁵⁾ feta a l'Assumpta Bailac, el 2005, li preguntaren com s'imaginava les biblioteques escolars d'aquí a deu anys. La seva resposta fou:

M'imagino unes escoles que no es puguin entendre sense un espai alegre, divertit, amb unes bones condicions, tecnològicament equipat, amb un fons adequat. M'imagino la biblioteca escolar amb presència a la xarxa. I m'imagino uns infants que quan van a la biblioteca pública del seu municipi tenen ja una sèrie d'hàbits, en la

cerca d'informació i en la lectura, que els permeten treure més rendiment dels recursos de les mateixes biblioteques del seu poble o ciutat. Aquestes serien les tres imatges que m'agradaria que fossin realitat d'aquí a 10 anys, o si pot ser abans, millor.

I sobre tot, com diu l'Assumpció Lisson “ *espero que es faci amb passió ...i il·lusió* “ És molt demanar quan l'administració va més lenta del que voldríem. Però sembla que s'obrin camins d'esperança en un món on el treball insistent i apassionat de moltes persones han fet que siguem on som.

ANNEX 2:
LA FORMACIÓ A LES UNIVERSITATS

FACULTATS D'EDUCACIÓ

	Especialitat d'Educació Infantil	Altres especialitats	Formació continuada, postgraus, màsters, ...
URV	Literatura Infantil i Juvenil (4,5 crèdits)	Textos infantils i juvenils Optativa a totes les especialitats (4,5 crèdits)	
UB	Literatura infantil	Explicació de contes a l'escola (taller) Lliure elecció totes les especialitats	
UAB	Literatura Infantil		Màster en libros y literatura para niños y jóvenes
UdLL	Literatura infantil (4,5 crèdits)	Literatura infantil i juvenil en llengua anglesa (optativa)	
UdG	Literatura Infantil	Literatura infantil en llengua anglesa (optativa)	
U de Vic	Literatura Infantil (4,5 crèdits)		Certificat d'Especialització en Biblioteques Escolars i Infants (20 crèdits)
Blanquerna	Literatura Infantil (6 crèdits)	Muntem una biblioteca (optativa)	
UNIC	Literatura Infantil (5 crèdits) El conte com a instrument interdisciplinar Optativa (5 crèdits)	Literatura infantil i juvenil Optativa (5 crèdits)	Seminari-taller d'animació a la lectura per a educació infantil

ALTRES ESTUDIS

U de Vic	Biblioteques escolars i infantils
-----------------	--

<p>Biblioteconomia i Documentació (Informació i Documentació)</p>	<p>Assignatura de lliure elecció 3r curs</p> <p>Organització i administració de biblioteques</p> <p>Assignatura Troncal 3r curs. En un dels punts del programa tracta de les biblioteques escolars com a una de les principals tipologies bibliotecàries</p> <p>Sistemes bibliotecaris</p> <p>Assignatura Troncal de 1r curs. En un dels punts del programa tracta de les biblioteques escolars com a una de les principals tipologies bibliotecàries</p>
<p>UB Facultat Biblioteconomia</p>	<p>Biblioteques i llibres per a infants</p> <p>Assignatura optativa</p>
<p>UAB</p>	<p>Màster de Formació inicial del professorat de Secundària</p> <p>L'educació literària: novel·la juvenil i corpus de lectures</p> <p>Doctorat en Didàctica de la llengua i la Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Literatura infantil i juvenil i educació literària (optativa de 3 crèdits) - Clàssics de la literatura juvenil (optativa de 3 crèdits)
<p>UAB ROSA SENSAT</p>	<p>Curs de Postgrau Biblioteca escolar</p> <p>(Realitzat els cursos 90-91, 91-92 i 92-93)</p>
<p>UNIVERSIDAD COMPLUTENSE DE MADRID</p>	<p>Experto en documentación escolar</p> <p>(octubre 1997)</p>
<p>UNIVERSIDAD DE CASTILLA LA MANCHA (CUENCA)</p>	<p>Master en Promoción de la Lectura y Literatura Infantil</p> <p>(3ª edició 2005-2007)</p>

PROGRAMES

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI: FACULTAT D' EDUCACIÓ I PSICOLOGIA

ENSENYAMENT: TÍTOL DE MESTRE

Especialitat d'EDUCACIÓ INFANTIL

ASSIGNATURA: LITERATURA INFANTIL

2n quadrimestre - 4,5 crèdits

1.- Objectius

- Conèixer la literatura infantil, la seva història, objectius i valors.
- Tenir informació de la varietat de llibres adequats a l'etapa 0-6 anys.
- Adquirir els coneixements necessaris per orientar i estimular la lectura i la prelectura.

2.- Temes

- 1.- Literatura oral no argumental: endevinalles, cançons, embarbussaments, refranys.
- 2.- Literatura oral argumental: contes, rondalles i llegendes. Valors i continguts dels contes populars. Com explicar contes.
- 3.- Literatura d'autor. Quins llibres han de llegir els nens de 0 a 6 anys.
Llegir abans de llegir.
- 4.- Implicacions ideològiques de la L.I. : racisme, sexisme, etc.
- 5.- Il·lustració: estils, tècniques. Objectius de les il·lustracions dels llibres de L.I.
- 6.- Revistes infantils.
- 7.- Biblioteca escolar. Biblioteca d'aula. Classificació, registre, préstec de llibres.
- 8- Activitats d'animació de la lectura o prelectura.

ASSIGNATURA: TEXTOS INFANTILS I JUVENILS

Matèria: Optativa totes les especialitats –1er Quad.

Crèdits: 4,5: teòrics 3 i pràctics 1,5

Resum del Programa

- 1.-Historia de la literatura juvenil. Grans obres. El llibre juvenil a Catalunya
- 2.-Quins llibres han de llegir els nens?. Edat, temes, valors, etc.
3. Implicacions ideològiques, sexisme, marginació, racisme, etc.
- 4.-Il·lustració. Estils. Tècniques. Escoles d'il·lustradors
- 5.-Revistes juvenils. Còmic, premsa, revistes
- 6.-Biblioteca escolar. Classificació, registre, fitxes de biblioteca, sistemes de préstec. Control de lectura.
- 7.-Activitats d'animació de la lectura. Hora del conte, llibre fòrum, etc.

UNIVERSITAT DE GIRONA: DIPLOMAT EN MESTRE

ESPECIALITAT D'EDUCACIÓ INFANTIL

ASSIGNATURA: LA LITERATURA INFANTIL I LA SEVA DIDÀCTICA. LLENGUATGE INFANTIL. CONEIXEMENT DE LA PRÀCTICA DES DE L'ESCOLA.

COMPETÈNCIES:

1.- Observar les característiques de la literatura infantil. Adonar-se de la importància de la literatura popular i de l'aprofitament que en pot fer l'escola. Conèixer els principals gèneres, autors i obres de la literatura infantil catalana. Tenir la possibilitat de conèixer i comentar llibres adequats a les diverses edats dels nens d'Educació Infantil. Millorar la expressió oral i escrita i posar a prova la creativitat. Conèixer les tècniques i els recursos adients per tal de muntar un taller de llengua i literatura a l'escola, que desenvolupi l'expressió oral i estimuli l'hàbit de lectura i la creativitat dels nens.

1. PROGRAMA

2. 1. La literatura infantil

3. 1.1 Concepte. Característiques

4. 2. Literatura popular

5. 2.1 Les rondalles. Universalitat de les rondalles. Les funcions de Propp. Les llegendes. Les faules.

6. 2.2 Com explicar contes

7. 2.3 Altres gèneres de literatura oral: cançons, endevinalles, dites, etc

8. 3. Literatura infantil

9. 3.1 Els gèneres narratius. El conte d'autor d'autor

10. 3.2 La poesia a l'escola: selecció de poemes adequats a l'Educació Infantil. La memorització de petits poemes

11. 3.3 El teatre infantil: el teatre per a nois i noies representat pels adults. El teatre escolar. L'escenificació com a recurs de la classe de llengua. Altres formes de dramatització: els titelles, les ombres, el mim

12. 3.4 Paraula i imatge. Les revistes infantils. La revista escolar. El còmic. Anàlisi.

13. 3.5 Les il·lustracions. Principals il·lustradors de literatura infantil

14. 4. La creativitat

15. 4.1 El taller de llengua i literatura a l'escola. Les tècniques literàries narratives. Recursos de creativitat.

16. 5. La biblioteca a l'escola

17. 5.1 La biblioteca d'escola. La biblioteca de classe. Com muntar-la. Llibres que hi ha d'haver. Control de lectures.

18. ACTIVITATS PRÀCTIQUES

19. 1. Taller de contes. Tècniques narratives. Anàlisi de models: llenguatge, estructura i punt de vista.

Redacció del propi conte. Revisions individuals i col·lectiva. Redacció final

20. 2. Presentació dels treballs col·lectius sobre temes del programa. Propostes didàctiques per al parvulari. Intercanvi d'informació i de material. Debats.

21. 3. Exercici escrit sobre les lectures obligatòries.

22. 4. Sortides, conferències, etc.

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA. ESTUDIS: MESTRE

ESPECIALITAT D'EDUCACIÓ INFANTIL ASSIGNATURA: LITERATURA INFANTIL

Objectius

1. Saber emmarcar la utilització de la literatura infantil en el context de l'educació literària a l'escola
2. Conèixer els models de narració literària adreçats als infants en la nostra societat
3. Conèixer els models poètics a l'abast dels infants, especialment a través de la literatura de tradició oral.
4. Adquirir criteris de valoració i selecció de textos literaris per a infants
5. Conèixer, i saber utilitzar, les fonts bibliogràfiques del llibre infantil i familiaritzar-se amb la producció actual i amb els reculls folklòrics.
6. Aprendre a preparar activitats escolars que familiaritzin amb la literatura i propiciïn aquest tipus de lectura
7. Conèixer les principals convencions sobre organització i utilització de la biblioteca escolar.

Continguts

1. Les funcions de la literatura infantil:
L'entrada a l'imaginari cultural, l'aprenentatge literari, la socialització educativa.
2. L'evolució de literatura infantil
 - 2.1. Llibres infantils i context sociocultural
 - 2.2. Llibres infantils i tendències artístiques
 - 2.3 Llibres infantils i tradició literària
3. Tipus de llibres per a infants
 - 3.1. La literatura de tradició oral: poesia i rondalles
 - 3.2. Els llibres per als més petits
 - 3.3. Els llibres per a primers lectors
4. La literatura infantil a l'escola.
 - 3.1. Criteris de valoració i selecció de les obres
 - 3.1. La biblioteca escolar.
 - 3.2. La planificació d'activitats de familiarització i lectura literària.

MÀSTER: Llibres i literatura infantil i juvenil (semipresencial)

CONTINGUTS DEL PROGRAMA

Literatura infantil i juvenil com a producte cultural.

Tipologia dels llibres infantils.

Saber escollir els llibres.

Folklore i poesia infantil en espanyol.

Folklore i poesia infantil en català.

La infància i la història de la literatura.

Història de la literatura infantil i juvenil.
L'edició de llibres infantils.
Clàssics universals.
Literatura de tradició oral.
Formació usuaris de biblioteca escolar.
Literatura per a les primeres edats.
Anàlisi de Perspectives crítiques de la literatura infantil i juvenil.
Ressenyar llibres infantils.
Llibres infantils i aprenentatge literari.
Llibres informatius.
Elaboració de projectes de promoció.
Lectures i lectors.
Projectes editorials dirigits al públic.
Pràctiques professionals.
Programa de conferències.
Tècniques d'investigació en literatura infantil i juvenil.
Elaboració de projectes de promoció.
Treball de recerca programes de promoció.
Móns de ficció en el canvi de segle. Il·lustració i llibres per a nens.

Requisits d'admissió

Llicenciats, enginyers, arquitectes i diplomats de qualsevol especialitat que estan interessats en els llibres per a nens, nenes i adolescents

Preu de matrícula: 2.700 €

Nombre de crèdits: 32

Data d'inici: 9/1/2006

Data de finalització: 1/12/2006

Direcció acadèmica

Teresa Colomer Martínez

Mª Cecilia Silva-Díaz

Brenda Bellorín

Paula Cadenas

Organització

Departament de Didàctica de la Llengua, la Literatura i les Ciències Socials

Banco del Libro de Venezuela

Lloc de realització

Facultat de Ciències de l'Educació i Banco del Libro de Venezuela i On line

UNIVERSITAT DE VIC: FACULTAT D'EDUCACIÓ – MESTRE/A

ESPECIALITAT D'EDUCACIÓ INFANTIL

ASSIGNATURA: LITERATURA INFANTIL

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén que l'estudiant adquireixi informació sobre la història de la Literatura Infantil universal (tenir coneixements dels autors més significatius); sobre la

història de la Literatura Infantil catalana (autors, recopiladors i il·lustradors) i, per últim, sobre la situació actual de la Literatura Infantil i la seva aplicació didàctica a l'escola.

PROGRAMA*

1. La lectura en l'educació. Ús educatiu de la lectura:
 - 1.1. El llibre com a producte de cultura.
 - 1.2. La literatura infantil avui: el text i la imatge.
 - 1.3. Criteris de selecció i gradació de lectures.
2. Breu història de la literatura infantil catalana.
3. La biblioteca per a infants:
 - 3.1. Criteris d'ordenació i organització. Mecanismes de funcionament.
4. El paper de la imaginació en la Literatura infantil:
 - 4.1. El trencament del text.
 - 4.2. Lewis Carroll i la seva obra.
 - 4.3. El surrealisme. Relació amb la literatura per a infants.
 - 4.4. Propostes didàctiques.
5. La literatura popular. Elements del folklore a l'escola:
 - 5.1 De la literatura oral als llibres de contes: Perrault.
 - 5.2. Els llibres amb fons moralitzador: les faules. Lafontaine.
 - 5.3. Els grans contistes del segle XIX. Li G. Grimm; H. C. Andersen.
 - 5.4. Morfologia del conte popular (Propp).
 - 5.5. El refrany i l'endevinalla. Anàlisi de les estructures.
 - 5.6. La cançó: aprofitament didàctic.
 - 5.7. L'auca: treball pràctic.
 - 5.8. Les aportacions teòriques de Bruno Bettelheim.
 - 5.9. Les rondalles dels Països Catalans.
6. La poesia:
 - 6.1. Mecanismes d'introducció del nen a la poesia.
 - 6.2. El cal·ligrama com a proposta didàctica.
7. La imatge en els llibres infantils. La il·lustració i el còmic en la lectura de la imatge:
 - 7.1. Les il·lustracions: importància i evolució.
 - 7.2. Principals il·lustradors de literatura infantil catalana.
 - 7.3. La literatura de consum. Valor social del còmic.
 - 7.4. Coneixement tècnic del còmic.
 - 7.5. Propostes didàctiques.
8. La novel·la d'aventures:
 - 8.1. El viatge com a tema literari.
 - 8.2. Els llibres de D. Defoe i J. Swift.
 - 8.3. J. Verne i la seva obra.
 - 8.4. L'exotisme: E. Salgari i R. Kipling.
 - 8.5. M. Twain.
 - 8.6. Novel·listes del segle XIX: A. Dumas, V. Hugo, W. Scott, R. L. Stevenson, etc.
9. Introducció a la novel·la de gènere:
 - 9.1. El terror.
 - Evolució i principals autors.
 - E. A. Poe.
 - 9.2. Les novel·les de lladres i serenos.
 - Novel·la europea i novel·la americana.
 - Principals autors i obres.
 - 9.3. La ciència-ficció.
 - Classificació temàtica.
 - Orígens i evolució.
 - Autors i obres més importants.
10. Dinamització de la lectura:
 - 10.1. Els escrits dels nens.

10.2. L'animació del llibre a l'escola.

10.3. El teatre infantil.

*Aquesta assignatura es desenvoluparà a partir dels temes proposats en el programa, sense que això impliqui que s'hagi d'impartir complet.

UNIVERSITAT RAMON LLULL: FACULTAT DE PSICOLOGIA, CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ I DE L'ESPORT BLANQUERNA

ASSIGNATURA: LITERATURA INFANTIL

ESTUDIS: MAGISTERI CURS: 1r CRÈDITS: 6

OBJECTIUS D'APRENTATGE:

- Iniciar en el coneixement general de tot allò que correspon al món de la literatura infantil.
- Distinció dels gèneres dins de la tradició oral i escrita.
- Capacitar el futur mestre per poder disposar de criteris de valoració, selecció i orientació a l'hora de triar lectures.
- Assolir el coneixement i domini de tècniques per a la narració, així com per a la creació de l'hàbit lector.
- Conrear en el futur mestre la sensibilitat per a la imatge i el text literari, el bon gust i la distinció dels valors que comporten.

CONTINGUTS

1. LA TRADICIÓ ORAL

- Aspectes històrics i de l'actualitat
- Literatura oral, tradicional i popular
- La literatura oral en la societat i l'escola actuals
- Mite, comunicació, narrativitat i identitat

Els gèneres:

- . el conte
- . la llegenda
- . la cançó
- . la paremiologia

Didàctica de la literatura oral

2. LA TRADICIÓ ESCRITA

- La literatura com a eina d'educació. Per què llegir?
- Com educar amb la literatura
- La literatura catalana per a infants
- Precedents històrics
- El llibre en la literatura infantil
- El llibre del nen pre-lector
- El llibre del nen lector
- Les editorials i les col·leccions
- El material ordenador i orientador
- Les publicacions
- Els centres de recursos

DIPLOMATURA DE MESTRE TOTES LES ESPECIALITATS

ASSIGNATURA: MUNTEM UNA BIBLIOTECA

TIPUS: OPTATIVA **CURS:** 2n i 3r

CRÈDITS: 4,5

DESCRIPCIÓ ASSIGNATURA:

En aquesta assignatura s'analitzen i s'estudien els fonaments teòrics actuals entorn de la literatura, el foment de l'hàbit lector, així com els processos didàctics d'ensenyament-aprenentatge en l'etapa d'educació primària.

CONTINGUTS:

BLOC 1: LA BIBLIOTECA I EL LECTOR

- Funcions de la literatura: breu repàs
- Foment de la lectura: aproximació al seu significat i propostes diverses
- Biblioteca com a recurs per al foment de la lectura
 - o biblioteca d'aula;
 - o biblioteca de centre
 - o biblioteques pública.

BLOC 2: ANIMACIÓ A LA LECTURA

- Anàlisi de la situació actual:
- El conte:
 - o Iniciació al món dels contes
 - o Valor educatiu del conte
 - o Selecció dels contes: criteris
 - o Com explicar contes
- Clubs de lectura:
 - o Definició i característiques
 - o Elements bàsics dels clubs de lectura
 - o Paper del conductor del club

Bloc 3: RECURSOS

- Tipus de llibres: criteris de selecció
- Revistes
- Editorials

UNIVERSITAT INTERNACIONAL DE CATALUNYA: FACULTAT D'HUMANITATS (ESTUDIS DE MESTRE/A)

ESPECIALITAT D'EDUCACIÓ INFANTIL

OPTATIVA A L'ESPECIALITAT DE MESTRE DE PRIMÀRIA

ASSIGNATURA: LITERATURA INFANTIL

Crèdits 5 Curs 3 Trimestre 2

JUSTIFICACIÓ:

Aquesta assignatura és important i necessària en el procés formatiu del/la mestre/a perquè pot aportar-li els coneixements, els recursos i les eines adients per a despertar el propi interès, augmentar inquietuds i sensibilitzar-lo/la entorn al món de la literatura infantil, els llibres com a mitjans de cultura i la lectura plaent i en llibertat. Objectiu que, en la seva futura tasca docent, haurà de donar-li vida i transmetre als propis alumnes si desitja promoure la lectura i formar bons/es lectors/es.

OBJECTIUS:

Objectius generals:

- * Aprendre els aspectes bàsics sobre la història, objectius i valors de la literatura infantil.
- * Assolir els coneixements necessaris per poder orientar i estimular la lectura i/o pre-lectura a l'aula.
- * Descobrir la vertadera màgia de la literatura infantil a través de la pràctica d'una lectura 'emocional i afectiva'

Objectius específics:

- * Llegir i familiaritzar-se amb els principals gèneres, autors i obres de literatura infantil i extreure'n un bon ús per a l'escola.
- * Adquirir criteris de valoració i selecció de llibres de literatura infantil de 0-7 anys. (i de 7-12 si cal)
- * Prendre consciència de la necessitat d'introduir tot tipus de literatura infantil *versus* 'llibre de text' per tal de complementar la tasca docent de forma coherent, activa i dinàmica.
- * Conèixer que les vertaderes arrels de moltes de les produccions Disney rauen en la literatura infantil. Comparar amb un esperit crític l'imaginari col·lectiu- disney dels nostres infants amb les fons originals.
- * Experimentar amb les TIC relacionades amb literatura infantil, tant les adreçades al públic infantil com les que són per a informar els adults i especialistes.

CONTINGUTS:

La literatura infantil: Concepte, característiques i el seu paper a la societat actual i a l'escola (Infantil i Primària).

Orígens de la literatura infantil universal i catalana. Primeres manifestacions i publicacions més rellevants.

Els gèneres a la literatura infantil: Concepte i anàlisi d'obres concretes.

Conte: popular i literari

Narrativa infantil i Novel·la juvenil

Poesia: La lírica a l'aula. Introducció de l'infant a la poesia

Teatre: El llenguatge teatral.

Llibres documentals -coneixements

Àlbum il·lustrat

La il·lustració a la literatura infantil: Observació i anàlisi.

Estils, tècniques, objectius de les il·lustracions...

Còmic, llibre -àlbum, revista infantil.

La literatura infantil i la globalització: El fenomen Disney. Versió original d'obres de Literatura Infantil clàssica versus adaptació/nova versió: Crítica, anàlisi i valoració.

La literatura infantil a Educació Infantil. Què han de llegir els infants de 0-7anys? (i Educació Primària 7-12). Criteris de valoració i de selecció.

La literatura infantil i les TIC: Webs, audiovisuals, CD-Rom, DVD.

Mestre. Especialitat d'Educació Infantil

ASSIGNATURA: EL CONTE COM A INSTRUMENT INTERDISCIPLINAR

Tipus de matèria OPTATIVA Crèdits 5

JUSTIFICACIÓ:

Explicar o escoltar un conte és un acte màgic. Una bona història desenvolupa la imaginació, potencia els sentits, enriqueix el llenguatge i fomenta el creixement espiritual. Per tant, és important que tot/a mestre/a conegui un ventall suficient de contes i tingui un mínim de formació com a narrador/a de contes, perquè a través d'aquesta eina pugui afavorir el procés maduratiu dels seus futurs/es alumnes ajudant-los a conèixer-se millor i a créixer en harmonia i confiança de si mateixos.

Aquesta àrea aporta els coneixements, els recursos i les eines necessàries per a poder fer ús adient dels contes en el futur docent dintre de qualssevol de les assignatures que s'hi imparteixin, ja que els contes abasten la globalitat interdisciplinària.

OBJECTIUS:

Objectius generals:

- * Prendre consciència de la necessitat d'esdevenir mestre/a-narrador/a de contes per tal de poder desenvolupar la tasca docent afavorint l'educació integral i harmònica dels futurs alumnes.
- * Valorar el poder educatiu dels contes, les seves funcions i el seu rerefons interdisciplinari.
- * Conèixer varietat de contes adequats per a infants d'Educació Infantil i Educació Primària.
- * Aprendre els aspectes bàsics per a explicar contes i practicar estratègies i habilitats del narrador.

Objectius específics:

- * Adonar-se'n de la importància i transcendència del conte tant pel seu valor "conscient" educatiu-pedagògic-didàctic com pel seu valor "subconscient" intuïtiu i plaent.
- * Familiaritzar-se amb el món dels contes a través d'un coneixement sòlid i fonamentat del concepte, estructura, elements, funcions i tipus de conte.
- * Conèixer l'origen, la trajectòria i els grans autors i/o recopiladors dels contes populars o de fades, dels contes d'autor i dels contes contemporanis (àlbums il·lustrats).
- * Adquirir criteris de selecció i valoració de contes en les seves diferents formes i modalitats.
- * Aprendre a explicar contes i experimentar-compartir el seu complex procés, les dificultats i els èxits.

CONTINGUTS:

1. Contacte personal amb els contes:
 - Reflexions sobre vivències i records de la pròpia infantesa
 - Experiència com a contador/a d'històries?
 - Cap a una definició de conte i de narrador
2. El conte:
 - Origen dels contes
 - Concepte i definició (genèrics)
 - El poder dels contes: Importància, necessitat i valor educatiu
 - El conte, àrees de coneixement i creixement de l'infant:
 - El conte en si mateix
 - El conte com aplicació didàctica
3. Conte tradicional o conte de fades (Rondalla)
 - Concepte
 - Estructura i elements
 - Símbols
 - Autors o recopiladors (Perrault, Grimm, Andersen, Amades, Valor, Racó) i exemples de contes
4. Conte d'autor o conte literari
 - Concepte
 - Estructura i elements
 - Autors i exemples de contes
5. Conte contemporani-àlbum il·lustrat
 - Concepte
 - Estructura i elements
 - Com entrar a un llibre-àlbum?
 - Autors i il·lustradors i exemples de contes
6. L'art d'explicar contes:
 - Perfil, virtuts i ètica del mestre narrador/a
 - Plaer de narrar, plaer d'escoltar
 - Repertori i criteris de selecció
 - Com explicar contes:
 - Tasques prèvies
 - Condicions externes i ambientals
 - Tècniques i recursos durant la narració
 - L'explicació de contes: amb llibre, sense llibre, invenció de contes, lectura en veu alta.
7. Selecció, anàlisi de contes, pràctica de narració i avaluació crítica-constructiva.
8. Contes a Internet

ASSIGNATURA: SEMINARI-TALLER D'ANIMACIÓ A LA LECTURA PER A
EDUCACIÓ INFANTIL CURS 2005-06
QUAN LA LECTURA ÉS MIRAR I ESCOLTAR

DESTINATARIS:

Alumnes de Magisteri amb inquietuds de formació per a esdevenir bons mestres lectors i bons narradors, a més d'estar interessats a conèixer el tractament de la lectura i dels contes en d'Educació Infantil i Parvulari.
Mestres d'Educació Infantil i Parvulari, dinamitzadors d'esplais i persones sensibilitzades en la tradició oral.

OBJECTIUS:

Sensibilitzar envers la importància i la necessitat de conèixer la publicació Infantil – contes, àlbums il·lustrats i literatura- per tal d'esdevenir un/a bon/a d'animador/ra de la lectura, un/a excel·lent mediador/a entre els llibres i els alumnes dintre de l'aula, ja des de edats primerenques.

Oferir la possibilitat de remenar i conèixer un bon ventall de contes i la tècnica-pràctica adient per a esdevenir mestres models de narració oral i lectors de contes, com a mitjà facilitador d'un procés ensenyament-aprenentatge més feliç i engrescador.

Apropar-se a l'art d'explicar contes amb tècniques i elements bàsics per a narrar contes.

Conèixer la importància del so, de la veu i de la paraula tot practicant diferents tècniques sobre respiració, veu, gest i mirada.

Descobrir diferents recursos complementaris per a explicar contes: racó de biblioteca, elements màgics, ritus...

Saber observar i descobrir llibres i contes per a introduir a l'aula o a l'espai escolar.

PROGRAMA –SESSIONS

octubre - El mestre com a narrador de contes

novembre - Els contes i els seus "dons"

desembre - Quan la lectura és mirar i escoltar

gener - Consciència del cos i de l'espai

febrer – Tècniques de respiració i veu (I)

març – Tècniques de respiració i veu (II)

abril - El racó de biblioteca

maig – L'art de la lectura en veu alta

juny - L'hora del conte

UNIVERSITAT DE VIC: FACULTAT DE CIÈNCIES HUMANES, TRADUCCIÓ I DOCUMENTACIÓ

ASSIGNATURA: Biblioteques escolars i infantils (BEI)

TIPUS D'ASSIGNATURA: Lliure elecció (1r quadrimestre, 3r curs)

NOMBRE DE CRÈDITS: 6

OBJECTIUS GENERALS:

- Oferir coneixements bàsics sobre literatura infantil i juvenil.
- Conèixer els elements necessaris per a l'organització i serveis de les biblioteques escolars i infantils.
- Conèixer el sistema de lectura pública del país.
- Analitzar l'element educatiu i de foment de la lectura en la biblioteca escolar com a tret característic.

METODOLOGIA:

Combinació de classes teòriques amb la realització de diversos treballs pràctics. Es realitzarà com a mínim una visita a una biblioteca escolar o infantil i es convidarà com a mínim a un dels agents que intervenen en el procés educatiu o de producció editorial: autors, il·lustradors, editors, etc. a impartir una xerrada o conferència.

Els alumnes faran una lectura obligada d'un clàssic infantil o juvenil i completaran una fitxa de valoració com exercici pràctic. El curs passat va ser Peter Pan l'obra escollida.

Hauran de realitzar fitxa de valoració de diversos tipus de obres de ficció segons l'edat de destinació dels infants i analitzaran diversos tipus d'obres de coneixement.

Hauran de dissenyar un plànol ideal d'una biblioteca escolar o secció infantil d'una pública amb ubicació de seccions, serveis, etc.

Es disposa d'un dossier de lectures i articles que caldrà adquirir al servei de reprografia de la universitat i es facilitarà adreces de recursos electrònics interessants pel seguiment complementari de l'assignatura.

L'exposició del professor es realitza amb suport de pissarra, transparències i l'ús del vídeo.

CONTINGUTS:

1. Introducció a la història del llibre infantil i juvenil.

Es fa una breu introducció a la història de la literatura infantil i juvenil escrita i de tradició oral, universal i occidental, amb una dedicació més ampla als S. XIX i XX.

2. El llibre infantil i juvenil en català i en castellà.

Resum històric de la literatura infantil i juvenil a casa nostra amb especial dedicació al S.XX (abans de la guerra civil) i l'època de «restauració» a partir dels anys 60 fins l'actualitat.

3. El llibre de ficció.

Definició de ficció, característiques i panorama editorial: abundant i variat; s'estudia els diversos tipus de personatge, s'analitza la situació de predomini de la narrativa (poca cosa de teatre i poesia) i de les traduccions (menys producció autòctona) El llibre de ficció és un producte lligat a l'escolarització, aquesta qüestió es planteja com a debat. S'estudia la repetició de models d'èxits, la situació de col·leccions existents, editorials, etc.

4. El llibre de coneixements.

Definició, característiques: text, imatge, il·lustració. Quines són les tendències actuals. S'estudia la problemàtica i les temàtiques d'aquest tipus de llibres amb deteniment.

5. Els llibres segons l'edat.

Estudiar les característiques tècniques de producció editorial i de continguts dels llibres infantils i juvenils en funció a l'edat a la qual van destinats.

6. Biblioteques escolars i infantils

6.1. Marc jurídic i situació actual

6.2. Concepte, missió, objectius i funcions

6.3. Organització: col·lecció, espai, seccions i personal

6.4. Serveis, formació d'usuaris i activitats

Es tracten tots aquests apartats detingudament. Es mira els articles de la legislació que afecten a les biblioteques escolars i es comenta aspectes de la situació jurídica actual a Catalunya i Espanya, així com el sistema de lectura del país. Es defineixen els conceptes, missió, objectius i funcions. S'estudia tot el relacionat amb l'organització d'una biblioteca escolar i es planteja com a tema de debat l'element educatiu inherent a la biblioteca escolar.

7. La secció infantil en la biblioteca pública.

S'analitza l'organització general (s'estudia els diversos models d'organització existents), funcions i missió de la secció infantil en la biblioteca escolar. Es tracta del perfil professional del bibliotecari infantil. S'analitzen diversos informes professionals de la IFLA.

8. Serveis de les biblioteques públiques a les escolars. S'analitzen les possibilitats de serveis, treball cooperatiu, etc. que es poden realitzar entre dues institucions. Es citen els grups, associacions, etc. més coneguts en aquest camp.

9. Animació a la lectura.

S'estudia de forma especial aquest servei juntament amb els de formació i dinamització, sempre des d'una vessant educativa i amb la finalitat de promoció a la lectura. No animar per animar. Els alumnes dissenyaran un programa d'animació.

UNIVERSITAT DE VIC

FACULTAT DE CIÈNCIES HUMANES, TRADUCCIÓ I DOCUMENTACIÓ

FACULTAT D'EDUCACIÓ

ÀREA DE FORMACIÓ DE LA BIBLIOTECA INFANTIL I JUVENIL CAN BUTJOSA

CERTIFICAT D'ESPECIALITZACIÓ EN BIBLIOTEQUES ESCOLARS I INFANTILS (CEBEI)

PRESENTACIÓ:

Es tracta d'un curs d'especialització de 20 crèdits (200 hores) a cursar en part a l'Àrea de Formació de la Biblioteca Infantil i Juvenil "Can Butjosa" de Parets del Vallès i en part a la Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació (FCHTD) i a la Facultat d'Educació (FE) de la Universitat de Vic.

Els aspirants al certificat s'han de matricular d'un paquet d'assignatures que sumin com a mínim 20 crèdits, a escollir d'entre les d'una llista que inclou assignatures de l'Àrea de Formació de la Biblioteca Infantil i Juvenil "Can Butjosa" de Parets del Vallès, i d'una llista que inclou assignatures de la Diplomatura de Biblioteconomia i Documentació que s'imparteix a la FCHTD i de les Diplomatures de Mestre que s'imparteixen a la FE. Els candidats han de matricular-se d'un mínim de 6 crèdits al centre en el qual en matriculin menys.

COL·LECTIU AL QUAL VA ADREÇAT:

Estudiants i professionals d'arreu de Catalunya interessats en preparar-se per a la gestió de biblioteques escolars. El certificat és d'especial interès per als estudiants que estan cursant els estudis que ofereix l'Àrea de Formació de la Biblioteca Infantil i Juvenil "Can Butjosa" de Parets del Vallès, per als que estan cursant els estudis de Biblioteconomia i Documentació a la FCHTD i per als que estan cursant els estudis de Magisteri a la FE. Això és així perquè els estudiants poden cursar part dels crèdits necessaris per obtenir el Certificat al seu centre i com a part de les assignatures del pla d'estudis de la carrera que estan cursant.

PROFESSORAT:

Professorat de la FCHTD i de la FE de la UVic de les assignatures incloses en les llistes d'assignatures del Certificat i professorat de l'Àrea de Formació de la Biblioteca Infantil i Juvenil "Can Butjosa" de Parets del Vallès.

ASSIGNATURES:

A la Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació:

Biblioteques escolars infantils. Assignatura de lliure elecció. Tercer curs, primer quadrimestre. 6 crèdits, 4 hores setmanals durant 30 setmanes. També disponible en modalitat semipresencial.

A la Facultat d'Educació:

Literatura infantil. Assignatura obligatòria de tercer curs. Primer quadrimestre. 4,5 crèdits, 3 hores setmanals durant 15 setmanes.

Organització del centre escolar. Assignatura obligatòria de segon curs. Primer o segon quadrimestre. 4,5 crèdits, 3 hores setmanals durant 15 setmanes.

A la Biblioteca Infantil i Juvenil "Can Butjosa" de Parets del Vallès:

Practicum. 6 crèdits, amb la següent subdivisió:

1. Conta Contes

10h (9 lectives + 1 pràctica)

Estrella Ortiz - Ana García Castellano

2. Fer de bibliotecari ara: entre "El Llanero solitario" i "La Familia Ulisses"

Xavier Gimeno

10 h (10 lectives) (Opcional)

3. El conte com a eina de creixement personal

Pep Durán i Mercè Escardó

10h (9 lectives + 1 pràctica)

Trobada contacontes

1h de pràctiques del curs 1.

L'espai de formació del matí i la pràctica de la tarda anirà a càrrec dels contacontes professionals que assistiran a la trobada.
dissabte

4. La Biblioteca com a Espai Educador

Mercè Escardó Bas

30h (21 presencials + 6 semipresencials + 3 pràctiques)

5. El treball en xarxa de les biblioteques escolars

Mar Rayó

10h (8 lectives + 2 pràctiques)

6. Lectura en Veu Alta

Araceli Bruch 10h pràctiques a cada nivell

Primer nivell

Segon nivell

Nivell superior

És obligatori fer només el primer nivell per obtenir el certificat.

RECORREGUTS CURRICULARS:

a.- Aquells estudiants/es de la Diplomatura de Biblioteconomia i Documentació o diplomats que han cursat l'assignatura de **Biblioteques escolars i infantils** (6 crèdits), només cal que cursin els crèdits de la Facultat d'Educació que s'obtenen fent les assignatures de **Literatura infantil** (4,5 crèdits) i d'**Organització de centres escolars** (4,5 crèdits) (total de 9 crèdits) i els de la Biblioteca "Can Butjosa" (6 crèdits).

b.- Aquells estudiants/es de la Diplomatura de Magisteri o diplomats que han cursat l'assignatura que ofereix la FE només cal que cursin els crèdits de la Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació que s'obtenen fent l'assignatura **Biblioteques escolars i infantils** (6 crèdits) i els de la Biblioteca "Can Butjosa" (6 crèdits).

c.- Aquells estudiants/es que no hagin cursat cap d'aquestes titulacions i/o assignatures hauran de completar el mínim de 20 crèdits amb el **Pràcticum** de la Biblioteca "Can Butjosa" (6 crèdits), l'assignatura de **Biblioteques escolars i infantils** de la FCHTD (6 crèdits) i les assignatures de **Literatura infantil** i d'**Organització de centres escolars** (9 crèdits) de la FE.

PREU:

Preu de la matrícula: 49,50 euros/crèdit

CURSOS QUE S'HA IMPARTIT:

2003-2004 , 2004-2005 i 2005-2006

UNIVERSITAT DE BARCELONA: FACULTAT DE BIBLIOTECONOMIA

Assignatura: Biblioteques i llibres per a infants (6 crèdits optatius)

OBJECTIUS:

- Valorar la importància dels serveis per al públic infantil i juvenil i adquirir criteris per a la seva planificació i gestió.
- Conèixer les característiques específiques dels serveis bibliotecaris per al públic infantil i juvenil
- Conèixer la funció, els serveis i l'organització de les biblioteques escolars.
- Conèixer la producció editorial per a infants i joves i adquirir les eines per a la seva selecció.

CONTINGUTS:

1. Biblioteques escolars
 - a. Situació actual de les biblioteques escolars

- b. Funcions i objectius de les biblioteques escolars.
 - c. Configuració de les biblioteques escolars: fons, local i personal. Serveis propis i col·laboració amb les biblioteques públiques.
 - d. Directrius i normatives.
2. Serveis de biblioteques públiques per al públic infantil i juvenil
- a. Evolució històrica de les biblioteques infantils. Models actuals.
 - b. Característiques específiques: usuaris, fons, local i personal. Equipament i serveis.
 - c. Directrius sobre els serveis al públic infantil i juvenil.
3. llibres i altres materials per a infants
- a. Font d'informació i centres de documentació. La difusió en els mitjans de comunicació.
 - b. La selecció de materials. Criteris i valoració.
 - c. Aproximació històrica a la literatura infantil europea. La literatura de tradició oral. Els "clàssics" de la literatura infantil catalana i castellana.
 - d. Panorama actual dels llibres infantils: llibres de ficció i llibres de coneixements. Oferta de documents no-llibre.
4. Les activitats de dinamització.
- a. Activitats de difusió de la biblioteca
 - b. Activitats de promoció de la lectura
 - c. Activitats per a l'ús de la biblioteca i dels documents.

UAB/ ASSOCIACIÓ DE MESTRES ROSA SENSAT

CURS DE POSTGRAU BIBLIOTECA ESCOLAR

Anys de realització: tres cursos (1990 a 1993)

PRESENTACIÓ

La biblioteca escolar és un instrument educatiu fonamental per a la formació lectora dels alumnes i per a l'organització i planificació dels aprenentatges. La realitat, però, és que una gran part de les nostres escoles la seva presència educativa es redueix a l'aplegament d'unes col·leccions de materials diversos que supleixen molt deficitàriament les funcions. La gestió d'aquestes biblioteques, d'altra banda, presenta grans dèficits que contribueixen a la seva

poca rendibilitat ja que recau en el voluntarisme dels mestres, mancats de la formació adequada en tècniques d'organització biblioteconòmica, o dels bibliotecaris que desconeixen el món escolar i les característiques d'aquest tipus de biblioteca.

Aquesta situació i l'increment de la importància otorgada a la mediateca escolar en la renovació educativa a partir de la nova Llei de Reforma dels sistema educatiu ha propiciat un esforç de totes les institucions per oferir un Postgrau que garanteixi la preparació per a la tasca específica de bibliotecari escolar, tant pel que fa al coneixement del fons, la seva organització i la seva difusió de cara als usuaris com pel que fa a la funció de la mediateca en el projecte pedagògic.

Coordinació del curs: Teresa Colomer (UAB); Mònica Baró (UB) i Concepció Martínez (AM)

Total de crèdits: 18

PROGRAMA (curs 1990-1991)

Assignatures comunes:

Característiques i funcions de la mediateca escolar (2,5 crèdits)

- La mediateca escolar. Característiques, organització dins del centre i funcions educatives.
- El fons material. La diversitat dels suports documentals. El llibre infantil i juvenil. El llibre educatiu didàctic. Criteris de valoració i selecció. Fons d'informació bibliogràfica.

Mediateca escolar i intervenció educativa (2 crèdits)

- La utilització de la mediateca com a centre de recursos educatius.
- La planificació de la lectura a l'escola:
 - El desenvolupament de l'aprenentatge de la lectura
 - Tipus de lectura segons el text i la intenció lectora
 - La lectura de textos literaris i informatius.
- El foment i creació d'hàbits permanents de lectura.

Programa de visites a biblioteques escolars (2 crèdits)

Assignatures per als mestres i llicenciats:

Biblioteconomia (6 crèdits)

Pràctiques a biblioteques escolars i infantils (6 crèdits)

Assignatures per a bibliotecaris:

Organització escolar (2 crèdits)

Bases psicopedagògiques de l'aprenentatge (2 crèdits)

Pràctiques a biblioteques escolars i infantils (7 crèdits)

PROGRAMA (cursos 1991-1992 i 1992-1993)

Assignatures comunes:

Característiques i funcions de la mediateca escolar (2,5 crèdits)

- La mediateca escolar. Característiques, organització dins del centre i funcions educatives.
- El fons material. La diversitat dels suports documentals. El llibre infantil i juvenil. El llibre educatiu didàctic. Criteris de valoració i selecció. Fons d'informació bibliogràfica.

Coordinadores de l'assignatura: Mònica Baró i Teresa Mañà

Mediateca escolar i intervenció educativa (1,5 crèdits)

- La utilització de la mediateca com a centre de recursos educatius.
- La planificació de la lectura a l'escola
 - La lectura de textos literaris i informatius
 - El foment i creació d'hàbits permanents de lectura

Coordinadores de l'assignatura: Teresa Colomer i Assumpció Lisson

Programa de visites a biblioteques escolars (1 crèdit)

Assignatures per als mestres i llicenciats:

Biblioteconomia (7 crèdits)

Pràctiques a biblioteques (6 crèdits)

Coordinadores de l'assignatura: Concepció Martínez i Rosa Seguí

Assignatures per a bibliotecaris:

Organització escolar (2 crèdits)

Bases psicopedagògiques i desenvolupament de l'aprenentatge de la lectura (2 crèdits)

Pràctiques a biblioteques escolars i infantils (7 crèdits)

Coordinadora de l'assignatura: Carme Tolosana

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE DE MADRID: Facultat d'educació EXPERT EN DOCUMENTACIÓ ESCOLAR

Malgrat centrar-me només en les Universitats catalanes, crec que aquest curs realitzat a partir de l'octubre del 1997, pot ser també interessant de conèixer. El programa desenvolupat va ser el següent:

- El document, origen i producte d'informació.
- Sentit pedagògic de la informació documental
- Anàlisi de la documentació científica
- Tecnologia i cibernètica documentals.
- La documentació escolar a l'aula i a la biblioteca.
- Fonts documentals en Pedagogia.

UNIVERSIDAD DE CASTILLA LA MANCHA

Facultad de Ciencias de la Educación y Humanidades (CUENCA)

MÀSTER EN PROMOCIÓN DE LA LECTURA Y LITERATURA INFANTIL

Crèdits: 120 Modalitat: semipresencial Preu: 1.700 €

Igual que en el cas anterior, he volgut també fer esment d'aquest Màster que ja porta 3 edicions realitzades, i és de la poca formació en aquest camp que es fa arreu de l'estat.

PROGRAMA

1. Literatura infantil i juvenil.
2. Llenguatge literari i creativitat..
3. Narració infantil i discurs.
4. Evolució psicològica i maduració lectora.
5. Hàbits lectors i animació a la lectura.
6. Lectura i societat. Biblioteques públiques.
7. Treball d'investigació.

FICHA TÉCNICA DE PROPUESTA DE TÍTULO UNIVERSITARIO DE GRADO

SEGÚN RD 55/2005, DE 21 DE ENERO
ENSEÑANZAS DE GRADO EN MAGISTERIO DE EDUCACIÓN PRIMARIA

Denominación del Título : MAESTRO DE EDUCACIÓN PRIMARIA

MENCIONES QUE PODRÁN INCORPORARSE EN LA PROGRAMACIÓN DE LAS ENSEÑANZAS
<p>Las universidades programarán las enseñanzas de manera que todos los titulados estén capacitados para el desempeño en todas las áreas docentes y de manera especial en, al menos, uno de los ámbitos a los que se refieren las menciones que proponga cada universidad. Esta mención se reflejará en el título correspondiente.</p> <p>Para la obtención de tales menciones, las universidades establecerán los correspondientes requisitos que garanticen la adquisición de los conocimientos, aptitudes y destrezas necesarios del ámbito correspondiente y les asignarán un mínimo de 30 créditos ECTS adicionales a los contenidos formativos comunes.</p> <p>Sin perjuicio de que las universidades puedan incorporar otras, se proponen las siguientes menciones, teniendo en consideración los objetivos y las áreas de esta etapa educativa:</p> <ul style="list-style-type: none">0• Audición y Lenguaje1• Biblioteca, Mediateca y Documentación Escolar2• Educación Artística y Lenguajes Audiovisuales3• Educación Especial4• Educación Física5• Lenguas Extranjeras6• Tecnologías de la Información y la Comunicación <p>Los maestros con mención en Lengua Extranjera deberán alcanzar al finalizar sus estudios el nivel B2 del Marco Común Europeo de Referencia para las Lenguas.</p>

FORMACIÓ PERMANENT

L'AMIC DE PAPER

El servei de Biblioteques Escolars l'Amic de Paper és una associació que va iniciar les seves activitats en el camp de la biblioteca escolar l'any 1984 i va ser impulsada per una associació formada per bibliotecaris, mestres, pedagogs, psicòlegs i també representants de la FAPAC, donat l'àmbit escolar al qual es dirigeix. L'Amic de Paper té per objectiu:

Promoure i potenciar la lectura infantil i juvenil en l'àmbit escolar.

Treballar en l'increment de dotacions de llibres de lectura i de coneixements.

Oferir als mestres responsables de la biblioteca escolar la formació específica tant en el camp de l'organització biblioteconòmica com en el del coneixement del llibre infantil i juvenil.

FORMACIÓ:

* Cursos subvencionats pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat i inclosos en el marc establert pel Pla de Formació Permanent:

- Cursos bàsics sobre l'organització de la biblioteca escolar i l'animació a la lectura (de 30 i 60 h).

- Cursos d'aprofundiment sobre el paper de la biblioteca a l'escola.

*Cursos organitzats a petició de diferents escoles, municipis o col.lectius:

- Cursos especialitzats sobre aspectes relacionats amb la biblioteca.

- Grups de treball formats per mestres i professors que comparteixen experiències i elaboren propostes i materials comuns per dinamitzar l'ús de la biblioteca dels centres.

ASSESSORAMENT:

- * Sessions d'orientació sobre l'organització i dinamització de la biblioteca.
- * Servei telefònic, personal o via e-mail 'informació i assessorament bibliotecari.

ESTUDIS I INFORMES:

L'Amic de Paper elabora informes per a centres o municipis. En aquests informes s'analitza la situació en què es troben les biblioteques escolars i s'hi inclou un pla d'actuació amb propostes concretes, tant individualitzades com col·lectives, atenent els següents aspectes: local, personal, fons, mobiliari i equipament. Una vegada aprovat el projecte, l'Amic de Paper assumeix el seguiment, coordinació i execució del pla d'actuació.

ACTIVITATS REALITZADES EL CURS 2005-2006

Durant el curs 2005-2006 s'han realitzat 28 activitats incloses en els PFZ

- 10 cursos
- 18 assessoraments en centres

FORMACIÓ PROGRAMES D'INNOVACIÓ EDUCATIVA PROGRAMA BIBLIOTEQUES ESCOLARS "PUNTEDU"

CURS 2005-2006

Realitzat en els 12 àmbits dels CRP seleccionats (300 centres):

1. Serveis Territorials a Barcelona I (ciutat):
Àmbit dels CRP de Sant Andreu i de Sants-Montjuïc
2. Serveis Territorials a Barcelona II (comarques):
Àmbit dels CRP de L'Hospitalet de Llobregat i del Garraf.
3. Serveis Territorials al Baix Llobregat-Anoia:
Àmbit dels CRP del Baix Llobregat VI (Cervelló, Corbera de Llobregat, la Palma, Pallejà, Sant Vicenç dels Horts, Torrelles de Llobregat i Vallirana) i del Baix Llobregat IV (el Prat de Llobregat).
4. Serveis Territorials al Vallès Occidental:
Àmbit del CRP del Vallès Occidental I (Castellar del Vallès, Sabadell, Sant Llorenç Savall i Sant Quirze del Vallès).
5. Serveis Territorials a Girona:
Àmbit del CRP de l'Alt Empordà
6. Serveis Territorials a Lleida:
Àmbit del CRP del Segrià
7. Serveis Territorials a Tarragona:

Àmbit dels centres de recursos pedagògics del Baix Penedès i de l'Alt Camp.
8. Serveis Territorials a les Terres de l'Ebre:
Àmbit del CRP de la Ribera d'Ebre.

Aquesta formació consta de dues parts:

A) JORNADA DE FORMACIÓ PER A TOTS ELS RESPONSABLES DEL
PROGRAMA

30 de juny / 1 de juliol del 2005 (de 9 a 18 hores)

PROGRAMA:

- Conferència marc "La biblioteca escolar avui"
- Taula rodona "biblioteca i currículum"
- Presentació d'activitats i experiències:
 - o Experiències de pla de lectura
 - o Organització i funcionament de la biblioteca escolar
 - o Dinamització de la biblioteca
 - o Literatura infantil i juvenil: Visita a l'exposició "Personatge a la vista. Llibres que fan lectors" del Palau Robert
 - o Accés a la informació a primària i secundària

B) FORMACIÓ A CADASCUN DELS ÀMBITS (30 hores: 10 sessions de 3 hores)

1. Ús del "punedu" com espai d'aprenentatge (1 sessió)
 - Conceptes, tasques del mestre/a bibliotecari/a, ...
2. Organització de la biblioteca escolar "punedu" (2 sessions)
 - Espurg, selecció i tria de documents
 - Catalogació del fons
3. E-Pèrgam: programa informàtic per gestionar el fons documental de la biblioteca al servei de la comunitat educativa. (2 sessions)
4. Dinamització de la biblioteca "punedu":
 - Literatura infantil i juvenil (2 sessions)
 - Biblioteca i currículum i recursos per l'accés a la informació (2 sessions)
5. Jornada d'intercanvi d'experiències i avaluació del primer any de realització dels projectes (1 sessió)

CURS 2006-2007

Per a aquesta segona edició, s'han seleccionat 300 centres més d'arreu de Catalunya, havent ja realitzat la jornada inicial integrant-se en la formació per zones, a més de la formació continuada dels centres seleccionats el curs anterior.

I la formació de 30 hores al llarg del curs, es realitzarà en 19 àmbits geogràfics repartits per tot el territori.

SEMINARI DE COORDINACIÓ DE LES BIBLIOTEQUES ESCOLARS DEL BAIX Penedès

Des de ja fa sis cursos un grup de mestres que treballen principalment en escoles del Baix Penedès, i en el marc del Pla de Formació de Zona, s'han reunit a la seu de la Fundació Àngels Garriga, a Saifores amb l'objectiu de millorar el funcionament de les biblioteques escolars. Tot va començar a partir d'una jornada de reflexió sobre la biblioteca escolar que es va fer el mes de novembre del 2000 a la mateixa Fundació. Així es va iniciar un treball continuat, primer per mitjà d'un curs i després en forma de seminari, per tal d'anar avançant en la millora del funcionament de les biblioteques de les escoles de la comarca del Baix Penedès.

El mes de novembre del 2003 es va organitzar, també a la seu de la Fundació, una segona jornada de reflexió sobre la coordinació de la biblioteca escolar amb altres entitats: biblioteca pública, CRP, etc., amb una participació de més de cent persones i la presentació del dossier inventari de les biblioteques de la comarca del Baix Penedès. Veient l'interès que hi havia per aquest tema, el responsable del Pla de Formació de Zona, va proposar impulsat l'organització d'altres jornades amb un contingut similar en altres comarques tarragonines, per tal d'exportar les idees que es treballen en el seminari. La proposta va tenir ressò i el dissabte 20 de març del 2004 es va celebrar al CRP del Priorat, a Falset, una Jornada de Biblioteca Escolar i aquesta de Valls és la segona que es fa.

Tot seguit, agrupat per temàtiques, enumerem les persones que en qualitat d'assessors o professors han participat en el seminari de Coordinació de les Biblioteques Escolars del Baix Penedès.

1 Aspectes generals.

En aquest apartat hi agrupem les persones que han parlat de temes que fan referència a l'organització general de les biblioteques escolars:

Assumpció Lisson Escola Costa i Llobera

Tema: Responsable de la biblioteca de l'escola Costa i Llobera de Barcelona. Ens ha visitat diverses vegades ja que ha estat l'assessora principal del seminari i pot parlar de molts temes relacionats amb la biblioteca escolar i la seva integració en el projecte pedagògic de centre. Una de les aportacions més significatives que ens ha transmès és la conveniència d'ubicar en un mateix espai la biblioteca i la sala d'informàtica i així, conjuntament, esdevenir l'eix dinamitzador de l'escola.

Maria Anglada i Manel Belda Institut Ferran Tallada de Barcelona

Tema: Maria Anglada, responsable de la biblioteca de l'institut Ferran Tallada de Barcelona, va parlar de la organització i dinamització de la biblioteca en un centre de secundària. Explica el procés que ha seguit durant 20 anys de feina com a responsable de la biblioteca, dona pautes per aconseguir recursos per al seu manteniment i anima a tothom a posar-la en funcionament. L'assessorament el va compartir amb Manel Belda, professor de filosofia i director del centre, que va aportar la seva visió com a professor usuari de la biblioteca.

Cecília Lladó : Escola El Turó del cargol

Tema: El projecte de biblioteca de l'escola El turó del Cargol és el que ens va explicar Cecília Lledó, mestra i responsable de la biblioteca d'aquesta escola. La seva exposició l'ha va agrupar en quatre parts:
Com és la biblioteca.

Biblioteca i Currículum.
Biblioteca i relacions externes.
Exemples de dinamització.

Montserrat Gabarró CRP Sant Andreu de Barcelona

Tema: La Biblioteca Escolar i el Projecte Educatiu va ser el tema del qual ens va parlar Montserrat Gabarró. Amb la seva reflexió, complementada a partir d'organigrames, ens va donar pautes i ens va mostrar el camí per elaborar un projecte de Biblioteca Escolar.

Nom i cognom: Sílvia Solé CEIP Jaume Balmes del Prat de Llobregat

Tema: Sílvia Solé, responsable de la biblioteca de l'escola Jaume Balmes, ens va exposar aspectes general útils per al funcionament de les biblioteques escolars. També ens va oferir diversos materials, bibliografies, jocs... que ella utilitzava en la organització i dinamització de la biblioteca.

2 Lecto-escriptura.

En aquest grup hi hem recollit les persones que van parlar principalment d'aspectes adreçats al millorament de la lecto-escriptura:

Ramon Canals Universitat de Girona

Tema: Ha vingut en dues ocasions al nostre seminari per parlar-nos de les proves de lectura que ell mateix ha elaborat. El primer dia ens va parlar de les que mesuren la rapidesa lectora i el segon de les de comprensió lectora. Aquests instruments són útils per saber quin és el nivell lector dels nens i nenes i si estan en zona de risc per a poder-los ajudar a avançar en el seu aprenentatge. Poden servir per a situar al nen de forma individual i també el grup classe.

Rosa Artigal i Rosa M. Vilaseca Escola Costa i Llobera

Tema: Rosa Artigal, mestra d'educació especial i Rosa M. Vilaseca, psicòloga, totes dues treballen a l'escola Costa i Llobera. Ens van explicar la seva línia de treball i les estratègies que utilitzen a l'escola per a millorar el nivell d'aprenentatge de la lecto-escriptura dels alumnes amb dificultats. Totes dues pertanyen a l'equip d'atenció a la diversitat de l'escola, per la qual cosa el seu treball està coordinat amb tot l'equip de professionals del centre.

Agustí Lleyda i Imma Cortina CEIP Agrupació Sant Jordi de Fonollosa

Assessorament: Agustí Lleyda i Imma Cortina, mestres d'aquesta escola de Fonollosa, comarca del Bages, van venir al seminari per explicar-nos el seu mètode de lecto-escriptura i també la organització general de l'escola. Aquesta escola rural es caracteritza especialment per la seva organització.

3 Dinamització.

Les persones que han parlat principalment de dinamització de la biblioteca les agrupem en aquest apartat:

Jaume Centelles Escola Sant Josep - El Pi de l'Hospitalet de Llobregat

Tema: Formació d'usuaris i animació a la lectura és el títol de la intervenció portada a terme per en Jaume Centelles mestre, i responsable de la biblioteca, de l'escola pública Sant Josep - El Pi de l'Hospitalet. Ens va parlar del funcionament de la biblioteca de la seva escola. Dóna molta importància al llenguatge oral, diu que cal treballar-lo i explicar contes sovint. Ens va explicar activitats i recursos de dinamització de la biblioteca i també el treball adreçat a les famílies per tal d'implicar-los en tot el què fan.

Mercè Escardó Biblioteca popular Can Butjosa de Parets del Vallès

Tema: Mercè Escardó, responsable de la biblioteca popular Cant Butjosa de Parets del Vallès ens va explicar com ho feien des de la biblioteca pública per estimular la lectura. Per tal d'aconseguir una complicitat entre les escoles i la biblioteca fan trobades amb els mestres per organitzar activitats conjuntes. Ens va dir que la biblioteca és un espai educador i que treballen amb reforços educatius, i ens en va mostrar força exemples, amb una clara intencionalitat d'aconseguir tres objectius fonamentals:

Formar bons usuaris.

Educar els infants com a lectors.

Ajudar-los a ser persones.

Lola Casas Escola Camí del Mig de Mataró

Tema: Lola Casas, mestra i escriptora, ens va venir a explicar com ho fan a l'escola Camí del Mig de Mataró per estimular la lectura del seus alumnes. El sistema de treball és molt lliure; no segueixen una programació estricta però al final de curs, fent el buidat de les activitats, es veu que han treballat totes les àrees. Una de les estratègies que utilitzen per la dinamització de la lectura és el treball d'autor, que com ella explica amb tot detall, pot ser molt variat.

Jordina Biosca U. Autònoma

Tema: Jordina Biosca és narradora de contes i també es dedica a fer tallers de formació d'aquest tema. La narració que ens va explicar el dia de la seva visita va ser Belindo, que és la versió antiga de la Bella i la Bèstia. En acabar ens va parlar de la importància dels contes en l'educació.

4 Creativitat.

Pel què fa a la creativitat des d'un punt de vista plàstic, artístic, etc., aquestes són les persones que ens han assessorat:

Ramon Besora Editorial Aura

Tema: Lecto-escriptura i creativitat és el tema del qual ens va parlar Ramon Besora, mestre i editor. La seva intervenció es va centrar en el treball que va portar a terme a l'escola cooperativa El Puig d'Esparreguera quan hi treballava. Ens va parlar de la relació que es va establir entre els nens de l'escola i en Miquel Martí i Pol i dels efectes que va produir aquesta relació, sobretot pel què fa a la creativitat.

Montserrat Bundó CRP d'Osona

Tema: Montserrat Bundó va venir a explicar-nos la seva participació en les activitats que es van fer per treballar la poesia a l'escola a la comarca d'Osona. Aquesta és una experiència compartida entre el CRP, la biblioteca pública i les escoles de Vic i comarca. Ens va explicar com va sorgir aquesta idea, la filosofia del projecte i com ho han fet per portar-lo a terme. També ens va mostrar els materials que es van elaborar adreçats a cada nivell educatiu de Primària.

Imma Colomer U. Autònoma

Tema: Pautes per treballar la poesia i el teatre a l'escola, és el que ens va aportar l'assessorament d'Imma Colomer, mestra i actriu. Ens va ensenyar tècniques i activitats per a millorar la dicció, entonació, interpretació, va donar materials per utilitzar de model, etc. El temps es va fer curt i per aquesta raó li vàrem demanar que vingués un altre dia per continuar treballant en aquesta línia.

Alicia Ferrer Escola Joan Miró de Barcelona

Tema: L'expressió plàstica en relació amb la biblioteca és el tema del qual ens va parlar Alicia Ferrer, mestra d'Expressió Plàstica i encarregada de la biblioteca de l'escola Joan Miró de Barcelona. En la seva doble feina a l'escola, ens va mostrar treballs adients per a la diada de Sant Jordi, tot lligant la plàstica i la biblioteca. Ens va ensenyar tècniques i contes elaborats pels nens i nenes de la seva escola.

Carme Solé Vendrell U. Autònoma

Tema: La coneguda il·lustradora Carme Solé Vendrell, en la visita d'assessorament mentre ens mostrava llibres, ens va fer una explicació sobre l'evolució de les seves il·lustracions al llarg dels anys de treball. Va recomanar que els llibres que van a mans dels nens tinguin il·lustracions de qualitat i que siguin d'autors diversos.

5 Llibres, contes.

Les persones que recollim en aquest grup varen fer un anàlisi de contes i llibres tot indicant-nos com els podem utilitzar:

Àngels Ollé Universitat Rovira i Virgili

Tema: Ha vingut varies vegades al nostre seminari i també el curs anterior al seminari. Àngels Ollé, professora de la URV i assessora de l'ICE, pot parlar de diferents temes relacionats amb els llibres i la biblioteca escolar. Hi ha tres temes que té molt documentats i que van interessar especialment als components del seminari:

- Reflexió analítica sobre els contes de fades.
 - Anàlisi de les il·lustracions del contes.
 - Dinamització de la lectura a la biblioteca escolar.
-

Teresa Duran Universitat de Barcelona

Tema: Teresa Duran ens ha visitat dues vegades. La primera, en el curs previ al seminari, vàrem analitzar il·lustracions de contes, la relació que hi ha entre les imatges i el text, etc. En la segona va centrar la seva intervenció en l'anàlisi del llibre *Un i un i un... fan cent*, del que és coautora. Entre altres aspectes vàrem comentar la força que té la transmissió oral i l'explicació d'una rondalla.

Amàlia Ramoneda Rosa Sensat

Tema: Amàlia Ramoneda, bibliotecària de Rosa Sensat i component del Seminari de Bibliografia Infantil i Juvenil Quins llibres...?. Ens va explicar els criteris que segueixen per fer la selecció de llibres en aquest seminari. També va portar una mostra dels llibres més recomanats pel seminari i ens va parlar de les característiques, qualitats, utilitats...que tenen aquest llibres.

Roser Ros U. Autònoma

Tema: Com a cloenda del curs previ al seminari ens va visitar Roser Ros, pedagoga, narradora i escriptora. La seva actuació es va centrar bàsicament en els contes, característiques, tipologies, actitud del narrador al explicar un conte...Per finalitzar la seva intervenció ens va oferir la narració d'un conte.

6 Aspectes tècnics.

Pel què fa a l'assessorament d'aspectes tècnics ens van visitar les persones següents:

Marian Minguillon i Joan Canet Generalitat de Catalunya

Tema: Mariam Minguillon i Joan Canet, responsables del programa Pergam, del Departament d'Ensenyament ens van explicar els canvis que han fet per millorar el programa i també com utilitzar portals d'internet que ens poden servir a l'escola.

També vàrem aprendre com importar la catalogació i resums de llibres que ja està fet per el Seminari de literatura Infantil i Juvenil de Rosa Sensat, o bé per l'Amic de Paper.

Carme Homs i Pau Raga Biblioteca de Rosa Sensat

Tema: Pau Raga i Carme Homs, bibliotecàries de Rosa Sensat, van dedicar les seves intervencions a explicar-nos el funcionament del programa Pergam i com fer recerca per internet d'informacions interessants per a les biblioteques escolars. A més de la teoria, vàrem practicar tot el que ens van explicar.

Alex Cosials i Olga Serra Amic de paper

Tema: L'associació Amic de Paper té com a objectiu promoure i potenciar la lectura infantil i juvenil en l'àmbit escolar i col·laborar a la creació, manteniment i ampliació de biblioteques escolars. Ens van explicar que fan estudis i projectes diversos, cursos per aprendre a utilitzar el programa Pèrgam, utilització d'internet...També fan un treball de selecció de llibres de coneixements, als quals registren informàticament, i es poden trobar per internet. Han dut a terme, també, plans d'implantació i coordinació de les biblioteques escolars a diversos municipis per encàrrec del ajuntaments.

6. REFERÈNCIES

(1) DIRECTIUS IFLA/UNESCO PER A BIBLIOTEQUES ESCOLARS (2005)
Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de Catalunya / Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació

També ho podem trobar a:

http://www.unesco.org/webworld/libraries/manifestos/school_manifesto_es.html

<http://www.ifla.org/VII/s11/pubs/mani-c.htm>

<http://www.cobdc.org/publica/directrius/index.html>

Consultat el 20-06-2006

(2) “Las bibliotecas escolares en España, análisis y recomendaciones” (2005)
Fundación Germán Sánchez Ruipérez

També en podem consultar un resum a:

http://www.fundaciongsr.es/pdfs/bibliotecas_escolares.pdf

Consultat el 12-08-2006

(3) <http://www.gencat.net/educacio/centres/instruccions0607.htm>

Consultat el 12-08-2006

(4) MIRET, INÉS, BARÓ, MÓNICA, MAÑÀ, TERESA i VELOSILLO, IMMACULADA “Un futuro en juego” article publicat a Cuadernos de Pedagogía nº 352

(5) CASTAN, GUILLERO (2002) “ Las bibliotecas escolares: soñar, pensar, hacer” Diada Editorial SL Serie fundamentos nº 18 Colección investigación y enseñanza Capítol 3 “Iniciativas y experiencias en España: alcance y limitaciones”

(6) GARCÍA GUERRERO. JOSÉ Article “De la biblioteca que tenemos a la biblioteca que queremos o fases para su transformación en centro de recursos para la enseñanza y el aprendizaje” dins del llibre “Bibliotecas escolares: ideas y buenas prácticas” MEC 2006

(7) REGÁS, ROSA Entrevista a la revista “CuaDERNOS DE Pedagogía” nº 352 desembre 2005 pàg. 108-112

(8) SERRA, OLGA i COSIALS, ÀLEX “Propuestas para mejorar las bibliotecas escolares: Poner en práctica el modelo” Cuadernos de Pedagogía nº 353 gener 2006 pàg. 94

(9) DÍAZ-PLAJA, ANNA, POSTIGO, ROSA M^a i PRATS, MARGARIDA “Libros para niños en la formación de maestros” 2003 CEPLI Ediciones de la Universidad de Castilla la Mancha

(10) LAGE, JUAN JOSÉ Revista “Educación y Biblioteca” nº 109 any 2000

(11) COLOMER, TERESA “Una nueva crítica para el nuevo siglo” Cuadernos de Literatura Infantil y Juvenil nº 45 Gener 2002 pàg. 7-17

(12) MARCHESI, ALVARO i MIRET, INÉS “Propuestas para mejorar las bibliotecas escolares. Once medidas urgentes” Cuadernos de Pedagogia nº 353 gener 2006 pàg. 90

(13) L'AMIC DE PAPER Full informatiu Servei de biblioteques escolars nº 12 maig 2006

(14) LOMBELLO, DONATELLA “Formation et responsabilité éducative du documentaliste scolaire por l'école de la société de la connaissance” Document elaborat amb motiu del World Library and Information Congress: 69 IFLA General Conference and Council celebrat a Berlin de l'1 al 9 d'agost del 2003.

(15) BEZNES, MILAGROS “Biblioteca escolar y prevención de la exclusión social” Article publicat a la revista Educación y Biblioteca nº 124 any 2001

(16) “Programa de Bibliotecas de aula y escolares en Madrid” Cuadernos de Lirteratura Infantil y juvenil nº 55 1995

(17)CASTAN, GUILLERO (2002) “ Las bibliotecas escolares: soñar, pensar, hacer” Diada Editorial SL Serie fundamentos nº 18 Colección investigación y enseñanza Capítol 4 “Proyectos de formación”

(18) DION, J. Entrevista feta a la revista “Educación y biblioteca” nº 130 any 2002

(19) NOGUEROL, ARTUR “Com integrar i interpretar la informació” Perspectiva escolar nº 260

(20) DIAZ-PLAJA, ANNA “Animar a llegir, obligar a llegir” Escola Catalana nº 356 gener 1999 pàg. 10-11

(21) OLLÉ,ÀNGELS Pensaments sobre els contes recollits a la Biblioteca Infantil i Juvenil de Can Butjosa, dins del marc de la MILIUNA

(22) HASELEY, DENNIS i LA MARCHE, JIM “L'ós que estimava els llibres” Editorial Joventut Barcelona 2004

(23) MARINA, JOSÉ ANTONIO i VÁLGOMA, MARÍA DE LA “La màgia de llegir” Rosa dels Vents Barcelona 2005

(24) LANDA ETXEBESTE, MARÍA ASUNCIÓN “Leer y escribir, vasos comunicantes” Article publicat a a la Revista de Educación nº extraordinari desembre 2005 Publicacions del MEC

(25) “El segrest de la bibliotecària”

(26) OBIOLS, ANNA i SUBI (il.lustracions) “Els colors de l'Àfrica” Beascoa Barcelona 2003

- (27) YOUNG, ED “ Siete ratones ciegos” Ekaré Veneçuela 2003
- (28) CASTÁN, GUILLERMO Cuadernos de Literatura Infantil y juvenil nº 52 any 1994
- (29) MARTÍN GARZO, GUSTAVO “El hilo Azul. La pasión de contar, el secreto placer de leer” Aguilar Madrid 2001
- (30) Id. 27
- (31) CABRÉ, JAUME “La matèria de l’esperit” Proa Barcelona 2005
- (32) DURAN I ARMENGOL, TERESA “Ilustración, comunicación y aprendizaje” article publicat a la Revista de Educación nº extraordinari desembre 2005 Publicacions del MEC
- (33) BALZOLA, ASUN “Guillermo, ratón de biblioteca” Anaya Madrid 2001
- (34) Citat a (25)
- (35) COSSIALS, ÀLEX Revista FARISTOL nº 53 novembre 2005 pàg. 14-15 Entrevista a A. Bailac, Directora general de cooperació cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

7. AGRAÏMENTS

No puc acabar sense fer un públic agraïment a totes aquelles persones i institucions que han tingut la paciència d'escoltar-me i dedicar part del seu temps.

Als diversos Claustres i Equips Directius del CEIP Els Secallets, que durant vint anys han apostat per mantenir l'espai de la biblioteca, quan els vents institucionals no bufaven pas en aquest sentit. I lògicament al seu alumnat, que han "patit" les nostres experiències al llarg d'aquest temps.

A la Maite, qui ha aguantat amb paciència durant molts anys aquesta "mania" i que de mica en mica s'hi ha anat enredant.

Al Seminari de Biblioteques Escolars del Baix Penedès, amb qui he compartit moltes hores d'experiències, així com a la seu on s'hi desenvolupa (Fundació Àngels Garriga de Saifores) i la M. Rosa que han permès aquestes trobades i consulta per al meu treball.

A la biblioteca de Can Butjosa i de manera especial a la seva responsable, la Mercè Escardó. Gràcies a ella he vist una manera diferent d'acostar-me, i fer acostar, al món dels llibres. I per extensió, a tot el personal del CEBEI. (El Follet de Can Butjosa, quan va a la platja, s'està a la biblioteca dels Secallets!)

A totes les Facultats d'Educació que m'han facilitat la documentació i han atès les meves consultes. A l'Anna Diaz-Plaja, que m'ha il·lusionat encara més en la meva feina.

Al Jaume Centelles per les seves curtes, però interessants converses, d'on n'he pogut aprendre moltes coses.

A la Biblioteca de Rosa Sensat i a les seves responsables per donar-me tot tipus d'ajut i facilitats.

A les bibliotecàries del Vendrell i Calafell, A les dues Maries del CRP del Baix Penedès. A l'Helena, la Sílvia i tot el del Grup Bilbiomèdia. A l'Àlex i 'Amic de Paper. Al CPR de Fraga per haver-me atès tan amablement i compartir tot un intens matí amb les seves experiències.

A la Cecília i la Marian per la seva paciència en les meves consultes.

A l'Assumpció Lisson i la biblioteca de l'Escola Costa i Llobera. El seu guiatge per aquests camins ha estat bàsic.

A l'Àngels Ollé. Molt agraït per haver acceptat supervisar aquest treball. L'atenció que n'he rebut ha estat magnífica i els seus consells molt clarificadors.

Al Departament d'Educació per haver-me concedit el temps per poder-m'hi dedicar.

I com en els actes protocolaris, he deixat per al final un record molt, però molt especial, per a aquella persona que ha treballat tant per les biblioteques escolars al nostre país. D'ella n'he après molt en compartir moltes hores al Seminari de Saifores. Ella em va fer il·lusionar en aquella Primera Jornada fa ja uns quants anys quan estava a punt de llençar la tovallola:

Per a tu, Marta, que ens vas fer canviar el color gris (el nostre i el dels nostres centres) per altres colors més divertits.